

**UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA PEDAGOGIJU**

**NASTAVNI
PLAN I PROGRAM
akademska 2008/09. godina**

Sarajevo, maj 2008.

OPIS STUDIJA

Odsjek za pedagogiju organiziran je kao jedinstven odsjek bez podjele na katedre. U okviru Odsjeka za pedagogiju razvija se naučno-istraživački, nastavni i obrazovni rad u oblasti: Opće pedagogije, Predškolske, Školske, Obiteljske, Specijalne, Komparativne, te Historije pedagogije; zatim Didaktike, Metodike, Andragogije, Sociologije odgoja, te posebno Metodologije pedagoških istraživanja, Statistike i Informatika u pedagogiji. Uz veliki broj pedagoških disciplina na Odsjeku za pedagogiju izučavaju se i odgovarajuće psihološke discipline.

Uz osnovni studij, odvija se i obavezni nastavni proces iz predmeta:

- Savremeni jezik (Bosanski, hrvatski, srpski jezik) FIL BHS101, FIL BHS102
- Savremeni jezik (Strani jezik):
  - o engleski jezik FIL ANG 103, FIL ANG 104
  - o njemački jezik FIL GER 103, FIL GER 104
  - o francuski jezik FIL ROM 103, FIL ROM 104
  - o ruski jezik FIL SLA 103, FIL SLA 104

te predmeta koje Senat Univerziteta u Sarajevu i Nastavno-naučno vijeće Filozofskog fakulteta u Sarajevu utvrde kao zajedničke ili opće predmete.

CILJ STUDIJA

Upoznati i osposobiti studente da razumiju savremena kretanja, probleme, pitanja i tendencije, kako teorijske tako i praktične naravi, u oblasti odgoja i obrazovanja, kod nas i u svijetu, ukazujući na univerzalnost i globalnost određenih pitanja i na zajedničke, ali i specifične puteve njihovog razrješavanja.

Studenti će tokom studija na Odsjeku za pedagogiju biti osposobljeni da djeluju u više pravaca:

- da kritičkim i analitičkim uočavanjem i sagledavanjem problema odgoja i obrazovanja u društvu, školi, obitelji, kao i na individualnom planu stvaraju vlastite sinteze i stavove za praktično djelovanje;
- da teorijski i metodološki osposobljeni za istraživanja u oblasti odgoja i obrazovanja uspješno organiziraju aplikativna istraživanja i da rješavaju praktična pitanja pedagogije;
- da uočavaju i razumiju pedagoške probleme s kojima se susreće naša odgojna stvarnost i da je promatraju u širem, evropskom ili globalnom kontekstu.

ORGANIZACIJA STUDIJA

Nastavnim planom i programom predviđeno je da se Odsjek za pedagogiju može studirati kao jednopredmetni i dvopredmetni studij. Kao dvopredmetni studij Odsjek za pedagogiju se može studirati u kombinaciji sa svim studijskim oblastima na „jezičkim“ odsjecima, kao što su: Odsjek za anglistiku, Odsjek za germanistiku, Odsjek za romanistiku, Odsjek za slavenske jezike i književnost, Odsjek za orijentalnu filologiju, Odsjek za bosanski/hrvatski/srpski jezik i onim odsjecima koji svojim nastavnim planovima nude mogućnost dvopredmetnog studija, kao što su: filozofija i sociologija, historija, historija umjetnosti, književnost naroda BiH, komparativna književnost i bibliotekarstvo.

IZVOĐENJE NASTAVE U TRI CIKLUSA

Nastava na Odsjeku za pedagogiju se izvodi u tri (3) ciklusa: 3+2+3 godine, odnosno 6+4+6 semestara. Opterećenje studenata se izražava tokom nastavnog procesa u ECTS bodovima.

Prvi ciklus traje tri (3) godine ili šest (6) semestara. Student je dužan da završi sve nastavne obaveze, položi ispite, odbrani završni diplomski rad i ostvari 180 ECTS bodova.

Student, nakon završenog prvog ciklusa studija može raditi:

- kao pomoćnik pedagoga u školi;
- na poslovima školske administracije i statistike;
- na vođenju učeničkih dosjea (portfolio);
- na poslovima organiziranja vannastavnog rada učenika;
- na poslovima organiziranja specifičnih aktivnosti sa roditeljima, nastavnicima, lokalnom zajednicom;
- kao pomoćnik/asistent učitelja i nastavnika u odgojno-obrazovnom radu s djecom s posebnim potrebama;
- na organiziranju i administriranju rada stručnih timova;
- u medijima na organiziranju i administriranju poslova vezanih za obrazovnu djelatnost;

- u izdavačkoj kući na organiziranju i administriranju poslova vezanih za obrazovnu djelatnost;
- u muzeju na poslovima edukacije posjetitelja;
- u ustanovama kulture i obrazovanja na poslovima vezanim za saradnju sa školama i drugim odgojno-obrazovnim organizacijama koje se bave mladima i odraslima.

U dvopredmetnom studiju student dobiva i zvanje stečeno po nastavnom planu i programu drugog studija/odsjeka.

Drugi ciklus traje četiri (4) semestra ili dvije (2) godine. Student je dužan da izvrši sve nastavne obaveze, položi ispite, odbrani završni diplomski rad i ostvari 120 ECTS bodova. Time stiže diplomu drugog ciklusa – magisterij (M. A.) i naziv magistar pedagogije–akademski smjer ili strukovni smjer. U dvopredmetnom studiju se kombiniraju nazivi.

Treći ciklus traje tri (3) godine ili šest (6) semestara. Nakon prethodno ispunjenih svih nastavnih obaveza, student koji ostvari 180 ECTS bodova i odbrani doktorsku disertaciju stiže diplomu trećeg ciklusa i naziv doktora pedagoških znanosti.

IZBORNI PREDMETI

Odsjek za pedagogiju smatra da svaki nastavni predmet može biti izborni predmet za studente ostalih odsjeka Filozofskog fakulteta u Sarajevu, a isto tako da studenti Odsjeka za pedagogiju mogu da biraju predmete ostalih odsjeka sa fakultetske (vanjske) liste izbornih predmeta.

Student u četvrtom (IV) semestru jednopredmetnog studija bira jedan (1) izborni predmet sa fakultetske (vanjske) liste.

Student u petom (V) semestru jednopredmetnog studija bira jedan (1) od ponuđenih izbornih predmeta sa odsječke (unutrašnje) liste.

Student u osmom (VIII) semestru jednopredmetnog (akademskog) studija bira jedan (1) izborni predmeta sa fakultetske (vanjske) liste.

Student u osmom (VIII) semestru jednopredmetnog (strukovnog) studija bira jedan (1) izborni predmeta sa fakultetske (vanjske) liste.

Student u devetom (IX) semestru jednopredmetnog (strukovnog) studija bira jedan (1) izborni predmeta sa fakultetske (vanjske) liste.

Student u osmom (VIII) semestru dvopredmetnog (akademskog) studija bira jedan (1) izborni predmeta sa fakultetske (vanjske) liste.

Student u osmom (VIII) semestru dvopredmetnog (strukovnog) studija bira jedan (1) izborni predmeta sa fakultetske (vanjske) liste.

STUDIJSKA PODOBLAST U DRUGOM (II) CIKLUSU STUDIJA

- **JEDNOPREDMETNI (AKADEMSKI) STUDIJ:**
  - Student u devetom (IX) semestru bira dvije (2) studijske podoblasti (4 predmeta) od ponuđene četiri (4) studijske podoblasti.
  - U desetom (X) semestru student bira samo jednu (1) studijsku podoblast (2 predmeta) od dvije (2) studijske podoblasti koje je birao i polagao u devetom (IX) modulu.
- **JEDNOPREDMETNI (STRUKOVNI) STUDIJ:**
  - U devetom (IX) semestru student sluša i polaže obje studijske podoblasti (4 predmeta).
  - U desetom (X) semestru student bira samo jednu (1) studijsku podoblast (2 predmeta) od ponuđene dvije (2) studijske podoblasti.
- **DVOPREDMETNI (AKADEMSKI) STUDIJ:**
  - Student u devetom (IX) semestru bira jednu (1) studijsku podoblast (2 predmeta) od ponuđene četiri (4) podstudijske oblasti.
  - U desetom (X) semestru student bira jednu (1) studijsku podoblast (2 predmeta) u skladu sa odabirom u devetom (IX) semestru.
- **DVOPREDMETNI (STRUKOVNI) STUDIJ:**
  - Student u devetom (IX) semestru bira jednu (1) studijsku podoblast (2 predmeta) od ponuđena dvije (2) studijske podoblasti.

- U desetom (X) semestru student bira jednu (1) studijsku podoblast (2 predmeta) od ponuđene dvije (2) studijske podoblasti, a u skladu sa izborom studijske podoblasti u devetom (IX) semestru.

Nastavni predmeti:

1. **Pedagojska istraživanja – Naučno-istraživački rad 1 (IX semestar) i**
2. **Pedagojska istraživanja – Naučno-istraživački rad 2 (X semestar)**

su obavezni predmeti za sve studente studija pedagogije (akademski studij, strukovni studij, jednopredmetni studij, dvopredmetni studij).

SEMINARSKJE RADNJE (JEDNOPREDMETNI I DVOPREDMETNI STUDIJI)

- Student je obavezan u četvrtom (IV) semestru uraditi jedan seminarski rad iz stručnog predmeta po izboru, a uz konsultaciju sa predmetnim nastavnikom i/ili saradnikom.
- Student je obavezan u petom (V) semestru uraditi jedan (1) seminarski rad iz stručnog predmeta po izboru, a uz konsultaciju sa predmetnim nastavnikom i/ili saradnikom.
- Student je obavezan u sedmom (VII) semestru uraditi jedan (1) seminarski rad iz stručnog predmeta po izboru, a uz konsultaciju sa predmetnim nastavnikom i/ili saradnikom.
- Student je obavezan u osmom (VIII) semestru uraditi jedan (1) seminarski rad iz stručnog predmeta po izboru, a uz konsultaciju sa predmetnim nastavnikom i/ili saradnikom.
- **Student je obavezan u devetom (IX) semestru uraditi idejni projekat za diplomski rad, a uz konsultaciju sa predmetnim nastavnikom i/ili saradnikom.**

NAČIN PROVJERE ZNANJA

Provjera znanja će se vršiti kontinuirano u toku nastavnog procesa (prisustvo nastavi, aktivnost u nastavi, pisanje eseja, saopćenja, izrada portfolija, grupni istraživački rad i slično). Student u toku semestra u osmoj (8) sedmici od početka nastave pristupa parcijalnoj provjeri znanja, a nakon svakog semestra završnoj provjeri znanja. Nastavni program svakog predmeta precizno definiše sadržaje, aktivnosti i oblike verifikacije. Završna provjera se obavlja pismeno i/ili usmeno.

REŽIM STUDIJA

Svi predmeti su jednosemestralni. Prenošnje ispita u narednu godinu studija i broj izlazaka na ispit i ispitni rokovi se utvrđuju na osnovu Zakona o visokom obrazovanju, Statuta Univerziteta u Sarajevu i Pravila Filozofskog fakulteta u Sarajevu.

PRAKSA STUDENATA

Pedagoška praksa studenata Odsjeka za pedagogiju predstavlja vrlo značajan dio studijskih obaveza i odvija se u cilju pripremanja i osposobljavanja studenata-budućih pedagoga za rad u školama i drugim odgojno-obrazovnim ustanovama.

Nastavnim planom i programom predviđeno je da studenti II. i III. godine u toku prvog (I) ciklusa studija provedu najmanje 120 (60) sati u školi.

- JEDNOPREDMETNI STUDIJI:
  - Tokom trećeg (III) i četvrtog (IV) semestra je obavezna pedagoška praksa u predškolskim i osnovnoškolskim ustanovama, obiteljskim savjetovalištim i nevladinim organizacijama u trajanju od 60 sati za sve studente.
  - Tokom petog (V) i šestog (VI) semestra je obavezna pedagoška praksa u osnovnoškolskim i srednjoškolskim ustanovama, u ustanovama za rad i obrazovanje odraslih i nevladinim organizacijama u trajanju od 60 sati za sve studente.
- DVOPREDMETNI STUDIJI:
  - Tokom trećeg (III) i četvrtog (IV) semestra je obavezna pedagoška praksa u predškolskim i osnovnoškolskim ustanovama, obiteljskim savjetovalištim i nevladinim organizacijama u trajanju od 30 sati sve studente.

- Tokom petog (V) i šestog (VI) semestra je obavezna pedagoška praksa u osnovnoškolskim i srednjoškolskim ustanovama, u ustanovama za rad i obrazovanje odraslih, te nevladinim organizacijama u trajanju od 30 sati za sve studente.

Svi studenti diplomskog studija obavezni su provesti predviđeno vrijeme na praksi u različitim odgojno-obrazovnim ustanovama i nevladinim organizacijama:

JEDNOPREDMETNI (AKADEMSKI) STUDIJ: Tokom devetog (IX) i desetog (X) semestra je obavezna pedagoška praksa za sve studente u trajanju od 60 u institucijama koje su u skladu sa područjem bavljenja biranog/ih modula.

JEDNOPREDMETNI (STRUKOVNI) STUDIJ: Tokom desetog (X) semestra je obavezna pedagoška praksa za sve studente u trajanju od 40 sati u osnovnoškolskim i/ili srednjoškolskim ustanovama, a u funkciji izrade završnog diplomskog rada.

DVOPREDMETNI (AKADEMSKI) STUDIJ: Tokom devetog (IX) i desetog (X) semestra je obavezna pedagoška praksa za sve studente u trajanju od 30 sati u institucijama koje su u skladu sa područjem bavljenja biranog/ih modula.

DVOPREDMETNI (STRUKOVNI) STUDIJ: Tokom desetog (X) semestra je obavezna pedagoška praksa za sve studente u trajanju od 20 sati u osnovnoškolskim i/ili srednjoškolskim ustanovama, a u funkciji izrade završnog (diplomskog) rada.

Cilj prakse je neposredno upoznavanje studenta sa cjelokupnim radom osnovne i srednje škole, odgojno-obrazovnih institucija namijenjenih mladima, institucija za obrazovanje odraslih, obiteljskim savjetovalištima, nevladinih organizacija i slično. Student može da realizira pedagošku praksu i volonterski rad u odgojno-obrazovnim i drugim institucijama na području cijele Bosne i Hercegovine, a program prakse student treba da ispuni u cjelosti u saradnji sa mentorom-pedagogom škole. Fakultet izdaje studentu, prije njegovog odlaska na praksu, potvrdu na osnovu koje organi škole ili druge institucije znaju da se radi o studentu Odsjeka za pedagogiju koji je obavezan provesti određeni broj sati na praksi.

Tok prakse student bilježi u svoj dnevnik koji na kraju verificira mentor i 2 nastavnika Odsjeka za pedagogiju. Za svaku godinu student dobiva posebno Uvjerenje o obavljenoj praksi.

Programima prakse definirani su, za svaku godinu pojedinačno. Definirani su ciljevi, zadaci i načini realizacije studentske prakse.

ZAVRŠNI RAD

Student je obavezan u toku šestog (VI) semestra uraditi završni dodiplomski rad (vidjeti Prilog 1), koji prijavljuje NNV Odsjeka koji prihvata prijavljenu temu i prijedlog mentora. Student je obavezan u toku desetog (X) semestra uraditi i predati završni diplomski rad (vidjeti Prilog 2).

Za izradu završnog dodiplomskog i završnog diplomskog rada predviđen je u Nastavnom planu odgovarajući broj nastavnih sati (seminara) neophodnih za kvalitetnu izradu rada. Kroz seminare nastavnici vode studente, diskutiraju o problematici koju oni istražuju, bilo kroz literaturu i/ili u okviru terenskih istraživanja.

ZVANJE

Akadske titule, stručna zvanja i zvanja utvrdit će se u posebnom prilogu, koji je sastavni dio nastavnog plana i programa.

PRILOG 1: UPUTE ZA PISANJE ZAVRŠNOG DODIPLOMSKOG RADA (FIL PED 399)

Obaveze studenata:

- Krajnji rok za prijavu teme, predaju sižea (1-2 stranice) i prijedloga mentora u tekućoj akademskoj godini je 01. 03.
- Rok za predaju konačne verzije rada je: 01. 05.
- Završni dodiplomski rad treba predati u tri (3) primjerka.
- Rad može imati spiralni uvez, tanke ili debele korice.
- Obim rada: od 15 do 20 stranica.
- Završni dodiplomski rad student/ica prezentira, nakon što je mentor odobrio prezentaciju rada, na nastavi. Prezentaciji prisustvuju: mentor (nastavnik), saradnik na predmetu i studenti završne (treće) godine studija.
- Prezentacija rada traje 10-15 minuta.
- Nakon prezentacije rada, studentu se mogu postaviti pitanja u skladu sa temom rada.
- Završni rad i njegovu prezentaciju ocjenjuju i potpisuju mentor-nastavnik i saradnik.

Prijava teme i siže treba da sadrže:

- naslovnu stranicu sa temom i imenima studenta i mentora
- predmet istraživanja
- značaj istraživanja
- cilj istraživanja
- zadatke istraživanja
- hipoteze istraživanja
- najavu metoda, tehnika i instrumenata istraživanja
- uzorak
- potpis mentora

Navedene elemente treba dati u kratkim crtama, na ne više od dvije stranice, poštujući temu i prirodu istraživanja.

Struktura rada:

1. naslovna stranica (institucija, tema, mentor, student, mjesto, datum)
2. sadržaj
3. uvod (i ključne riječi)
4. razrada teme (sa nekoliko pod/naslova)
5. metodološki dio rada (siže)
6. rezultati istraživanja
7. zaključci (i preporuke)
8. literatura (prezime, ime (god); naslov, grad: izdavač)
9. prilozi
10. „tehničke“ karakteristike rada

Rad treba pisati koristeći Times New Roman, prored 'single', a za citiranje koristiti tzv. Harvard stil tako što se u sam tekst unosi u zagradama podatak o autoru i godini izdanja (Delors, 1998); a ako treba navesti i stranicu onda (Delors, 1998: 356-62); ako isti autor ima više djela koji su citirani u radu, a objavljeni su iste godine onda se navodi (Delors, 1998a) ili (Delors, 1998b), itd. Sva djela navedena u tekstu na ovaj način moraju se naći na kraju u popisu literature sa kompletnim bibliografskim podacima. Npr:

1. Delors, J. (ured) (1998), *Učenje blago u nama*, Zagreb: EDUCA, ako ima više autora:
2. Schuetze. i Slowey, M. (2000). *Higher Education and Lifelong Learners*. London: Routledge.

Tabele, instrumente, upitnike i dr. treba staviti u priloge na kraju rada. Posebnu pažnju obratiti na pravopis.

Izgled naslovne stranice:

Univerzitet u Sarajevu
Filozofski fakultet u Sarajevu
Odsjek za pedagogiju

Tema
Dodiplomski rad

Mentor:

Student/ica:

Sarajevo, datum

PRILOG 2: UPUTE ZA PISANJE ZAVRŠNOG DODIPLOMSKOG RADA (FIL PED 599)

Osnovne upute:

- Krajnji rok za prijavu teme (diplomski zadatak), idejnog projekta i prijedloga mentora u tekućoj akademskoj godini je 01. 02. Prijedlog se razmatra i donosi konačna odluka na Nastavno-naučnom vijeću Odsjeka.
- Rok za predaju konačne verzije rada je: 01. 04.
- Završni diplomski rad student/ica, nakon odobrenja mentora, predaje u četiri (4) istovjetna primjerka sekretaru Odsjeka.
- Rad može imati tanke ili debele korice.
- Obim rada: od 30 do 80 stranica.
- Završni diplomski rad student/ica prezentira, nakon što je mentor odobrio prezentaciju rada, pred komisijom. Komisiju čine tri (3) nastavnika i jedan (1) saradnik, koji su birani na Nastavno-naučnom vijeću Odsjeka. Prezentacija diplomskog rada je javna.
- Termin prezentacije završnog diplomskog rada se oglašava na oglasnoj ploči Odsjeka i/ili web stranici Odsjeka.
- Predsjednik komisije (nastavnik koji nije mentor rada) vodi cjelokupnu prezentaciju i odbranu rada.
- Prezentacija rada traje 15-20 minuta.
- Nakon prezentacije rada, članovi komisije komentiraju urađeni diplomski rad, njegovu prezentaciju i postavljaju pitanja u skladu sa temom rada.
- Urađeni završni diplomski rad i njegovu prezentaciju ocjenjuju i potpisuju svi članovi komisije.

Prijava teme i idejni projekat treba da sadrže:

- naslovnu stranicu sa temom i imenima studenta i mentora
- predmet istraživanja
- značaj istraživanja
- cilj istraživanja
- zadatke istraživanja
- hipoteze i pothipoteze istraživanja
- metode, tehnike i instrumenata istraživanja
- uzorak
- potpis mentora

Navedene elemente treba dati na nekoliko (5-6) stranica poštujući temu i prirodu istraživanja.

Struktura rada:

1. naslovna stranica (institucija, tema, mentor, student, mjesto, datum)
2. sadržaj
3. uvod (i ključne riječi)
4. teorijski okvir istraživanja (kroz adekvatne pod/naslove)
5. metodološki dio rada (idejni projekat)
6. rezultati istraživanja
7. zaključci (i preporuke)
8. literatura
9. prilozi

Tehničke karakteristike rada:

Rad treba pisati (kompjuterski) koristeći font Times New Roman 12 tačkica, prored 1, 5, a za citiranje koristiti tzv. Harvard stil - u sam tekst unosi se u zagradama podatak o autoru i godini izdanja (Delors, 1998); a ako se navodi i stranica onda (Delors, 1998: 356-62). Ukoliko isti autor ima više djela koji su citirani u radu, a objavljeni su iste godine onda se navodi na sljedeći način: (Delors, 1998a) ili (Delors, 1998b), itd. Svako direktno citiranje stavlja se pod znak navodnika („“). Sva djela navedena u tekstu na ovaj način moraju se naći na kraju u popisu literature sa kompletnim bibliografskim podacima. Npr:

knjige:

1. Delors, J. (ured) (1998), *Učenje blago u nama*, Zagreb: EDUCA,
2. Šamić, M. (1990); *Kako nastaje naučno djelo*; Sarajevo: Svjetlost

ako ima više autora:

3. Schuetze, M. i Slowey, M. (2000). *Higher Education and Lifelong Learners*. London: Routledge.

ako je članak u časopisu:

4. Karna-Lin, E. (2003); *Inkluzivno obrazovanje u svjetlu savremenih istraživanja*; *Obrazovanje odraslih*, broj 3, Vol. 3.

ako je članak u zborniku:

5. Bašić, Slavica (2004), *ADHD-dijete: razvojni poremećaj ili suvremeni mit*, *Zbornik učiteljske akademije u Zagrebu* 2 (8):125-140.

Tabele, instrumente, upitnike i dr. treba staviti u priloge na kraju rada.

Koristiti književni B/H/S jezik. Obratiti posebnu pažnju na pravopis.

Izgled naslovne stranice:

Univerzitet u Sarajevu
Filozofski fakultet u Sarajevu
Odsjek za pedagogiju

Tema
Dodiplomski rad

Mentor/ica:

Student/ica:

Sarajevo, datum

DIPLOMSKI ZADATAK

Student/ica: _____
Broj indeksa _____

Tema rada:

Zadatak: U radu je potrebno razraditi sljedeće:

- ☞ Izraditi idejni projekat
- ☞ Nhn
- ☞ Hh
- ☞ H
- ☞ Hh
- ☞ hh
- ☞ Definirati zaključke i preporuke za praksu
- ☞

Napomena: Pri izradi diplomskog rada student/ica ima obavezu pridržavati se uputa i sugestija mentora, koristiti i primjenjivati znanja i umijeća stečena tokom studija, upotrebljavati informacije i podatke prikupljene vlastitim istraživanjem kao i spoznaje i činjenice iz odgovarajuće znanstvene i stručne literature.

Student/ica:

Mentor/ica:

Predsjednik/ica Odsjeka:

Sarajevo, _____

ODSJEK ZA PEDAGOGIJU
JEDNOPREDMETNI STUDIJ PEDAGOGIJE

PRVI CIKLUS STUDIJA

1. semestar

NASTAVNA OBLAST	RED. BR.	NASTAVNI PREDMET	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI
Pedagogija	1.	Uvod u pedagogiju 1	FIL PED 111	2	0	2	5
Pedagogija	2.	Osnovi obiteljske pedagogije	FIL PED 116	1	0	2	5
Pedagogija	3.	Osnovi predškolske pedagogije	FIL PED 121	1	0	2	5
Pedagogija	4.	Osnovi informatike	FIL PED 126	1	0	1	3
Psihologija	5.	Opća psihologija 1	FIL PSI 131	1	0	1	3
Filozofija	6.	Uvod u filozofiju	FIL FIL 141	1	0	1	3
Savremeni jezik	7.	Bosanski/hrvatski/srpski jezik 1 (opći predmet)	FIL BHS 101	1	0	1	3
Savremeni jezik	8.	Strani jezik 1 (opći predmet)		1	0	1	3
Ukupno:				20			30

2. semestar

NASTAVNA OBLAST	RED. BR.	NASTAVNI PREDMET	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI
Pedagogija	1.	Uvod u pedagogiju 2	FIL PED 112	2	0	2	5
Pedagogija	2.	Intraobiteljska dinamika	FIL PED 117	1	0	2	5
Pedagogija	3.	Pedagogija razvoja djeteta	FIL PED 122	1	0	2	5
Pedagogija	4.	Informatika u pedagogiji	FIL PED 127	1	0	1	3
Psihologija	5.	Opća psihologija 2	FIL PSI 132	1	0	1	3
Filozofija	6.	Filozofija s logikom	FIL FIL 142	1	0	1	3
Savremeni jezik	7.	Bosanski/hrvatski/srpski jezik 2 (opći predmet)	FIL BHS 102	1	0	1	3
Savremeni jezik	8.	Strani jezik 2 (opći predmet)		1	0	1	3
Ukupno:				20			30

3. semestar

NASTAVNA OBLAST	RED. BR.	NASTAVNI PREDMET	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI
Pedagogija	1.	Opća pedagogija	FIL PED 211	1	0	2	5
Pedagogija	2.	Opća povijest pedagogije i školstva	FIL PED 216	1	0	2	5
Pedagogija	3.	Pedagoška psihologija 1	FIL PED 221	2	0	2	5
Pedagogija	4.	Pedagoška statistika 1	FIL PED 226	1	0	2	5
Pedagogija	5.	Uvod u pedagoška istraživanja	FIL PED 231	2	0	2	5
Psihologija	6.	Razvojna psihologija 1	FIL PSI 236	1	0	2	5
Ukupno:				20			30

4. semestar

NASTAVNA OBLAST	RED. BR.	NASTAVNI PREDMET	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI
Pedagogija	1.	Socijalna pedagogija	FIL PED 212	1	0	2	5
Pedagogija	2.	Povijest pedagogije i školstva BiH	FIL PED 217	1	0	2	5
Pedagogija	3.	Pedagoška psihologija 2	FIL PED 222	2	0	1	4
Pedagogija	4.	Pedagoška statistika 2	FILPED 227	1	0	2	5
Pedagogija	5.	Metodologija istraživanja odgoja i obrazovanja	FIL PED232	2	0	2	5
Psihologija	6.	Razvojna psihologija 2	FIL PSI237	1	0	1	3
Izborni predmet sa fakultetske (vanjske) liste	7.	Izborni predmet sa fakultetske (vanjske) liste		1	0	1	3
Ukupno:				20			30

5. semestar

NASTAVNA OBLAST	RED. BR.	NASTAVNI PREDMET	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI
Pedagogija	1.	Didaktika 1	FIL PED 311	1	0	2	5
Pedagogija	2.	Sociologija odgoja	FIL PED 316	1	0	1	3
Pedagogija	3.	Osnove komparativne pedagogije	FIL PED 321	1	0	1	3
Pedagogija	4.	Školska pedagogija 1	FIL PED 326	2	0	1	4
Pedagogija	5.	Specijalna pedagogija 1	FIL PED 331	2	0	1	4
Pedagogija	6.	Osnove andragogije	FIL PED 336	1	0	1	3
Pedagogija	7.	Metodika odgojnog rada	FIL PED 341	1	0	2	5
Izborni predmeti sa odsječke (unutrašnje) liste	8.	Odgoj nadarenih	FIL PED 361	0	2	0	3
		Pedagogija slobodnog vremena	FIL PED 362	0	2	0	3
		Pedagoška komunikologija	FIL PED 364	0	2	0	3
		Humanizacija odnosa među spolovima	FIL PED 366	0	2	0	3
		Prava djeteta i obrazovno pravo	FIL PED 367	0	2	0	3
		Metodika rada školskog pedagoga	FIL PED 368	0	2	0	3
		Upravljanje i rukovođenje školom	FIL PED 369	0	2	0	3
Edukometrija	FIL PED 370	0	2	0	3		
Ukupno:				20			30

6. semestar

NASTAVNA OBLAST	RED. BR.	NASTAVNI PREDMET	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI
Pedagogija	1.	Didaktika 2	FIL PED 312	1	0	1	3
Pedagogija	2.	Sociologija obrazovanja	FIL PED 317	1	0	1	3
Pedagogija	3.	Komparativna istraživanja u pedagogiji	FIL PED 322	1	0	1	3
Pedagogija	4.	Školska pedagogija 2	FIL PED 327	1	0	1	3
Pedagogija	5.	Specijalna pedagogija 2	FIL PED 332	1	0	1	3
Pedagogija	6.	Obrazovanje odraslih	FIL PED 337	1	0	1	3
Pedagogija	7.	Savjetodavni odgojni rad	FIL PED 342	0	1	1	4
Pedagogija	8.	Završni dodiplomski rad	FIL PED 399	0	6	0	8
Ukupno:				20			30

ODSJEK ZA PEDAGOGIJU
DVOPREDMETNI STUDIJ: PEDAGOGIJA + DRUGA STUDIJSKA GRUPA

PRVI CIKLUS STUDIJA

1. semestar

NASTAVNA OBLAST	RED. BR.	NASTAVNI PREDMET	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI
Pedagogija	1.	Uvod u pedagogiju 1	FIL PED 111	2	0	2	5
Pedagogija	2.	Osnovi obiteljske pedagogije	FIL PED 116	1	0	1	3
Pedagogija	3.	Osnovi predškolske pedagogije	FIL PED 121	1	0	1	3
Psihologija	4.	Opća psihologija 1	FIL PSI 131	2	0	0	2
Savremeni jezik	5.	Bosanski/hrvatski/srpski jezik 1 (opći predmet)	FIL BHS 101	1	0	(1)	1 (1)
Savremeni jezik	6.	Strani jezik 1 (opći predmet)		1	0	(1)	1 (1)
Ukupno:				12			15

2. semestar

NASTAVNA OBLAST	RED. BR.	NASTAVNI PREDMET	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI
Pedagogija	1.	Uvod u pedagogiju 2	FIL PED 112	2	0	2	5
Pedagogija	2.	Intraobiteljska dinamika	FIL PED 117	1	0	1	3
Pedagogija	3.	Pedagogija razvoja djeteta	FIL PED 122	1	0	1	3
Psihologija	4.	Opća psihologija 2	FIL PSI 132	2	0	0	2
Savremeni jezik	5.	Bosanski/hrvatski/srpski jezik 2 (opći predmet)	FIL BHS 102	1	0	(1)	1 (1)
Savremeni jezik	6.	Strani jezik 2 (opći predmet)		1	0	(1)	1 (1)
Ukupno:				12			15

3. semestar

NASTAVNA OBLAST	RED. BR.	NASTAVNI PREDMET	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI
Pedagogija	1.	Opća povijest pedagogije i školstva	FIL PED 216	2	0	0	2
Pedagogija	2.	Pedagoška psihologija 1	FIL PED 221	2	0	0	2
Pedagogija	3.	Pedagoška statistika 1	FIL PED 226	1	0	2	5
Pedagogija	4.	Uvod u pedagoška istraživanja	FIL PED 231	2	0	1	4
Psihologija	5.	Razvojna psihologija 1	FIL PSI 236	2	0	0	2
Ukupno:				12			15

4. semestar

NASTAVNA OBLAST	RED. BR.	NASTAVNI PREDMET	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI
Pedagogija	1.	Socijalna pedagogija	FIL PED 212	2	0	0	2
Pedagogija	2.	Povijest pedagogije i školstva BiH	FIL PED 217	2	0	0	2
Pedagogija	3.	Pedagoška psihologija 2	FIL PED 222	1	0	2	5
Pedagogija	4.	Pedagoška statistika 2	FIL PED 227	2	0	1	4
Pedagogija	5.	Metodologija istraživanja odgoja i obrazovanja	FIL PED 232	2	0	0	2
Ukupno:				12			15

5. semestar

NASTAVNA OBLAST	RED. BR.	NASTAVNI PREDMET	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI
Pedagogija	1.	Didaktika 1	FIL PED 311	1	0	1	3
Pedagogija	2.	Sociologija odgoja	FIL PED 316	1	0	1	3
Pedagogija	3.	Osnove komparativne pedagogije	FIL PED 321	1	0	1	3
Pedagogija	4.	Školska pedagogija 1	FIL PED 326	2	0	0	2
Pedagogija	5.	Specijalna pedagogija 1	FIL PED 331	2	0	0	2
Pedagogija	6.	Osnove andragogije	FIL PED 336	1	0	0	1
Pedagogija	7.	Metodika odgojnog rada	FIL PED 341	1	0	0	1
Ukupno:				12			15

6. semestar

NASTAVNA OBLAST	RED. BR.	NASTAVNI PREDMET	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI
Pedagogija	1.	Didaktika 2	FIL PED 312	1	0	0	1
Pedagogija	2.	Sociologija obrazovanja	FIL PED 317	1	0	0	1
Pedagogija	3.	Komparativna istraživanja u pedagogiji	FIL PED 322	1	0	0	1
Pedagogija	4.	Školska pedagogija 2	FIL PED 327	1	0	0	1
Pedagogija	5.	Specijalna pedagogija 2	FIL PED 332	1	0	0	1
Pedagogija	6.	Obrazovanje odraslih	FIL PED 337	1	0	1	3
Pedagogija	7.	Savjetodavni odgojni rad	FIL PED 342	1	0	1	3
Pedagogija	8.	Završni dodiplomski rad	FIL PED 399	0	3	0	4
Ukupno:				12			15

ODSJEK ZA PEDAGOGIJU
JEDNOPREDMETNI STUDIJ PEDAGOGIJE

DRUGI CIKLUS STUDIJA: AKADEMSKI STUDIJ

7. semestar

NASTAVNA OBLAST	RED. BR.	NASTAVNI PREDMET	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI
Pedagogija	1.	Pedagoška antropologija	FIL PED 401	1	0	2	5
Pedagogija	2.	Metodika nastavnog rada	FIL PED 406	2	0	2	5
Pedagogija	3.	Obrazovne politike i upravljanje obrazovnim sistemima	FIL PED 411	2	0	2	5
Pedagogija	4.	Pedagoška psihologija 3	FIL PED 416	1	0	2	5
Pedagogija	5.	Medicinska pedagogija	FIL PED 421	1	0	2	5
Pedagogija	6.	Vrednovanje odgojno-obrazovnog rada	FIL PED 426	1	0	2	5
Ukupno:				20			30

8. semestar

NASTAVNA OBLAST	RED. BR.	NASTAVNI PREDMET	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI
Pedagogija	1.	Menadžment u obrazovanju	FIL PED 404	2	0	2	5
Pedagogija	2.	Savremene koncepcije učenja i poučavanja u nastavi	FIL PED 407	1	0	2	5
Pedagogija	3.	Interkulturalni odgoj	FIL PED 412	1	0	2	5
Pedagogija	4.	Pedagoška psihologija 4	FIL PED 417	2	0	2	5
Pedagogija	5.	Profesionalna orijentacija	FIL PED 432	1	0	2	5
Izborni predmet sa fakultetske (vanjske) liste	6.	Izborni predmet sa fakultetske (vanjske) liste		1	0	2	5
Ukupno:				20			30

9. semestar

NASTAVNA OBLAST	RED. BR.	NASTAVNI PREDMET	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI
Pedagogija	1.	Pedagogijska istraživanja - Naučno-istraživački rad 1	FIL PED 500	2	1	3	10
Pedagogija	2.	Savjetodavni rad sa obitelji	FIL PED 568	1	0	2	5
		Savjetodavni rad s djecom, odgajateljima i nastavnicima razredne nastave	FIL PED 570	2	0	2	5
Pedagogija	3.	Metodika vannastavnog rada	FIL PED 576	1	0	2	5
		Metodika odgojnog rada	FIL PED 578	2	0	2	5
Pedagogija	4.	Kurikulum za rad s odraslima-temeljna polazišta	FIL PED 584	2	0	2	5
		Mediji i obrazovanje	FIL PED 586	1	0	2	5
Pedagogija	5.	Nadareni učenici	FIL PED 592	1	0	2	5
		Učenici s teškoćama u razvoju	FIL PED 594	2	0	2	5
Ukupno:				20			30

10. semestar

NASTAVNA OBLAST	RED. BR.	NASTAVNI PREDMET	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI
Pedagogija	1.	Pedagogijska istraživanja Naučno – istraživački rad 2	FIL PED 501	0	2	3	8
Pedagogija	2.	Specifičnosti naučnih proučavanja obitelji i obiteljskog odgoja	FIL PED 569	0	2	1	4
		Istraživanje u savjetodavnom radu s djecom, odgajateljima i nastavnicima razredne nastave	FIL PED 571	0	1	1	3
Pedagogija	3.	Istraživanja u nastavi	FIL PED 577	0	2	1	4
		Istraživanje i obogaćivanje metodike odgojnog rada	FIL PED 579	0	1	1	3
Pedagogija	4.	Razvoj kurikuluma za rad s odraslima – metodološka polazišta i praktični ishodi	FIL PED 585	0	1	1	3
		Metodološke specifičnosti u istraživanju medija i obrazovanja	FIL PED 587	0	2	1	4
Pedagogija	5.	Specifičnosti istraživanja odgojno-obrazovnog rada s nadarenim učenicima	FIL PED 593	0	2	1	4
	6.	Završni diplomski rad	FIL PED 599	0	10	0	15
Ukupno:					20		30

ODSJEK ZA PEDAGOGIJU
JEDNOPREDMETNI STUDIJ PEDAGOGIJE

DRUGI CIKLUS STUDIJA: STRUKOVNI STUDIJ

7. semestar

NASTAVNA OBLAST	RED. BR.	NASTAVNI PREDMET	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI
Pedagogija	1.	Pedagoška antropologija	FIL PED 401	1	0	2	5
Pedagogija	2.	Metodika nastavnog rada	FIL PED 406	2	0	2	5
Pedagogija	3.	Obrazovne politike i upravljanje obrazovnim sistemima	FIL PED 411	2	0	2	5
Pedagogija	4.	Pedagoška psihologija 3	FIL PED 416	1	0	2	5
Pedagogija	5.	Medicinska pedagogija	FIL PED 421	1	0	2	5
Pedagogija	6.	Vrednovanje odgojno-obrazovnog rada	FIL PED 426	1	0	2	5
Ukupno:				20			30

8. semestar

NASTAVNA OBLAST	RED. BR.	NASTAVNI PREDMET	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI
Pedagogija	1.	Menadžment u obrazovanju	FIL PED 404	2	0	2	5
Pedagogija	2.	Savremene koncepcije učenja i poučavanja u nastavi	FIL PED 407	1	0	2	5
Pedagogija	3.	Interkulturalni odgoj	FIL PED 412	1	0	2	5
Pedagogija	4.	Pedagoška psihologija 4	FIL PED 417	2	0	2	5
Pedagogija	5.	Profesionalna orijentacija	FIL PED 432	1	0	2	5
Izborni predmet sa fakultetske (vanjske) liste	6.	Izborni predmet sa fakultetske (vanjske) liste		1	0	2	5
Ukupno:				20			30

9. semestar

NASTAVNA OBLAST	RED. BR.	NASTAVNI PREDMET	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI
Pedagogija	1.	Pedagogijska istraživanja - Naučno-istraživački rad 1	FIL PED 500	1	0	2	5
Pedagogija	2.	Metodika vannastavnog rada	FIL PED 576	2	0	2	5
		Metodika odgojnog rada	FIL PED 578	1	0	2	5
Pedagogija	3.	Nadareni učenici	FIL PED 592	1	0	2	5
		Učenici s teškoćama u razvoju	FIL PED 594	2	0	2	5
Izborni predmet sa fakultetske (vanjske) liste	4.	Izborni predmet sa fakultetske (vanjske) liste		1	0	2	5
Ukupno:				20			30

10. semestar

NASTAVNA OBLAST	RED. BR.	NASTAVNI PREDMET	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI
Pedagogija	1.	Pedagogijska istraživanja - Naučno – istraživački rad 2	FIL PED 501	1	0	2	5
Pedagogija	2.	Istraživanja u nastavi	FIL PED 577	1	0	2	5
		Istraživanje i obogaćivanje metodike odgojnog rada	FIL PED 579	2	0	2	5
Pedagogija	3.	Specifičnosti istraživanja odgojno-obrazovnog rada s nadarenim učenicima	FIL PED 593	2	0	2	5
		Specifičnosti istraživanja odgojno-obrazovnog rada s učenicima s teškoćama u razvoju	FIL PED 595	1	0	2	5
	4.	Završni diplomski rad	FIL PED 599	0	10	0	15
Ukupno:					20		30

ODSJEK ZA PEDAGOGIJU
DVOPREDMETNI STUDIJ: PEDAGOGIJA + DRUGA STUDIJSKA GRUPA

DRUGI CIKLUS STUDIJA: AKADEMSKI STUDIJ

7. semestar

NASTAVNA OBLAST	RED. BR.	NASTAVNI PREDMET	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI
Pedagogija	1.	Pedagoška antropologija	FIL PED 401	2	0	2	5
Pedagogija	2.	Metodika nastavnog rada	FIL PED 406	2	0	1	4
Pedagogija	3.	Pedagoška psihologija 3	FIL PED 416	2	0	1	4
Pedagogija	4.	Medicinska pedagogija	FIL PED 421	2	0	0	2
Ukupno:				12			15

8. semestar

NASTAVNA OBLAST	RED. BR.	NASTAVNI PREDMET	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI
Pedagogija	1.	Savremene koncepcije učenja i poučavanja u nastavi	FIL PED 407	2	0	0	2
Pedagogija	2.	Pedagoška psihologija 4	FIL PED 417	2	0	1	4
Pedagogija	3.	Profesionalna orijentacija	FIL PED 432	2	0	1	4
Izborni predmet sa fakultetske (vanjske) liste	4.	Izborni predmet sa fakultetske (vanjske) liste		2	0	2	5
Ukupno:				12			15

9. semestar

NASTAVNA OBLAST	RED. BR.	NASTAVNI PREDMET	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI
Pedagogija	1.	Pedagogijska istraživanja - Naučno-istraživački rad 1	FIL PED 500	2	0	2	5
Pedagogija	2.	Savjetodavni rad sa obitelji	FIL PED 568	2	0	2	5
		Savjetodavni rad s djecom, odgajateljima i nastavnicima razredne nastave	FIL PED 570	2	0	2	5
Pedagogija	3.	Metodika vannastavnog rada	FIL PED 576	2	0	2	5
		Metodika odgojnog rada	FIL PED 578	2	0	2	5
Pedagogija	4.	Kurikulum za rad s odraslima – temeljna polazišta	FIL PED 584	2	0	2	5
		Mediji i obrazovanje	FIL PED 586	2	0	2	5
Pedagogija	5.	Nadareni učenici	FIL PED 592	2	0	2	5
		Učenici s teškoćama u razvoju	FIL PED 594	2	0	2	5
Ukupno:				12			15

10. semestar

NASTAVNA OBLAST	RED. BR.	NASTAVNI PREDMET	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI
Pedagogija	1.	Pedagogijska istraživanja - Naučno – istraživački rad 2	FIL PED 501	2	0	1	4
Pedagogija	2.	Specifičnosti naučnih proučavanja obitelji i obiteljskog odgoja	FIL PED 569	1	0	0	1
		Istraživanje u savjetodavnom radu s djecom, odgajateljima i nastavnicima razredne nastave	FIL PED 571	2	0	0	2
Pedagogija	3.	Istraživanja u nastavi	FIL PED 577	1	0	0	1
		Istraživanje i obogaćivanje metodike odgojnog rada	FIL PED 579	2	0	0	2
Pedagogija	4.	Razvoj kurikulumu za rad s odraslima – metodološka polazišta i praktični ishodi	FIL PED 585	1	0	0	1
		Metodološke specifičnosti u istraživanju medija i obrazovanja	FIL PED 587	2	0	0	2
Pedagogija	5.	Specifičnosti istraživanja odgojno-obrazovnog rada s nadarenim učenicima	FIL PED 593	1	0	0	1
		Specifičnosti istraživanja odgojno-obrazovnog rada s učenicima s teškoćama u razvoju	FIL PED 595	2	0	0	2
Pedagogija	6.	Završni diplomski rad	FIL PED 599	0	6	0	8
Ukupno:				12			15

ODSJEK ZA PEDAGOGIJU
DVOPREDMETNI STUDIJ: PEDAGOGIJA + DRUGA STUDIJSKA GRUPA
DRUGI CIKLUS STUDIJA: STRUKOVNI STUDIJ

7. semestar

NASTAVNA OBLAST	RED. BR.	NASTAVNI PREDMET	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI
Pedagogija	1.	Pedagoška antropologija	FIL PED 401	2	0	1	4
Pedagogija	2.	Metodika nastavnog rada	FIL PED 406	2	0	2	5
Pedagogija	3.	Pedagoška psihologija 3	FIL PED 416	2	0	1	4
Pedagogija	4.	Vrednovanje odgojno-obrazovnog rada	FIL PED 426	2	0	0	2
Ukupno:				12			15

8. semestar

NASTAVNA OBLAST	RED. BR.	NASTAVNI PREDMET	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI
Pedagogija	1.	Savremene koncepcije učenja i poučavanja u nastavi	FIL PED 407	2	0	0	2
Pedagogija	2.	Pedagoška psihologija 4	FIL PED 417	2	0	1	4
Pedagogija	3.	Profesionalna orijentacija	FIL PED 432	2	0	1	4
Izborni predmet sa fakultetske (vanjske) liste	4.	Izborni predmet sa fakultetske (vanjske) liste		2	0	2	5
Ukupno:				12			15

9. semestar

NASTAVNA OBLAST	RED. BR.	NASTAVNI PREDMET	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI
Pedagogija	1.	Pedagogijska istraživanja - Naučno-istraživački rad 1	FIL PED 500	2	0	2	5
Pedagogija	2.	Metodika vannastavnog rada	FIL PED 576	2	0	2	5
		Metodika odgojnog rada	FIL PED 578	2	0	2	5
Pedagogija	3.	Nadareni učenici	FIL PED 592	2	0	2	5
		Učenici s teškoćama u razvoju	FIL PED 594	2	0	2	5
Ukupno:				12			15

10. semestar

NASTAVNA OBLAST	RED. BR.	NASTAVNI PREDMET	ŠIFRA	P	S	V	ECTS BODOVI
Pedagogija	1.	Pedagogijska istraživanja - Naučno – istraživački rad 2	FIL PED 501	1	0	1	3
Pedagogija	2.	Istraživanja u nastavi	FIL PED 577	2	0	0	2
		Istraživanje i obogaćivanje metodike odgojnog rada	FIL PED 579	2	0	0	2
Pedagogija	3.	Specifičnosti istraživanja odgojno-obrazovnog rada s nadarenim učenicima	FIL PED 593	2	0	0	2
		Specifičnosti istraživanja odgojno-obrazovnog rada s učenicima s teškoćama u razvoju	FIL PED 595	2	0	0	2
Pedagogija		Završni diplomski rad	FIL PED 599	0	6	0	8
Ukupno:				12			15

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PEDAGOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Uvod u pedagogiju 1; FIL PED 111
Semestar i broj bodova: prvi (I) semestar; 5 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, seminar, vježbe
Status predmeta: Obvezni
Cilj predmeta: Student će se upoznati i usvojiti najrelevantniju znanstvenu i stručnu terminologiju iz područja odgoja i obrazovanja, osposobit će se za razumijevanje ciljeva odgoja i obrazovanja i kritičko gledanje na opća pitanja i probleme suvremene odgojno-obrazovne teorije i prakse kod nas i u svijetu.
Sadržaj predmeta: <ul style="list-style-type: none">
• Pedagogija znanost o odgoju
• Povijesni razvitak pedagoške misli
• Discipline znanosti o odgoju
• Temeljni pedagoški procesi
• Odgoj kao temeljni pedagoški pojam
• Odgojni ideal, cilj i zadaci
• Metodika odgojnog rada
• Faktori odgojnog rada
• Načela odgojnog rada
• Metode odgojnog rada
• Sredstva odgojnog rada
• Obrazovanje, izobrazba,
• Permanentno obrazovanje i cjeloživotno obrazovanje
• Odgojno obrazovni i školski sustav
• Menadžment u odgoju i obrazovanju
Preduvjeti za upis predmeta: Nema posebnih preduvjeta
Način provjere znanja: Permanentno praćenje rada studenta; pismeni ispit (test znanja); primjena upitnika za evaluaciju nastavnog rada
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Giesecke, H. (1993), <i>Uvod u pedagogiju</i>, Zagreb, Educa.
2. Mialaret, G. (1989), <i>Uvod u edukacijske znanosti</i>, Zagreb: Školske novine
3. Mijatović, A. /ur. / (1999), <i>Osnove suvremene pedagogije</i>, Zagreb: Hrvatski pedagoško-književni zbor (poglavlja: VII, VIII, IX, XII, XVI, XXIII)
4. Vukasović, A. (1995.), <i>Pedagogija</i>, Zagreb: Alfa.
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Bratanić, M. , (1993.), <i>Mikropedagogija</i>, Školska knjiga, Zagreb.
2. Brkić, M. , (1985.), <i>Teorija i praksa moralnog odgoja učenika</i>, V. Masleša, Sarajevo.
3. Gudjons, H. (1999), <i>Pedagogija: temeljna znanja</i>, Zagreb: Educa (str. 123-170)
4. Madelin, A. (1991), <i>Osloboditi školu : Obrazovanje à la carte</i>, Zagreb: Educa
5. Pranjić, M. (1996), <i>Religijska pedagogija</i>, Katehetski salezijanski centar, Zagreb.
6. Pranjić, M. , (1991) /prir. /, <i>Religijsko-pedagoško katehetski leksikon</i>, Zagreb.
7. Pastuović, N. (2000), <i>Edukologija</i>, Zagreb: Znamen (poglavlja: I, II, III. i VII)
8. Polić, M. (1997), <i>Čovjek – odgoj – svijet, Mala filozofijska razložba</i>, Zagreb: KruZak
9. Walford, G. (1992): <i>Privatne škole</i>, Zagreb: Educa Tijekom nastave studenti će biti upućeni na ostalu dopunsku literaturu.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PEDAGOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Osnovi obiteljske pedagogije FIL PED 116
Semestar i broj bodova: prvi (I) semestar; 5 ETCS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje+vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Upoznati studente sa predmetom proučavanja ove pedagoške naučne discipline, sa najnovijim naučnim saznanjima i rezultatima istraživanja u oblasti obiteljske/ porodične pedagogije, sa temeljnim stručnim i naučnim stavovima u toj oblasti te ih osposobljavati da razumiju i primjenjuju sistemski pristup upoznavanju i izučavanju obitelji. Omogućiti studentima da se upoznaju sa osnovama metodologije istraživanja obitelji i obiteljskog odgoja, da razumiju logiku odnosa društvo obitelj kako u njihovom historijskom trajanju tako i u povremenim transverzalnim presjecima. Kod studenata razviti profesionalnu radoznalost i pozitivnu motivaciju za dalja proučavanja i samostalni razvoj u ovoj oblasti.
Sadržaj predmeta: <ul style="list-style-type: none">
• Obiteljska pedagogija kao pedagoška naučna disciplina, njeni ciljevi, zadaci i značaj
• Sveobuhvatnost definicija obitelji i obiteljskog odgoja
• Metodologija istraživanja obitelji i obiteljskog odgoja
• Nastanak i razvoj obitelji i njene osnovne faze transformiranja;
• Različiti teorijski pristupi poimanju obitelji
• Sistemski pristup i cjelovito razumijevanje obitelji u njenoj dinamici;
• Psihodinamika obitelji i odgoj; obitelj prokreacije i obitelj orijentacije;
• Značaj ranog iskustva i zadovoljavanja potreba u razvoju ličnosti;
• Brak, roditeljstvo, obitelj;
• Životni ciklus obitelji; morfostaze i morfogeneze obitelji;
• Obitelj u eko-okruženju;
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: kontinuirano tokom semestra; pismeni (test) i usmeni
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Pašalić-Kreso, A: <i>Koordinate obiteljskog odgoja</i>, Sarajevo, Jež, 2004.
2. Stevanović, M. : <i>Obiteljska pedagogija</i>, Tonimir, Varaždinske Toplice, 2000.
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Grandić, Radovan: <i>Prilozi porodičnoj pedagogiji</i>, Novi Sad 2006.
2. Bronfenbrenner, J. : <i>Ekologija ljudskog razvoja</i>, ZZUINS, Beograd 1997.
3. Ekermen, N. : <i>Psihodinamika porodičnog života</i>, Grafički zavod, Titograd, 1966.
4. Fromm, Erich: <i>Autoritet i porodica</i>, Zagreb, Naprijed, 1980
5. Golubović, Z. : <i>Porodica kao ljudska zajednica</i>, Zagreb, Naprijed, 1981.
6. Le Vine, Robert, A. : <i>Childhood Socialization</i>, Hong Kong, CERC, 2003

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PEDAGOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Osnovi predškolske pedagogije; FIL PED121
Semestar i broj bodova: prvi (I); 5 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje+vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Upoznati studente sa predmetom izučavanja predškolske pedagogije, problemima koji se javljaju u ovom području i tendencijama za poboljšanje kvalitete života djece predškolske dobi.
Sadržaj predmeta: <ol style="list-style-type: none">
Značaj predškolske pedagogije kao nauke<ul style="list-style-type: none">
evolucija ideje predškolskog odgoja,
predškolska pedagogija kao znanost,
odnos predškolske pedagogije i drugih znanosti,
znanstvene i društvene osnove suvremene koncepcije predškolskog odgoja,
status predškolskog odgoja u FBiH
Značaj ranog odgoja i specifičnosti razvoja<ul style="list-style-type: none">
Tjelesni razvoj djeteta predškolskog uzrasta,
Intelektualni razvoj djeteta predškolskog uzrasta,
Emocionalni razvoj djeteta predškolskog uzrasta,
Socijalni razvoj djeteta predškolskog uzrast
Institucionalni odgoj u predškolskom periodu<ul style="list-style-type: none">
tematsko planiranje,
tradicionalno planiranje,
Waldorf pedagogija,
Montesori pedagogija
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: kontinuirano tokom semestra, pismeno
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
Pehar, L. (2000); <i>Oduzeto djetinjstvo</i>; Zenica: Dom štampe
Pehar, L. (1990); <i>Razvojni problemi predškolske djece</i>, Beograd: Kultura
Pehar, L. (2007); <i>Psihološke posljedice reforme osnovne škole</i>, Sarajevo, Službeni list BiH
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">
Kamenov, E. (2002); <i>Predškolska pedagogija</i>, knjiga prva, Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva
Kamenov, E. (2002); <i>Predškolska pedagogija</i>, knjiga druga, Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva
Predavanja i materijal u svezi s tim

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PEDAGOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Osnovi informatike; FIL PED 126
Semestar i broj bodova: drugi (I) semestar; 3 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje + vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Upoznati studente i omogućiti im da ovladaju temeljnim informatičkim znanjima vezanim za računare, kroz samostalan rad sa osnovnim programskim paketima. Pružiti mogućnost da upoznaju osnove informacionih sistema, da razumiju informacije i informacione tehnologije, te da mogu da povezuju pedagogiju i informatiku.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: kontinuirano tokom semestra; test znanja i praktični rad
Sadržaj: <ul style="list-style-type: none">
- Osnovni rječnik informatike;
- Microsoft Word program (rad sa dokumentima)
- Internet (upoznavanje sa pretraživačkim alatkama, pretraživanje dokumenata usko vezanih sa pedagogijom)
- PowerPoint program (upoznavanje i korištenje funkcija programa, kreiranje prezentacije sa upotrebom znanja iz programa Word i Internet)
- Excel (upoznavanje i korištenje funkcija programa, rad sa tabelama)
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Sarić A. : <i>Informatika u pedagogiji</i>, interna skripta, 2001.
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Lagumdžija Z. : <i>Informatika za korisnike personalnih računara</i>, 1999.
2. Kljakić D. : <i>Praktikum iz informatike</i>, Pedagoška akademija, 2004.
Obaveze studenata: Prisustvovanje nastavi i aktivno učešće; izrada domaćih zadataka; parcijalni ispit; završni ispit;

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PEDAGOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Opća psihologija I , FIL PED 131
Semestar i broj bodova: I semestar, 3 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje, vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Sticanje znanja o psihologiji kao znanosti, njenom predmetu i području izučavanja, metodama, kao i ostalim zahtjevima temeljnih znanja i problema kojima se bavi.
Sadržaj predmeta: Kraći historijski osvrt. Historijski izvori razvoja psihologije kao nauke (predhistorijski period, stari vijek, srednji vijek). Prva sistematska shvatanja o čovjeku i psihološkom životu čovjeka od značaja za razvoj psihologije. Preteče naučne psihologije. Mjerenje u psihologiji. Prve psihološke laboratorije. Wilhem Vundt-osnivač prve psihološke laboratorije na svijetu (Lajpcig, 1879). Psihologija kao nauka o pojavama i procesima svijesti. Psihologija kao nauka o ponašanju. Sintetičko shvatanje predmeta psihologije. Teorijski i praktični zadaci psihologije. Zakoni u psihologiji. Varijable u psihologiji. Teorijske psihološke discipline. Primjenjene psihološke discipline. Zadaci psihologije, principi dijalektičkog materijalizma. Odnos psihologije i drugih nauka. Introspektivne metode. Fenomenološka metoda u psihologiji. Egzistencijalistička psihologija. Objektivne metode. Faktori razvoja psihičkog života i ličnosti uopšte. Organske osnove psihičkog života. Savremene tendencije u opštoj psihologiji.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Kontinuirano praćenje rada studenata. Samostalni izvještaji. Završni ispit.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. V. Pečjak, <i>Psihologija saznavanja</i>, 1981. , Svjetlost, Sarajevo
2. D. Krech & R. Cruchfield, <i>Elementi psihologije</i>, 1976. , Naučna knjiga, Beograd.
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. H. Ueckert, R. Kakuska, I. Nagorny, <i>Psihologija u službi čovjeka</i>, 1978. , Meadvil, Zagreb.
2. G. Loewy, <i>Struktura i funkcija stanice</i>, 1979. ,
3. I. Blundell, <i>Fiziološka psihologija</i>, 1979. , Nolit, Beograd.
4. R. Zazzo, <i>Poreklo čovjekove osjećajnosti</i>, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PEDAGOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Uvod u filozofiju; FIL FIL 141
Semestar i broj bodova: 3 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja i vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Kroz predavanja i vježbe studenti se uvode u stručni jezik filozofije, naročito u filozofijsku terminologiju, pa na taj način ulaze u pojam i biće filozofije. Nastavnik tumači značenja ključnih filozofijskih pojmova, ukazujući na njihovo helensko ili latinsko porijeklo, i na taj način ih uvodi u povijest filozofije i bitne izmjene značenja filozofijskih kategorija.
Sadržaj predmeta: Predavanja su upućivanje studenata na izvore prethodnih znanja. Ti su izvori u filozofijskim tekstovima i sekundarnoj literaturi. Šta su općepriznata bitna filozofijska djela, a što je njihova interpretacija. Studenti se upoznaju sa priručnim sredstvima. To su filozofijski rječnici, filozofijske enciklopedije, historije filozofije. Tu pripada i specifičnost izdanja klasičnih tekstova, npr. Stephanusvo Platona i izdanje Berlinske Akademije Aristotelesa, zajedno sa univerzalnim uputama o citiranju, uključujući, primjerice, Index Platonicus i Index Aristotelicus. Sa tim u vezi dolazi i pitanje o kritičkom izdanju nekog teksta, naravno, ukoliko postoji više rukopisa.
Preduvjeti za upis predmeta: ne postoje.
Način provjere znanja: Pismeni test nakon prvih sedam sedmica nastave. Ispit u 15. sedmici nastave: pismeni-esej na zadanu temu, i usmeni ispit.
Obavezna literatura: 1. Vladimir Filipović (1965.): <i>Uvod u filozofiju</i> , Matica Hrvatska, Zagreb; 2. Branko Despot (1988.) <i>Filozofski rječnik</i> , Zagreb: Grafički zavod Hrvatske; Preporuča se čitanje što većeg broja filozofijskih djela.
Dodatna i preporučena literatura: http://www.utm.edu/research/iep/htm . - THE INTERNET ENCYCLOPEDIA OF PHYLOSOPHY

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PEDAGOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Uvod u pedagogiju 2; FIL PED 112
Semestar i broj bodova: drugi (II) semestar; 5 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, seminar, vježbe
Status predmeta: Obvezni
Cilj predmeta: Cilj kolegija je studente upoznati s temeljnim spoznajama pedagoškijske znanosti. Srediti i kritički promisliti pojedinačna znanja. Stečeno znanje, vlastite stavove, vlastitu svijest i pretpostavke u svezi s odgojem, na organiziran način, sučeliti sa sa širinom pedagoškijske teorije. Student će se upoznati i usvojiti najrelevantniju znanstvenu i stručnu terminologiju iz područja odgoja i obrazovanja, osposobit će se za razumijevanje ciljeva odgoja i obrazovanja i kritičko gledanje na opća pitanja i probleme suvremene odgojno-obrazovne teorije i prakse kod nas i u svijetu.
Sadržaj predmeta: Podjela znanosti o odgoju. Pravci znanosti o odgoju. Teorije znanosti o odgoju. Znanost o odgoju kao normativna disciplina. Znanost o odgoju kao empirijska znanost o ponašanju. Znanost o odgoju kao hermeneutička disciplina. Znanost o odgoju na osnovi teorije sustava. Obrazovanje. Izobrazba. Cjeloživotno obrazovanje. Četiri temeljna potporna obrazovanja. Učenje i socijalizacija. Suvremeni zahtjevi odgojne znanosti
Preduvjeti za upis predmeta: Položen ispit iz kolegija Uvod u pedagogiju I
Način provjere znanja: Permanentno praćenje rada studenta; pismeni ispit (test znanja); primjena upitnika za evaluaciju nastavnog rada
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Giesecke, H. , <i>Uvod u pedagogiju</i>, Educa , Zagreb, 1993. 2. Mijatović, A. /ur. / (1999), <i>Osnove suvremene pedagogije</i>, Zagreb: HKPZ 3. Mialaret, G. , <i>Uvod u edukacijske znanosti</i>, Školske novine, Zagreb, 1989. 4. Vukasović, A. , <i>Pedagogija</i>, Alfa d. d. i Hrvatski katolički zbor «MI», Zagreb, 1995.
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Bezić, Ž. , <i>Zašto i kako odgajati</i>, UPT, Đakovo, 1990. 2. Bezić, Ž. , <i>Biti čovjek ali kako</i>, UPT, Đakovo, 1990. 3. Bosanac, G. (1983), <i>Edukacijski izazov</i>, Zagreb: Školske novine (str. 85-133) 4. Brkić, M. -Suljkić, M; <i>Preopterećenost učenika</i>, Jela educa, Sarajevo, 2003. 5. Gudjons, H. , <i>Pedagogija</i>, Educa, Zagreb, 1994. 6. Konig, E. – Zedler, P. : <i>Teorije znanosti o odgoju</i>, Educa, Zagreb, 2000. (odabrane stranice) 7. Lenzen, D. (2002), <i>Vodič za studij znanosti o odgoju</i>, Zagreb Educa 8. Vuk-Pavlović, P. , <i>Ličnost i odgoj</i>, Tipografija d. d. , Zagreb, 1932. 9. Zaninović, M. , <i>Pedagoška hrestomatija</i>, Školska knjiga, Zagreb, 1985
Rječnici i enciklopedije <ol style="list-style-type: none"> 1. Enciklopedijski rječnik pedagogije, Matica hrvatska, Zagreb, 1963. 2. Pedagoškijski leksikon, PKZ, Zagreb, 1939 3. Pedagoška enciklopedija, tom 1 i 2, Bgd, Zgb, Sa, Tg, NS, 1989. 4. Znanstveni i stručni časopisi, domaći i strani, iz područja pedagogije <p>Tijekom nastave studenti će biti upućeni na ostalu dopunsku literaturu.</p>

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PEDAGOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Intraobiteljska dinamika; FIL PED 117
Semestar i broj bodova: drugi (II) semestar; 5 ETCS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje+vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Nakon što su ovladali osnovama obiteljske pedagogije, najnovijim naučnim saznanjima i stavovima u ovoj oblasti studente treba osposobljavati da djeluju u više pravaca: <ul style="list-style-type: none">
- da kroz različite aktivnosti sa mladima prate i procjenjuju njihove obiteljske situacije, i da u skladu s tim organiziraju vlastiti odgojno-obrazovni rad;
- da kao stručnjaci pomažu roditeljima svojih učenika u kvalitetnijem organiziranju i prakticiranju obiteljskog odgoja;
- da uspješno organiziraju savjetodavni rad s roditeljima, djecom, kao i sa obiteljima u cjelini, posebno kod određenih poremećaja u obiteljskom odgoju;
- da uspješno primjenjuju metodologiju istraživanja obitelji i obiteljskog odgoja te da daju svoj doprinos u obogaćivanju ove znanstvene pedagoške discipline.
Sadržaj predmeta: <ul style="list-style-type: none">
• Uloga majke u odgoju (rani attachment);
• Uloga oca u odgoju;
• Uticaj braće i sestara i drugih srodnika u odgoju u obitelji;
• Intraobiteljska odgojna atmosfera, komunikacija i odgojni stilovi;
• Sociopatologija i psihopatologija obitelji; funkcionalne i disfunkcionalne obitelji;
• Genogram obitelji i istraživanje njenih jakih i slabih karakteristika;
• Različita mjerenja obiteljske funkcionalnosti;
• Savjetodavni rad namjenjen unapređivanju obiteljskih odnosa i odgoja djece;
• Uključivanje obitelji u aktivnosti odgojne ustanove ili škole;
• Partnerstvo obitelji i škole (koncept Joyce Epstein);
• Partnerstvo obitelji i institucija lokalne zajednice
Preduvjeti za upis predmeta: Osnovi obiteljske pedagogije
Način provjere znanja: kontinuirano tokom semestra; pismeni (test) i usmeni
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Pašalić-Kreso, A: <i>Koordinate obiteljskog odgoja</i>, Sarajevo, Jež, 2004.
2. Stevanović, M. : <i>Obiteljska pedagogija</i>, Tonimir, Varaždinske Toplice, 2000.
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Gordon, Tomas: <i>Umeće roditeljstva</i>, Kako podizati odgovornu decu, Kreativni centar, Beograd 1997.
2. Covey, S. R. : <i>7 navika uspješnih obitelji</i>, Mozaik knjiga, Zagreb 1998.
3. Juul, Jasper: <i>Vaše kompetentno dijete</i>, Zagreb, EDUCA, 1996.
4. Brott, A. A. : <i>Kako biti tata</i>, Mozaik knjiga, Zagreb, 1998.
5. Slatina, Mujo: <i>Od individue do ličnosti</i>, Zenica, Dom štampe, 2005.
6. Ginott, Haim G. : <i>Između roditelja i djeteta</i>, Zagreb, Ostvarenje, 2005.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PEDAGOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Pedagogija razvoja djeteta; FIL PED122
Semestar i broj bodova: drugi (II); 5ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje, vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Upoznati studente sa velikim značajem ranog odgoja i razvoja djeteta. Osposobiti ih da kompetentno istražuju period temeljnog odgoja i obrazovanja od 0 do 10 godina.
Sadržaj predmeta: <ol style="list-style-type: none">
Značaj ranog odgoja, specifičnosti razvoja djeteta i najčešći problemi ove dobi (od rođenja do 10 godine)<ul style="list-style-type: none">
Tjelesni razvoj djeteta predškolskog uzrasta,
Intelektualni razvoj djeteta predškolskog uzrasta,
Emocionalni razvoj djeteta predškolskog uzrasta,
Socijalni razvoj djeteta predškolskog uzrast
Polazak u školu sa 6 godina<ul style="list-style-type: none">
Specifičnosti 5 i 6 godine;
Značaj igre kao metode rada;
Reforma obrazovanja u vrtiću i osnovnoj školi i problemi koji je prate
Temeljni odgoj i obrazovanje od rođenja do 10 godine<ul style="list-style-type: none">
Značaj obitelji, odgajatelja, učitelja kao prvih modela u odgoju
Preduvjeti za upis predmeta: Osnovi predškolske pedagogije
Način provjere znanja: kontinuirano tokom semestra, pismeno
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
Pehar, L. (2007); <i>Psihološke posljedice reforme osnovne škole</i>, Sarajevo, Službeni list BiH
Pehar, L. (2000); <i>Oduzeto djetinjstvo</i>; Zenica: Dom štampe
Pehar, L. (1990); <i>Razvojni problemi predškolske djece</i>; Beograd: Kultura
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">
Kamenov, E. (2002); <i>Predškolska pedagogija, knjiga prva</i>, Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva
Kamenov, E. (2002); <i>Predškolska pedagogija, knjiga druga</i>, Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJER ZA PEDAGOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Informatika u pedagogiji; FIL PED 127
Semestar i broj bodova: drugi (II) semestar; 3 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje, vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Uvesti studente u teorijski i analitički prostor Informatike u pedagogiji; upoznati studente sa interdisciplinarnim pristupom u proučavanju i istraživanju informacione i obrazovne tehnologije; osposobiti studente da razumiju i anticipiraju promjene koje su sastavni dio savremenog svijeta;
Preduvjeti za upis predmeta: Osnovi informatike
Sadržaj: <ul style="list-style-type: none">
- Osnovna polazišta u analiziranju, razumijevanju i određenju informatike u pedagogiji
- Informatika u odgojno-obrazovnom procesu
- Nastava i učenje pomoću računara
- Informaciona tehnologija (elektronska komunikacija, multimedijalni sistemi, virtualna realnost)
- Vještačka inteligencija
- Internet u obrazovanju
- Obrazovna tehnologija (didaktički mediji, pedagoški efekti koji se ostvaruju primjenom obrazovne tehnologije, osposobljavanje nastavnika i učenika u primjeni obrazovne tehnologije)
- Nastava podržana računarskim sistemima
- Učenje na daljinu – karakteristike, mediji, tehnologija realizacije nastave na daljinu;
- Kreiranje e-materijala
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Sarić A. : <i>Informatika u pedagogiji</i>, interna skripta, 2001.
2. Mandić D. : <i>Didaktičko-informatičke inovacije u obrazovanju</i>, Mediagraf, Beograd, 2003.
3. Danilović, Mirčeta: <i>Tehnologija, informatika, obrazovanje</i>, Institut za pedagoška istraživanja, Beograd, 2007.
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Grupa autora : <i>Radna grupa za eObrazovanje-preporuke</i>, WUS Austria Head Office Austria-Graz, Europrint-Banja Luka, 2005. ,
2. Dryden G. , Vos J. : <i>Revolucija u učenju: kako promijeniti način na koji svijet uči</i>, Educa, Zagreb, 2001.
3. OECD/CERI: <i>Nove informacione tehnologije-izazov obrazovanju</i>, Školske novine, Zagreb, 1988.
4. Lagumdžija Z: <i>Informatika za korisnike personalnih računara</i>, 1999.
Obaveze studenata: Prisustvovanje nastavi i aktivno učešće; izrada zadataka; parcijalni ispit; završni ispit.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PEDAGOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Opća psihologija II , FIL PSI 132
Semestar i broj bodova: II semestar, 3 ETCS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje, vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Sticanje znanja o psihologiji kao znanosti, njenom predmetu i području izučavanja, metodama, kao i ostalim zahtjevima temeljnih znanja i problema kojima se bavi.
Sadržaj predmeta: Faktori razvoja psihičkog života i ličnosti uopšte; Organske osnove psihičkog života; Najznačajniji organi za psihički život čovjeka (Efektori, Receptori, Nivo viših nervnih aktivnosti -nervna vlakna, mozak i kičmena moždina, vegetativni nervni sistem); Osjeti; Savremene tendencije u opštoj psihologiji (strukturalizma? bihejviorizma? geštalt psihologije? funkcionalizma, asocijacionizma? neobihejviorizam, neo-neobihejviorizam, introspektivno-fenomenološka psihologija, humanistička psihologija, kognitivna psihologija, kibernetička psihologija, egzistencijalistička psihologija, radikalna i ktitička psihologija); podražaji i organizam, kvantitativna strana senzornih procesa, razvoj senzornih procesa, vid, sluh, kožni i kemijski osjeti, pažnja, organizacija opažanja, utjecaj iskustva i motivacije na opažanje, prostor, vrijeme, kretanje, konstantnost opažanja, pogrešna opažanja, teorije opažanja.
Preduvjeti za upis predmeta: Opća psihologija I
Način provjere znanja: Kontinuirano praćenje rada studenata. Samostalni izvještaji. Završni ispit.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. V. Pečjak, <i>Psihologija saznavanja</i>, 1981. , Svjetlost, Sarajevo
2. D. Krech & R. Cruchfield, <i>Elementi psihologije</i>, 1976. , Naučna knjiga, Beograd.
3. H. Ueckert, R. Kakuska, I. Nagorny, <i>Psihologija u službi čovjeka</i>, 1978. , Meadvil, Zagreb.
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. A. G. Loewy, <i>Struktura i funkcija stanice</i>, 1979. ,
2. I. Blundell, <i>Fiziološka psihologija</i>, 1979. , Nolit, Beograd.
3. R. Zazzo, <i>Poreklo čovjekove osjećajnosti</i>, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PEDAGOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Filozofija sa logikom; FIL FIL 142
Semestar i broj bodova: II. Semestar, 3 ECTS
Trajanje: II. semestar
Tip kolegija: predavanje i vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Osnovni cilj kolegija <i>Filozofija sa logika</i> jeste da studente upozna sa fundamentalnim učenjima i aplikativnim mogućnostima vezanim uz suvremenu simboličku logiku. Logika kao intuitivna sposobnost, kao razumsko umjeće, kao znanstvena metoda, kao filozofska disciplina i kao programski jezik suvremene tehnologije ima svoje jedinstvo u zakonima i pravilima, u algoritimima, u procedurama i logičkim shematima. Studiranje centralnih topika logičke znanosti treba da studentima omogući razumijevanje općih zakona i deriviranih pravila pravilnog zaključivanja u prirodnom jeziku svakodnevnog života, razumijevanje konzistentnosti i koherentnosti teorija i znanstvenih konstrukcija u prirodnim i društvenim znanostima i praktičnu primjenu logičkih procedura na područjima artificijelne inteligencije i artificijelnog jezika u informacijskoj i komunikacijskoj tehnologije suvremenog svijeta.
Sadržaj predmeta: U prvom dijelu kolegija studenti se uvode u centralne logičke topike na području simboličke logike. Centralne topike u ovom sklopu su: koncept logičke funkcije (negacije, implikacije, konjunkcije, disjunkcije, ekvivalencije, bikondicionala), koncept istinosne vrijednosti iskaza, koncept kvantifikacije iskaza, koncept matrica ili tablica istinosne vrijednosti, koncept logičkih shemata i logičkih zakona njihove konstrukcije. U drugom dijelu kolegija nastava se fokusira na modalnu logiku, modalne operatore i semantiku modalnih iskaza čime se dovršava predstavljanje centralnih pitanja simboličke logike. Modalna logika se diferencira na temelju modalnih operatora koji se kombiniraju sa kvantifikatorima i logičkim operatorima. Navode se primjeri modalnollogičkih tipova: <i>devijantna logika, situacijska logika, logika vremena, epistemska logika, deontička logika, doksastička logika, dinamička logika, geometrijska logike, metalogička logika</i> . U nastavku se izlaže matematska logika klasa i relacija kao prirodni nastavak djelovanja teorije skupova u logičkoj teoriji primjenjen na iskaze prirodnog jezika. Izlaganje temeljnih koncepata fuzzy logike i fuzzy semantike donose studentima spoznaju o primjeni logike u ekspertnim sistemima i suvremenoj informacijskoj i komunikacijskoj tehnologiji. U drugom dijelu kolegija studenti se bliže upoznaju sa aplikacijom logike na područje deduktivnih znanosti odnosno posebno na područje društvenih znanosti. Izlaže se razlika između metoda i metodologije, metodologije i epistemologije. Prezentiraju se glavne metode u istraživanju društvenih procesa, fenomena i stanja stvari: naučno posmatranje, upitnik, razgovor, eksperiment, klasifikacija, mjerenje.
Preduvjeti za upis predmeta : Uvod u filozofiju
Način provjere znanja: Provjera znanja se sastoji iz nekoliko dijelova. Studenti su dužni položiti dva pismena testa, jedan na sredini i jedan na kraju semestra te završni usmeni ispit.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Ibrulj, Nijaz: <i>Filozofija logike</i>, Sarajevo: Sarajevo Publishing, 1999.
2. Wittgenstein, Ludwig. <i>Tractatus Logico-Philosophicus</i>. Sarajevo, 1961.
3. Frege, Gottlob. <i>Osnove aritmetike i drugi spisi</i>. Zagreb, Kruzak, 1999.
4. Frege, Gottlob. <i>Begriffsschrift und andere Aufsätze</i>. 2. Auflage, Georg Olms, Hildesheim, 1964.
5. Tarski, Alfred. <i>Uvod u matemat. logiku i metodologiju matematike</i>. Beograd, 1973.
6. Milić, Vojin. <i>Sociološki metod</i>. Beograd, Nolit, 1978.

Dodatna i preporučena literatura:

1. Russell, Bertrand. *The Principles of Mathematics*. London, 1905.
2. Quine, Willard Van Orman. *Methods of Logic*.
3. Boole, George. *The Laws of Thought*. Dover Publications, 1780.
4. Heijenoort, Jean Van (ed.). *From Frege to Gödel. A Source Book in Mathematical Logic, 1879-1931*. Cambridge. Harvard University Press, 1976.
5. Tarski, Alfred. *The Concept of Truth in Formalized Languages*. In: Tarski, A. *Logic, Semantics, Metamathematics*. Oxford Univ. Press, London, 1956.
6. Quine, Willard Van Orman. *Set Theory and Its Logic*. Cambridge. Harvard University Press, 1963.
7. Bochenski, J. M. *Formale Logik*. K. Alber, Freiburg, Munchen, 1978.
8. Boolos, George. *Logic. Logic. Logic*. Cambridge. Harvard University Press, 1999.
9. Zadeh, Lotfy. *Fuzzy Sets and their Application to Cognitive and Decision. Processes*. New York. Academic Press, 1976.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PEDAGOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Opća pedagogija; FIL PED 211
Semestar i broj bodova: treći (III) semestar; 5 ECTS
Trajanje: 1 (jedan) semestar
Tip kolegija: predavanja, vježbe
Status predmeta: obvezni
Cilj predmeta: U okviru nastavnih sadržaja poticati kritičko mišljenje i razumijevanje, samostalno promišljanje o teoretskim i praktičnim aspektima opće pedagogije.
Sadržaj predmeta: <ol style="list-style-type: none">
1. Sastavnice određenja opće pedagogije
2. Teorijska polazišta / pravci znanosti o odgoju
3. Potrebe za odgojem
4. Teorije o odgojnom procesu
5. Strukturni problem odgoja i aktualna pitanja
6. Odgoj i socijalizacija – teorijski pristupi
7. Mjesto institucijskog odgoja i obrazovanja
8. Suvremeni zahtjevi o odgoju
Preduvjeti za upis predmeta: Uvod u pedagogiju, Osnovi predškolske pedagogije
Način provjere znanja: kontinuirano tokom semestra; pismeni (test) i usmeni
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Gudjons, H. : <i>Pedagogija, temeljna znanja</i>, Educa, Zagreb, 1994.
2. Grupa autora: <i>Osnovi suvremene pedagogije</i>, HPKZ, Zagreb, 1999. (poglavlja 1, 4 i 7)
3. Bratanić, M. : <i>Mikropedagogija</i>, Školska knjiga, Zagreb, 1993.
4. Pranjić, M. : <i>Religijska pedagogija</i>, Zagreb, 1996.
5. Brajša, P. : <i>Školstvo u svijetu</i>, HPKZ; Zagreb, 1993.
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Slatina, M. : <i>Nastavni metoda</i>, Filozofski fakultet, Sarajevo, 1998.
2. Slatina, M. : <i>Od individue do ličnosti</i>, Filozofski fakultet, Sarajevo, 2005.
3. Ajanović, Dž. : <i>Odgojna funkcija škole</i>, Planjax, Tešanj, 1996.
4. Lesourne, J. : <i>Obrazovanje i društvo</i>, Educa, Zagreb, 1993.
5. Legrand, L. : <i>Moralna izobrazba danas</i>, Educa, Zagreb, 1995.
6. Perotti, A. : <i>Pledoaje za interkulturalni odgoj</i>, Educa, Zagreb, 1995.
7. Delors, J. : <i>Učenje – blago u nama</i>, Unesco, Educa, Zagreb
8. Morin, E. : <i>Odgoj za budućnost</i>, Educa, Zagreb, 2002
9. Grupa autora: <i>Pedagogica</i>, Pedagoška akademija nauka, Moskva, 2004.
10. <i>Praktikum pa Pedagogike</i>, Univerzitet A. S. Jesenjina, Rjasanj, F Rusija
Časopisi: <i>Didaktički putokazi, Napredak, Mualim, Zbornici radova.</i>

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJER ZA PEDAGOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Opća povijest pedagogije i školstva; FIL PED 216
Semestar i broj bodova: treći (III) semestar; 5 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje+vježbe
Status predmeta: obvezni
Cilj predmeta: Upoznati studente s istaknutim znanstvenicima, pedagogima od najstarijeg doba (stare civilizacije) do naših dana na polju školstva, odgoja i obrazovanja. Prikazati brojna, raznolika stajališta, ideje, škole, reformske pokrete, kao i društvene, socijalne, kulturne uvjete u kojima su stvarana pedagoška djela i djelovali pedagozi. Upoznati studente sa bogatom svjetskom baštinom s područja školstva i pedagogije.
Sadržaj predmeta: <ul style="list-style-type: none">
○ Predmet proučavanja Povijesti pedagogije i školstva
○ Vrste izvora u proučavanju povijesti pedagogije i školstva
○ Metode, postupci i tehnike u istraživanju povijesti pedagogije i školstva
○ Odgoj i obrazovanje (školstvo) u najstarijim civilizacijama
○ Školstvo u antici
○ Školstvo u srednjem vijeku
○ Školstvo tijekom humanizma i renesanse
○ Pojava gradskih škola i fakulteta
○ Školstvo u 19. i 20. stoljeću
○ Glavni reformski pravci u 20. stoljeću
○ Židovstvo, kršćanstvo, islam i doprinos razvoju školstva
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: pismeno, usmeno, seminarski rad, vježbe
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Žlebnić, L (1970); <i>Opća historija školstva i pedagoških ideja</i>; Beograd: Naučna knjiga
2. Kale, E. (1990); <i>Povijest civilizacija</i>; Zagreb: Školska knjiga
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Lock, J. (1950); <i>Misli o odgoju</i>; Beograd: Znanje
2. Konig, E. i Zedler, K. (2001); <i>Teorije znanosti o odgoju</i>; Zagreb: Educa
3. Komensky, J. A. – bilo koje djelo
4. Pestalozzi, H. ; <i>Kako Gertruda uči svoju djecu</i> ili bilo koje drugo djelo
5. Herbart, F; <i>Opća pedagogija</i> ili bilo koje drugo djelo
6. Djuj, J. ; <i>Škola i društvo</i>
7. Kerschersteiner, G. (1939.) <i>Teorija obrazovanja</i>, Beograd, Geca Kon;
8. Makarenko, A. S. ((1969.) <i>Pedagoška poema</i>, Impresum, Beograd, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva;

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PEDAGOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Pedagoška psihologija 1, FIL PED 221
Semestar i broj bodova: treći (III) semestar; 5 ETCS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje, vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Upoznavanje temeljnih pitanja pedagoške psihologije. Studenti će nakon apsolviranja kolegija ovladati temeljnim pojmovima o učenju, o uvjetima učenja i racionalnoj organizaciji učenja, što će biti osnova za naredne kolegije koji uključuju problematiku učenja i podučavanja.
Sadržaj predmeta: Pedagoška psihologija kao primijenjena psihološka disciplina: predmet proučavanja i metodologija istraživanja, definicija i značaj učenja, maturacija, učenje i intelektualni razvoj, temeljni uvjeti učenja: pamćenje, mišljenje, sposobnosti i motivacija, racionalna organizacija učenja: temeljne metode učenja, načela racionalne organizacije samostalnog učenja.
Preduvjeti za upis predmeta: Opća psihologija 1 i 2
Način provjere znanja: biće baziran na principima svestranosti, individualizacije, kontinuiteta i objektivnosti u formi zadaća (zadatih problema), kvizova (kontrolnih zadataka) dva parcijalna ispita i završnog ispita – pismeni (ZOT).
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Grgin, T. (1997.) <i>Edukacijska psihologija</i>. Jastebarsko: Naklada Slap;
2. Zarevski, P. (1995.) <i>Psihologija pamćenja i učenja</i>. Jastebarsko: Naklada Slap
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Andrilović, V. (2001). <i>Samostalno učenje</i>. Jastebarsko:Naklada Slap.
2. Andrilović, V (1991.) <i>Metode i tehnike istraživanja u psihologiji odgoja i obrazovanja</i>. Zagreb: Školska knjiga;
3. Andrilović, A. (1976). <i>Kako odrastao čovjek uči</i>. Zagreb:Školska knjiga.
4. Buzan, T. (2001). <i>Savršeno pamćenje</i>. Beograd: Finesa.
5. Buzan, T. (2001). <i>Koristite obe hemisfere mozga</i>. Beograd:Finesa.
6. Buzan, T. (2001). <i>Biti genijalac</i>. Zagreb: Veble commerce.
7. Buzan, T. (1999). <i>Koristite svoju glavu</i>. Zagreb: Izvori.
8. Buzan, T. (1999). <i>Mape uma</i>. Beograd:Finesa
9. Dryden, G. , Vos, J. (2001). <i>Revolucija u učenju</i>. Zagreb:Educa.
10. Gardner, H. i ostali . (1999). <i>Inteligencija: različita gledišta</i>. Jastebarsko: Naklada Slap.
11. Woolfolk, A. (2004). <i>Educational Psychology</i>-9th ed. Boston: Allyn and Bacon.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PEDAGOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Pedagoška statistika 1; FIL PED 226
Semestar i broj bodova: treći (III) semestar; 5 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: <ul style="list-style-type: none">
- upoznavanje studenata sa osnovnim metodama deskriptivne statistike,
- osposobljavanje studenata za izbor i primjenu tih metoda u pedagoškoj praksi i znanstvenom radu,
- aktivno usvajanje programskih sadržaja, razumijevanje statističkih postupaka i usvajanje statističkog načina mišljenja
Sadržaj predmeta: Predmet pedagoške statistike; mjerenje i mjerne ljestvice; osnovni pojmovi vjerojatnosti; mjere centralne tendencije i mjere varijabiliteta; grafičko prikazivanje rezultata; normalna raspodjela; položaj pojedinog rezultata u grupi; mjere korelacije.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: kontinuirana provjera znanja, pismeni (test) i usmeni
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Petz, B. <i>Osnovne statističke metode za nematematičare</i>. Naklada «Slap», Jastrebarsko, 1997.
2. Mužić, V. <i>Metodologija pedagoškog istraživanja</i>. Svjetlost, Sarajevo, 1982.
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Brkić, M. i Kundačina, M. <i>Statistika u istraživanju i obrazovanju</i>. Jela educa, Mostar-Sarajevo, 2003.
2. Dragičević, Č. Tenjović, L. <i>Statistika za psihologe</i>. Savez društava psihologa, Beograd, 1997.
3. Guilford, J. P. <i>Osnove psihološke i pedagoške statistike</i>. Savremena administracija, Beograd, 1968.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJER ZA PEDAGOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Uvod u pedagoška istraživanja; FIL PED 231
Semestar i broj bodova: treći (III) semestar; 5 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Oblici provođenja nastave: predavanja, vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Razvijanje elementarne metodološke pismenosti studenata; Uvođenje studenata u razumijevanje prirode stručnih i naučnih radova; Osposobljavanje za provođenje jednostavnijih istraživanja (seminarski, analiza nekog školskog problema);
Sadržaj predmeta: Potreba istraživanja odgoja i obrazovanja; Longitudinalni i transverzalni pristup proučavanju pedagoških problema; Empirijska, deskriptivna, primijenjena i akcijska istraživanja; Pojmovi: varijabla, indikatori i operacionalizacija u pedagoškim istraživanjima; Pojmovi: uzorak istraživanja, metode, tehnike i instrumenti istraživanja; Izrada skice istraživanja; Načini prezentiranja rezultata istraživanja (središnje, obrada, analiza, interpretacija podataka, izvođenje zaključka i primjena rezultata istraživanja);
Preduvjeti za upis predmeta: Položena Informatika u pedagogiji
Načini provjere znanja: <ul style="list-style-type: none">
○ ocjena aktivnosti na predavanjima i vježbama (kontinuirano praćenje rada);
○ kolokvij - pismeni i usmeni oblici provjeravanja u procesu nastave.
○ ocjena izrađene skice istraživanja i njena odbrana;
○ ocjena jednog izrađenog mjernog instrumenta (upitnik, skaler, ček-lista, inventar interesovanja, skala stavova i sl.);
○ pismeni ispit (ZOT – zadaci objektivnog tipa)
○ samoocjenjivanje i međusobno ocjenjivanje: sumiranje postignutih rezultata.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Mužić, V. (2004.): <i>Uvod u metodologiju istraživanja odgoja i obrazovanja</i> (2. prošireno izdanje). Zagreb: Eduka.
2. Matijević, M. ; Mužić, V. i Jokić, M. (2003.): <i>Istraživati i objavljivati–elementi metodološke pismenosti u pedagogiji</i>. Zagreb: HPKZ.
3. Slatina, M. (2006), <i>Seminarski i diplomski rad u univerzitetnoj nastavi</i>, Izvor: http://pedagogija71000.tripod.com/sitebuildercontent/sitebuilderfiles/diplomskirad.pdf
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Bandur, V. i Potkonjak, N. (1999), <i>Metodologija pedagogije</i>, Beograd, Savez pedagoških društava Jugoslavije.
2. Sekulić-Majurec, A. (1994): <i>Aksijska istraživanja u praksi školskih pedagoga</i>. U:
3. Vrgoč, H. (ur.): <i>Iz prakse pedagoga osnovne škole</i>. Zagreb, HPKZ, str. 9-16.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PEDAGOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Razvojna psihologija 1, FIL PSI 236
Semestar i broj bodova: III semestar, 3 časa, 5 ETCS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje i vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Upoznavanje s teorijskim i praktičnim značenjem razvojne psihologije. Usvajanje spoznaja o specifičnostima razvoja od začeća do razdoblja adolescencije kroz pojedine aspekte razvoja: motorički, perceptivni, kognitivni, emocionalni, moralni, socijalni. Upoznavanje s metodologijom istraživanja u razvojnoj psihologiji i primjenom nekih razvojnih testova.
Sadržaj predmeta: Povijest i filozofski korijeni razvojne psihologije. Definicije, problemi i ciljevi razvojne psihologije. Teorije razvoja: psihoanalitička i psihosocijalna. Metode i etika istraživanja u razvojnoj psihologiji. Eksperiment, korelacijsko istraživanje, sistematsko opažanje. Nacrti istraživanja u razvojnoj psihologiji. Biološke osnove ponašanja i razvoja. Osnovni pojmovi iz genetike. Mehanizmi prijenosa nasljednih svojstava. Genetske i kromosomske anomalije. Utjecaj okolinskih faktora na razvoj. Obitelj (odnos roditelj – dijete; odnosi među braćom), vršnjaci, vrtić, nastavnici, škola. Prenatalni razvoj. Utjecaj okolinskih faktora na prenatalni razvoj. Porod i perinatalna okolina; stanja novorođenčeta. Osjeti i perceptivni razvoj u prvoj godini života. Motorički razvoj u prvoj godini života. Kognitivni razvoj: Piagetova teorija, senzomotorički stadij. Razvoj govora. Emocionalno – socijalni razvoj. Razvoj u predškolskoj dobi (rano djetinjstvo). Tjelesno – motorički razvoj. Socijalni razvoj i razvoj ličnosti u ranom djetinjstvu. Razvoj u srednjem djetinjstvu (rana školska dob). Tjelesni i kognitivni razvoj. Socijalni razvoj i razvoj ličnosti u srednjem djetinjstvu
Preduvjeti za opis predmeta: Opća psihologija 2
Način provjere znanja: Kontinuirano praćenje rada studenata. Samostalni izvještaji. Završni ispit.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Vasta, Miller & Haith (1999). <i>Dječja psihologija</i>. Naklada Slap, Jastrebarsko
2. Hwang, P. (2000). <i>Razvojna psihologija</i>. Filozofski fakultet, Sarajevo
3. Furlan, I. (1985). <i>Čovjekov psihički razvoj</i>. Školska knjiga, Zagreb
4. Piaget, J. & Inhelder, B. (1986). <i>Intelektualni razvoj djeteta</i>. Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Lacković-Grgin, K. (1993). <i>Samopoimanje mladih</i>. Naklada Slap, Jastrebarsko
2. Andrić, V. & Čudina, M. (1986). <i>Osnove opće i razvojne psihologije</i>. Školska knjiga, Zagreb
3. Zazo, R. (1992). <i>Poreklo čovekove osećajnosti</i>. Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd.
4. Gajanović, N. (1981). <i>Psihički razvoj djeteta i vaspitanje</i>. Svjetlost, Sarajevo
5. Hetherington, E. M. & Parke, R. D. (1993). <i>Child Psychology</i>. McGraw Hill
6. Koks, M. (2000). <i>Dečji crteži</i>. Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd
7. Wood, D. (1995). <i>Kako djeca misle i uče</i>. Educa, Zagreb.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PEDAGOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Socijalna pedagogija; FIL PED 212
Semestar i broj bodova: četvrti (IV) semestar, 5 ECTS
Trajanje: jedan semestar
Tip kolegija: predavanja, vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Putem planiranih sadržaja iz nastavnog programa Socijalna pedagogija studenti treba da usvoje: principe, suštinu i sadržaje socijalno-pedagoške djelatnosti, oblike njene organizacije, metode upravljanja procesom socijalnog odgoja, dijagnosticiranje i prognoziranje, klasificiranje, projektiranje i reproduciranje socijalno-pedagoških pojava u sociume, kao i osposobljavanje za rad i istraživanje u oblasti socijalne pedagogije.
Sadržaj predmeta: Etape u razvoju socijalne pedagogije; Interdisciplinarnost socijalne pedagogije; Područja proučavanja i djelovanja socijalne pedagogije; Teorijske osnove; Metodologija istraživanja; Metode i postupci pedagoških istraživanja; Socijalna priroda odgoja i mobilnost pojedinca u strukturi društva; Socijalizacija-proces humanizacije pojedinca; Oblici socijalnog učenja; Socijalni oblici i pojave odgojnog djelovanja u obitelji, školi, grupi vršnjaka, slobodnom vremenu, medijima, javnim ustanovama; Poremećaj u ponašanju mladih; Disocijalnost mladih; Novi socijalno-pedagoški pristupi u tretmanu disocijalnosti mladih; Pedagoška viktimologija: preopterećenost učenika, školske fobije, izostajanje sa nastave, nasilje, agresivnost-uzroci, posljedice, terapija, prevencija; Pedagoška metodologija u funkciji sagledavanja i prevencije pojava pedagoške viktimologije; Bolesti ovisnosti i mladi: pedagoški programi prevencije; Socijalna uslovljenost obitelji; Kriza u obitelji; Nepotpuna obitelj; Socijalna zaštita djece i obitelji.
Preduvjeti za upis predmeta: Obaveze iz III semestra
Način provjere znanja: Permanentno praćenje rada studenta; pismeni ispit (test znanja); primjena upitnika za evaluaciju nastavnog rada.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Dervišbegović, M. (2000), <i>Socijalna pedagogija</i>, FPN Sarajevo
2. Knežević-Florić, O. (2007), <i>Osnovi socijalne pedagogije</i>, Novi Sad: SPD Vojvodine
3. Uzelac, S. (1995), <i>Socijalna edukologija</i>, Zagreb: Sagona
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Krnjajić, S. (2002), <i>Socijalni odnosi i obrazovanje</i>, Beograd: IPI
2. Rot, N. (2002), <i>Socijalna psihologija</i>, Beograd: ZUNS
3. Ajanović, Dž. , Stevanović, M. (2004), <i>Metodika vannastavnih aktivnosti</i>, Zenica
4. Stručni časopisi

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PEDAGOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Povijest pedagogije i školstva u BiH; FIL PED 217
Semestar i broj bodova: četvrti (IV) semestar, 5 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje+vježbe
Status predmeta: obvezni
Cilj predmeta: Upoznati studente s baštinom BiH u školstvu, odgoju i obrazovanju; s razvojem školstva u pojedinim razdobljima povijesti i s istaknutim znanstvenicima pedagogima, te prosvjetnim poslanicima.
Sadržaj predmeta: <ul style="list-style-type: none">
○ Pismenost i školstvo u srednjovjekovnoj Bosni i Hercegovini,
○ Školstvo i pismenost u Osmanskom razdoblju,
○ Školstvo tijekom Austro-Ugarske
○ Školstvo do 1945. godine i do naših dana,
○ Konfensionalne i državne škole u BiH,
○ Pedagoški časopisi i listovi,
○ Istaknuti pedagoški pisci,
○ Reforme školstva, zakoni o školstvu
○ Otvorenje viših i visokih škola i fakulteta,
○ Glavne pedagoške ideje u BiH.
○ Doprinos kulturno-prosvjetnih društava razvitku odgoja i obrazovanja u BiH
Preduvjeti za upis predmeta: Opća povijest pedagogije i školstva
Način provjere znanja: pismeno, usmeno, seminarski rad, vježbe
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Bevanda, M. ; <i>Pedagoška misao u Bosni i Hercegovini</i>; Zenica: Dom štampe, 2001.
2. <i>Pisana riječ u BiH od najstarijih vremena do 1918.</i> ; Sarajevo: Veselin Masleša; 1982.
Preporučena i dodatna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Ćurić, H. ; <i>Muslimansko školstvo u BiH</i>, Sarajevo: Veselin Masleša, 1983.
2. Pejanović, Đ. ; <i>Srednje i stručne škole u BiH od početka do 1949. godine</i>; Sarajevo: Svjetlost, 1953.
3. Pinto, A; <i>Jevreji Sarajeva i BiH</i>, Sarajevo: V. Masleša; 1987.
4. Kreševljaković, H. ; <i>Izabrana djela, tom IV</i>; Sarajevo: V. Masleša, 1991.
5. Papić, M. ; <i>Školstvo u BiH od 1918-1941. godine</i>; Sarajevo: V. Masleša, 1984.
6. Bogičević, V. ; <i>Istorija razvitka osnovnih škola u BiH od 1463-1918</i>; Sarajevo: Zavod za izdavanje udžbenika; 1965.
7. <i>Sto godina učiteljstva u BiH</i>, Zbornik radova; Sarajevo: V. Masleša; 1989.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PEDAGOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Pedagoška psihologija 2, FIL PED 222
Semestar i broj bodova: četvrti (IV) semestar, 5 ETCS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje, vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Upoznavanje i razumijevanje dostignuća pedagoške psihologije i njenog značaja za odgojno – obrazovnu teoriju i praksu. Studenti će nakon apsolviranja kolegija biti upoznati sa savremenim tokovima i dostignućima pedagoške psihologije; osposobljeni za uočavanje fundamentalnih »tema« pedagoške psihologije u različitim izvorima te biti spremni za samostalan i timski stručni i naučno-istraživački rad i apliciranje stečenih znanja iz oblasti pedagoške psihologije na konkretne zadatke i situacije u školskom okruženju.
Sadržaj predmeta: Savremena istraživanja o teorijama, vrstama i mehanizmima učenja, učenje i ličnost, učenici s posebnim potrebama u procesu učenja i podučavanja.
Preduvjeti za upis predmeta: Pedagoška psihologija 1
Način provjere znanja: biće baziran na principima svestranosti, individualizacije, kontinuiteta i objektivnosti u formi zadaća (zadatih problema), kvizova (kontrolnih zadataka) dva parcijalna ispita i završnog ispita – pismeni ZOT usmeni ili pismeni (ZOT)
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Stojaković, P. (2002.) <i>Psihologija za nastavnike</i>. Banja Luka:Prelom.
2. Andrilović, V. – Čudina – Obradović, M. (1996.) <i>Psihologija učenja i nastave</i>. Jastebarsko: Naklada Slap;
3. Grgin, T. (1997.) <i>Edukacijska psihologija</i>. Jastebarsko: Naklada Slap
Preporučena i dodatna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Čehić, E. (1992). <i>Indikatori zrelosti djece za polazak u školu</i>. Sarajevo: Prosvjetni list.
2. Furlan, I. (1990). <i>Psihologija podučavanja</i>. Zagreb: Školska knjiga.
3. Furlan, I. (1984). <i>Primijenjena psihologija učenja</i>. Zagreb: Školska knjiga.
4. Howe, J. A. (2002). <i>Psihologija učenja</i>. Jastebarsko: Naklada Slap.
5. Kvašček, R. (1981). <i>Mogućnosti i granice razvoja inteligencije</i>. Beograd: Nolit.
6. Kvašček, R. (1980). <i>Sposobnosti za učenje i ličnost</i>. Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva.
7. Kvašček, R. (1977). <i>Kako razviti stvaralačke sposobnosti</i>. Beograd: BIGZ.
8. Sternberg, R. J. (1999). <i>Uspješna inteligencija</i>. Zagreb: Barka.
9. Sternberg, R. J. i Grigorenko, E. (2000) <i>Teaching for Successful Intelligence: To Increase Student Learning and Achievement</i>. USA: Sky Light.
10. Sternberg, R. J. (1997). <i>Thinking Styles</i>. Cambridge: Cambridge University Press.
11. Wood, D. (1995). <i>Kako djeca misle i uče</i>. Zagreb:Educa.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PEDAGOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Pedagoška statistika 2; FIL PED 227
Semestar i broj bodova: četvrti (IV) semestar; 5 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje, vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: <ul style="list-style-type: none">
- upoznavanje studenata sa osnovnim metodama statistike zaključivanja,
- osposobljavanje studenata za izbor i primjenu tih metoda u pedagoškoj praksi i znanstvenom radu
- aktivno usvajanje programskih sadržaja, razumijevanje statističkih postupaka i usvajanje statističkog načina mišljenja
Sadržaj predmeta: Populacija i uzorak; osnovni principi uzimanja uzoraka i veličina uzorka; pouzdanost statističkih mjera; parametrijski statistički testovi; neparametrijski statistički testovi – hi kvadrat test; neki drugi neparametrijski testovi; Uvod u analizu varijance.
Preduvjeti za upis predmeta: položen ispit iz Pedagoška statistika I
Način provjere znanja: kontinuirano tokom semestra; pismeni (test) i usmeni
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Petz, B. <i>Osnovne statističke metode za nematematičare</i>. Naklada «Slap», Jastrebarsko, 1997
2. Mužić, V. <i>Metodologija pedagoškog istraživanja</i>. Svjetlost, Sarajevo, 1982.
Dodatna i preporučana literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Brkić, M. , Kundačina, M. <i>Statistika u istraživanju i obrazovanju</i>. Jela educa, Mostar-Sarajevo, 2003.
2. Dragičević, Č, Tenović, L. <i>Statistika za psihologe</i>. Savez društava psihologa, Beograd, 1997.
3. Guilford, J. P. <i>Osnove psihološke i pedagoške statistike</i>. Savremena administracija, Beograd, 1968.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PEDAGOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Metodologija istraživanja odgoja/obrazovanja; FIL PED 232
Semestar i broj bodova: četvrti (IV) semestar; 5 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Oblici provođenje nastave: predavanja, vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Cilj ovog nastavnog predmeta je da se studenti osposobe za ispitivanje i istraživanje osnovnih pedagoških problema. Upoznat će se sa osnovnim metodama i tehnikama prikupljanja, sređivanja i prezentiranja podataka. Studenti će biti metodološki osposobljeni za izradu seminarskog i diplomskog rada.
Sadržaj predmeta: Vrste pedagoškog istraživanja; Vrste i odabiranje uzorka istraživanja; Etape pedagoškog istraživanja; Mjerenje i vrste mjerenja u odgoju, obrazovanju; Metode, tehnike i instrumenti istraživanja; Izrada idejnog projekta istraživanja; Provođenje istraživanja; Metod prezentiranja prikupljenih podataka; (sređivnje, obrada, analiza, interpretacija podataka, izvođenje zaključka i primjena rezultata istraživanja); Izrada diplomskog rada.
Preduvjeti za upis predmeta: Položen Uvod u pedagojska istraživanja
Načini provjere znanja: <ul style="list-style-type: none">
○ ocjena aktivnosti na predavanjima i vježbama (kontinuirano praćenje rada);
○ kolokvij - pismeni i usmeni oblici provjeravanja u procesu nastave.
○ ocjena izrađenog idejnog projekta;
○ ocjena: odbrana idjenog projekta;
○ ocjena najmanje jednog izrađenog mjernog instrumenta (test postignuća, upitnik, skaler, ček-lista, inventar interesovanja, skala stavova i sl.).
○ pismeni ispit (ZOT – zadaci objektivnog tipa)
○ samoocjenjivanje i međusobno ocjenjivanje: sumiranje postignutih rezultata.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Cohen, M. M. (2007), <i>Metode istraživanja u obrazovanju</i>, Zagreb, »Naklada Slap«.
2. Fajgelj, S. i dr. (2004), <i>Priručnik za socijalna istraživanja</i>, Podgorica, »CID«
3. Eko, U. (2000), <i>Kako se piše diplomski rad</i>, Beograd, Narodna knjiga «Alfa»
4. Kovačević, M. (ur. . 1992.). <i>Standardi za psihološko-pedagoško testiranje</i>. Zagreb: Educa.
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Sagadin, J. (1993). <i>Poglavja iz metodologije pedagoškoga raziskovanja</i>. Ljubljana.
2. Kumar, R. (1999): <i>Research Methodology</i>. London: Sage.
3. Mužić, V. (1993.): <i>Kako nadmudriti test</i>. Zagreb: Školske novine.
4. Mužić, V. (1994). <i>Atributi kvalitativne in kvantitativne paradigme pedagoškoga raziskovanja</i>, <i>Sodobna pedagogika</i>, št. 1-2.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PEDAGOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Razvojna psihologija 2, FIL PED 237
Semestar i broj bodova: IV semestar, 3 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje i vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Upoznavanje s teorijskim i praktičnim značenjem razvojne psihologije. Usvajanje spoznaja o specifičnostima razvoja od začeca do razdoblja adolescencije kroz pojedine aspekte razvoja: motorički, perceptivni, kognitivni, emocionalni, moralni, socijalni. Upoznavanje s metodologijom istraživanja u razvojnoj psihologiji i primjenom nekih razvojnih testova.
Sadržaj predmeta: Prenatalni razvoj. Utjecaj okolinskih faktora na prenatalni razvoj. Porod i perinatalna okolina; stanja novorođenčeta. Osjeti i perceptivni razvoj u prvoj godini života. Motorički razvoj u prvoj godini života. Kognitivni razvoj: Piagetova teorija, senzomotorički stadij. Razvoj govora. Emocionalno – socijalni razvoj. Razvoj u predškolskoj dobi (rano djetinjstvo). Tjelesno – motorički razvoj. Socijalni razvoj i razvoj ličnosti u ranom djetinjstvu. Razvoj u srednjem djetinjstvu (rana školska dob). Tjelesni i kognitivni razvoj. Socijalni razvoj i razvoj ličnosti u srednjem djetinjstvu
Preduvjeti za upis predmeta: Razvojna psihologija 1
Način provjere znanja: Kontinuirano praćenje rada studenata. Samostalni izvještaji. Završni ispit.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Vasta, Miller & Haith (1999). <i>Dječja psihologija</i>. Naklada Slap, Jastrebarsko
2. Hwang, P. (2000). <i>Razvojna psihologija</i>. Filozofski fakultet, Sarajevo
3. Furlan, I. (1985). <i>Čovjekov psihički razvoj</i>. Školska knjiga, Zagreb
4. Piaget, J. & Inhelder, B. (1986). <i>Intelektualni razvoj djeteta</i>. Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Lacković-Grgin, K. (1993). <i>Samopoimanje mladih</i>. Naklada Slap, Jastrebarsko
2. Andrić, V. & Čudina, M. (1986). <i>Osnove opće i razvojne psihologije</i>. Školska knjiga, Zagreb
3. Zazo, R. (1992). <i>Poreklo čovekove osećajnosti</i>. Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd.
4. Gajanović, N. (1981). <i>Psihički razvoj djeteta i vaspitanje</i>. Svjetlost, Sarajevo
5. Hetherington, E. M. & Parke, R. D. (1993). <i>Child Psychology</i>. McGraw Hill
6. Koks, M. (2000). <i>Dečji crteži</i>. Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd
7. Wood, D. (1995). <i>Kako djeca misle i uče</i>. Educa, Zagreb.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJER ZA PEDAGOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Didaktika 1, FIL PED 311
Semestar i broj bodova: peti (V) semestar, 5 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje, vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Proučavanje i istaživanje fundamentalnih problema didaktičke teorije i odgojno-obrazovne prakse. Studente treba upoznati sa savremenim tokovima i dostignućima u didaktičkoj teoriji i nastavnoj praksi i omogućiti im valjano primanje i shvatanje didaktičkih spoznaja kako bi mogli kompetentno sudjelovati u rješavanju teorijskih i praktičnih problem iz ove oblasti. Osnovni zadaci su: <ul style="list-style-type: none">
- temeljito ovladavanje fundamentalnim sadžajima didaktike,
- osposobljavanje za uočavanje i procjenjivanje didaktičkih problema,
- ovladavanje tehnikama i instrumentima značajnim za učenje i poučavanje,
- osposobljavanje za čitanje naučnih i stručnih tekstova,
- permanentno praćenje didaktičke teorije,
- praćenje i istraživanje didaktičkih problema u neposrednoj praksi,
Sadržaj predmeta: <ol style="list-style-type: none">
1. Didaktika u sistemu naučnih disciplina,
2. Predmet i zadaci didaktike,
3. Historijski razvoj didaktike,
4. Didaktičke teorije,
5. Nastavni proces,
6. Nastavni sistemi.
Preduvjeti za opis predmeta: u skladu s pravilima studiranja
Način provjere znanja: kontinuirano pismeno i usmeno provjeravanje u toku semestra
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Filipović, N. (1981. ili 1988.) <i>Didaktika 1</i>, «Svjetlost», Sarajevo.
2. Jelavić, F. (1998), <i>Didaktika</i>, Naklada Slap Jastrebarsko.
3. Vilotijević, M. (1999) <i>Didaktika 1 2 3</i>, Beograd.
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Mail, A. (1966) : <i>Kreativnost u nastavi</i>, Svjetlost, Sarajevo.
2. Marsh, J. C. (1994). : <i>Kurikulum</i>, Educa, Zagreb.
3. Kiryacou, C. (1995) : <i>Temeljna nastavna umijeća</i>, Educa, Zagreb.
4. Klafki, W. i drugi (1994) : <i>Didaktičke teorije</i>, Educa, Zagreb.
5. Grgin, T. (1987) : <i>Školska dokimologija</i>, Školska knjiga, Zagreb.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PEDAGOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Sociologija odgoja; FIL PED 316
Semstar i broj bodova: peti (V) semestar; 3 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Oblici provođenje nastave: Predavanja, vježbe,
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Osnovni cilj nastave je da studente uvede u teorijski i analitički prostor sociologije odgoja. U procesu studijskog proučavanja odgojnog fenomena i interaktivnog učenja/poučavanja studenti će analizirati najnovije interdisciplinarnе znanstvene spoznaje odgoja kako bi sticali transdisciplinarno znanje i kako bi stekli opće i specifične kompetencije za primjenu tih znanja u praksi. Studenti treba da pojme nužnost interdisciplinarnog i/ili multidisciplinarnog pristupa u proučavanju i istraživanju odgojnih procesa kako bi shvatili procese konfluencije koji »sabitru« društvenu »rasutost« učenja i odgajanja.
Sadržaj predmeta: Čovjek, društvo i fenomen odgoja; Sociološki relevantni teorijski pristupi odgoju; Višedisciplinarni i interdisciplinarni pristup proučavanju odgoja; Sistem vrijednosti i učenje kulture kao problem Sociologije odgoja; Procesi i struktura konfluentnog obrazovanja u društvenoj zajednici; Društvena i historijska aktuelnost interkulturalnog odgoja i neka pitanja etnopedagogije (narodne umotvorine, običaji i navike - poučne priče, pjesme, uspavanke, sklapanje braka, svadbeni običaji, propisi u trudnoći, dojenje, navikavanje na hranu i higijenu); Spoznaje međukulturalne pedagogije, psihologije i antropologije u Sociologiji odgoja; Interkulturalni odgoj kao pluralno razumijevanje, uvažavanje, snošljivost, prijateljstvo, mir i građansko pravo. Škola kao sociokulturni sistem (skriveni kurikulum, rituali, uloge, odnosi.); »Paralelna škola« (radio, TV, film, štampa, knjige); Religija i religijski odgoj.
Preduvjeti za upis predmeta: Nema
Načini provjere znanja: <ul style="list-style-type: none">
○ ocjena aktivnosti na predavanjima i vježbama (kontinuirano se prati rad i napredovanje studenata - konsultacije i mentorski rad)
○ ocjena analize djela iz navedene literature (napravljeni izvodi, anotacije, rezimeji, sažeci, kritičke opservacije, seminarski rad i sl.
○ ocjena analize radova (najmanje tri – vlastiti izbor) iz časopisa (jedan iz stranih časopisa).
○ prezentacije u toku nastave (problemska pitanja, samostalна izlaganja, vježbanja)
○ kolokvij, pismeni i usmeni oblici provjeravanja i ispitivanja u toku nastave.
○ pismeni ispit (ZOT – zadaci objektivnog tipa)
○ sumiranje postignutih rezultata: samoocjenjivanje i međusobno ocjenjivanje
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Slatina, M. (2006), <i>Od individue do ličnosti – Uvođenje u teoriju konfluentnog obrazovanja</i>, Zenica, »Dom štampe«.
2. Canvez, P. (1999), <i>Odgojiti građanina</i>, »Durieux«, Zagreb, »Educa«.
3. Salovey, P. i Sluyter, D. (1999), <i>Emocionalni razvoj i emocionalna inteligencija – pedagoške implikacije</i>, Zagreb, »Educa«
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Mougnotte, A. (1995), <i>Odgajati za demokraciju</i>, Zagreb, »Educa«.
2. Perotti, A. (1995), <i>Pledoaje za interkulturalni odgoj i obrazovanje</i>, Educa, Zagreb.
3. Savater, F. : <i>Etika za Amadora</i>, Educa, Zagreb, 1998.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PEDAGOGIJU

Naziv predmeta: Osnove komparativne pedagogije; FIL PED 321
Semestar i broj bodova: peti (V) semestar ; 3 ETCS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja , vježbe
Status predmeta: obavezni
<p>Cilj predmeta: Upoznati studente sa savremenim kretanjima, ali i sa problemima i tendencijama u oblasti odgoja, obrazovanja i školstva u svijetu, ukazujući na univerzalnost i globalnost određenih pitanja, te na zajedničke i specifične puteve njihovog razrješavanja. Studente kroz ovu nastavu treba osposobiti da djeluju u više pravaca:</p> <ul style="list-style-type: none"> • da budu osposobljeni za komparativno pristupanje pitanjima odgoja i obrazovanja, kroz razvijanje kritičkog i analitičkog mišljenja, te putem stvaranja vlastitih sinteza, • da budu sposobni da uviđaju složenost teorijsko-metodoloških pitanja komparativne pedagogije i da prepoznaju i transferiraju njene rezultate na vlastiti obrazovni sistem, • da mogu da uočavaju i razumiju komparabilne faktore, da uvažavaju kriterijume komparacije i da znaju da koriste rezultate istraživanja i praćenja koje objavljuju međunarodne organizaciju u oblasti obrazovanja.
<p>Sadržaj predmeta :</p> <ul style="list-style-type: none"> • Komparativna pedagogija u sistemu pedagoških naučnih disciplina- komparativna, internacionalna ili globalna pedagogija; • Historijski razvoj komparativne pedagogije; • Različita određenja Komparativne pedagogije danas • Teorijsko-metodološke osnove komparativne pedagogije • Filozofske osnove i teorije obrazovanja u savremenim školskim sistemima; • Kvalitativne i kvantitativne metode u komparativnoj pedagogiji • Međunarodne organizacije i njihovo učešće u komparativnim studijama (Unesco, Unicef, Savjet Evrope, BIE, OECD, i dr.) i udruženja komparativista; • Pitanja, dileme i perspektive daljeg razvoja komparativne pedagogije; • Odgojni ciljevi i sadržaji u zemljama razvijene demokratije u Evropi i svijetu
Preduvjet za upis predmeta: Opća pedagogija 2 i Opća povijest pedagogije i školstva
Način provjere znanja: Kontinuirano tokom semetra; pismeni (test) i usmeni
<p>Obavezna literatura:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Vrcelj, Sofija. <i>U potrazi za identitetom, Iz perspektive komparativne pedagogije</i>, Rijeka: Sveučilišna knjižnica Rijeka, 2005. 2. Morin, Edgar. <i>Odgoj za budućnost, Sedam temeljnih spoznaja u odgoju za budućnost</i>, Educa, Zagreb, 2002. 3. Mitrović, Darinka. <i>Moderni tokovi komparativne pedagogije</i>, Sarajevo: Svjetlost 1976.
<p>Dodatna i preporučena literatura:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Delors, J. ur. <i>Učenje blago u nama</i>, Educa, Zagreb 1998 2. Birzea, Cesare: <i>Obrazovne politike zemalja u tranziciji</i>, Council of Europe Press, 1994, prevod PZ Bihać 2001. 3. Rado, Peter: <i>Tranzicija u obrazovanju</i>, The OSI, 2001, prevod PZ Bihać, 2002. 4. Freire, Paulo: <i>Pedagogija obespravljenih</i>, Zagreb: ODRAZ, 2005 5. Mialaret, Gaston: <i>Uvod u edukacijske znanosti</i>, Zagreb: Školske novine, 1989. 6. Bray, Mark i Pašalić Kreso, Adila (ur.). <i>Komparativna edukacija, Nastavak tradicija, novi izazovi i nove paradigme</i>, Sarajevo: Conectum, 2007. 7. Noah, J. Harold & Eckstein, A. Max: <i>Doing comparative education: Three decades of collaboration</i>, CERC, Hong Kong 1998.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PEDAGOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Školska pedagogija 1; FIL PED326;
Semestar i broj bodova: peti (V) semestar; 4 ECTS
Trajanje: I (jedan) semestar
Tip kolegija: predavanje, vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Aktivnost studenata omogućit će sticanje općih i praktičnih znanja o organizaciji života i rada škole u konkretnim situacijama, razvijanje stručne, znanstvene i profesionalne sigurnosti u radu.
Sadržaj predmeta: <ol style="list-style-type: none">
1. Školska pedagogija u sistemu pedagoških i nučnih disciplina.
2. Predmet proučavanja školske pedagogije.
3. Konceptije teoretskih pristupa u razvoju škole.
4. Aktuelna kretanja i karakteristike suvremene škole.
5. Podsticanje i kreiranje učešća studenata u reformskim procesima obrazovanja.
6. Modernizacija i reorganizacija školskog sistema za razvoj demokratije u zemlji.
7. Metodološke specifičnosti proučavanja školske pedagogije.
Preduvjeti za upis predmeta: Socijalna pedagogija
Način provjere znanja: kontinuirano tokom semestra; pismeni (test) i usmeni
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Dževdeta Ajanović i Marko Stevanović: <i>Školska pedagogija</i>, Prosvjetni list, Sarajevo, 1999.
2. Dževdeta Ajanović: <i>Metodika vannastavnih aktivnosti</i>, Pedagoški fakultet u Zenici, 2004.
3. Grupa autora: <i>Osnovi suvremene pedagogije</i>, HPKZ, Zagreb, 1999.
4. Stanislav Antić: <i>Rječnik suvremenog obrazovanja</i>, HPKZ, 2000.
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Josip Pivac: <i>Inovativnom školom u društvo znanja</i>, HPKZ, Zagreb, 2000.
2. M. Resman: <i>Suvremeno upravljanje i rukovođenje u školskom sustavu</i>, Persona, Velika Gorica, 2001.
3. W. Glasser: <i>Nastavnik u kvalitetnoj školi</i>, Educa, Zagreb, 1998.
4. Tomas Gordon: <i>Kako biti uspješan nastavnik</i>, Kreativni centar, Beograd, 1998.
5. Collin Marsh: <i>Kurikulum</i>, Educa, Zagreb, 1996.
Dokumenti: <ol style="list-style-type: none">
1. <i>Okvirni zakon o osnovnom i srednjem obrazovanju u BiH</i>, „Službene novine BiH, br. 18/03
2. Dokument o reformi, Poruka građanima BiH, 21. 11. 2002. Dokument o reformi, Poruka građanima BiH, 21. 11. 2002.
3. Materijali zajedničkih strategija za modernizaciju osnovnog i općeg srednjeg obrazovanja u BiH, 2002.
Časopisi: Didaktički putokazi, Napredak, Naša škola, Mualim, Zbornici radova

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PEDAGOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Specijalna pedagogija 1; FIL PED331
Semestar i broj bodova: peti (V) semestar; 4ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje+vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Upoznati studente sa predmetom izučavanja specijalne pedagogije, problemima koji se javljaju u ovom području i tendencijama za poboljšanje kvalitete života djece s posebnim potrebama. Osposobiti studente za uočavanje problema djece s posebnim potrebama, njihovog optimalno rješavanje, te za razvijanje pozitivnih stavova spram ove populacije.
Sadržaj predmeta: <ol style="list-style-type: none">
1. Specijalna pedagogija kao pedagoška naučna disciplina:<ul style="list-style-type: none">
- Definiranje specijalne pedagogije,
- Ciljevi specijalne pedagogije,
- Zadaci specijalne pedagogije,
- Discipline specijalne pedagogije,
- osnovni pojmovi specijalne pedagogije,
- značaj specijalne pedagogije.
2. Djeca s teškoćama u razvoju i djeca s posebnim potrebama (kategorije djece, osnovne karakteristike, kategorizacija, opservacija, članovi tima za opservaciju i njihovi zadaci, školovanje)
3. Tretman djece s teškoćama u razvoju (kratak pregled tretmana djece s teškoćama u razvoju kroz povijest; zakonske odrednice brige o djeci s teškoćama u razvoju; roditelji i braća/sestre djece s teškoćama u razvoju; organizirani odgojno-obrazovni rad s djecom s teškoćama u razvoju)
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: kontinuirano tokom semestra, pismeno
Obavezna literatura (Odabrana poglavlja): <ol style="list-style-type: none">
1. Pehar, L. (2000); <i>Oduzeto djetinjstvo</i>; Zenica: Dom štampe
2. Pehar, L. (2007); <i>Psihološke posljedice reforme osnovne škole</i>, Sarajevo, Službeni list BiH
3. Winkel, R. (1996); <i>Djeca koju je teško odgajati</i>, Zagreb: Educa
4. Biondić, I. (1993), <i>Integrativna pedagogija: Odgoj djece s posebnim potrebama</i>; Zagreb: Školske novine
Dodatna i preporučena literature: <ol style="list-style-type: none">
1. Zbornik radova: <i>Inkluzija u školstvu Bosne i Hercegovine</i> (2003); Sarajevo: TEPD i Filozofski fakultet
2. Šarenac, O. (1999), <i>Teorija i praksa specijalnog školstva u BiH</i>; Tuzla
3. Vigotski, L. (1983); <i>Osnovi defektologije</i>; Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva
4. Pedagoški časopisi

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJER ZA PEDAGOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Osnove andragogije, FIL PED 336
Semestar i broj bodova: peti (V) semestar, 3ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja i vježbe
Status predmeta: obavezni, stručni
Cilj predmeta: Upoznavanje sa osnovama znanosti o obrazovanju odraslih, poticanje interesovanja za andragoške probleme, uvod u vještinu organiziranja, pripremanja i reliziranja andragoške djelatnosti
Sadržaj predmeta: Osnovni andragoški pojmovi, obrazovanje odraslih u širem društvenom kontekstu, obrazovne potrebe odraslih, specifičnosti učenja odraslih, fenomen ljudskog starenja i promjene u ponašanju, motiviranost odraslih za obrazovanje, formalno i neformalno učenje u obrazovnom sistemu
Preduvjeti za upis predmeta: u skladu s Pravilima studiranja
Način provjere znanja: test znanja
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Andrilović, et al. , <i>Andragogija</i>, Školska knjiga, Zagreb, 1985
2. Kulic & Despotović, <i>Uvod u andragogiju</i>, Dom štampe, Zenica, 2005
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Andrilović, <i>Kako odrastao čovjek uči</i>, Školska knjiga, Zagreb, 1989.
2. Despotović, M. , <i>Igra potreba-andragoške varijacije</i>, Institut za pedagogiju i andragogiju Filozofskog fakulteta, Beograd, 2000.
3. Klapan, A. & Matijević, M. , <i>Obrazovanje odraslih – ključ za 21. stoljeće</i>, Zbornik radova 2. međunarodne konferencije u Šibeniku, Hrvatsko andragoško društvo, 2004.
4. Savićević, D. M. , <i>Komparativna andragogija</i>, Institut za pedagogiju i andragogiju, Beograd, 2003.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PEDAGOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Metodika odgojnog rada; FIL PED 341
Semestar i broj bodova: peti (V) semestar; 5 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje, vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Upoznati studente s dostignućima suvremene pedagoške znanosti a posebno s teorijom i praksom odgojnog rada kao i sa evaluacijom odgojno-obrazovne rada te s metodama i tehnikama istraživanja pedagoških pojava u školi.
Sadržaj predmeta: <ul style="list-style-type: none">
○ Razmatranje aktuelnih problema odgojnog rada
○ Koncepti odgoja i procesi u odgoju danas
○ Ovladavanje intervjuom, radom u maloj grupi te komunikacijskim vještinama
○ Stjecanje uvida u razvojne probleme mladih i načini prevladavanja asocijalnih i drugih negativnih pojava
○ Konflikti
○ Osposobljavanje za upotrebu raznih tehnika i postupaka u odgojnom radu
○ Empatija
○ Krizna stanja i rješavanje poteškoća u školi
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: pismeno, usmeno
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Belenger, L. ; <i>Umijeće komuniciranja</i>; Sarajevo: Svjetlost; 1992.
2. Rakić, B. ; <i>Procesi i dinamizmi vaspitnog djelovanja</i>; Sarajevo: Svjetlost; 1976.
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. <i>Osnove suvremene pedagogije</i>; HPKZ; Zagreb; 1999.
2. Rakić, B. ; <i>Intervju u vaspitanju</i>; Sarajevo: Svjetlost; 1976.
3. Gruden, Z. ; <i>Psihoterapijska pedagogija</i>; Zagreb: Med. knjiga; 1994.
4. <i>Metodika u sustavu znanosti i obrazovanja</i>, Zbornik radova; Institut za pedagoška istraživanja Filozofskog fakulteta u Zagrebu i NIRO „Školske novine“ Zagreb; 1986.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJER ZA PEDAGOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Odgoj nadarenih, FIL PED370
Semestar i broj bodova: peti (V), 3 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje
Status predmeta: izborni
Cilj predmeta: Cilj izbornog područja jeste uvođenje studenata u teorijske i praktične probleme odgoja nadarene djece. Treba ih osposobiti za identifikaciju, praćenje i istraživanje nadarenost u školi. Upoznaće se sa oblicima i putevima odgojnog – obrazovnog rada sa nadarenim.
Sadržaj predmeta: <ol style="list-style-type: none">
1. Određenja nadarenosti
2. Odgojno-obrazovni sistem i nadarenost
3. Škola i nadarenost
4. Identifikacija nadarenosti
5. Djeca s visokim općim i posebnim sposobnostima
6. Planovi i programi za nadarene
7. Oblici rada sa nadarenom djecom
8. Metode i postupci u odgojnom radu sa nadarenim
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: kontinuirano tokom semestra; pismeno i usmeno.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Čudina, Obradović M: <i>Nadarenost, razumijevanje, prepoznavanje i razvijanje</i>, Školska knjiga, Zagreb, 1991. (drugo izdanje)
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Đorđević, B. : <i>Individualizacija vaspitanja darovitih</i>. – Prosveta, Beograd, 1979.
2. Drašković, B. : <i>Daroviti i obrazovna odiseja</i>. - A. B. C. Grafika, Beograd, 1998.
3. Furlan, I. , Kobala, A. : <i>Ubrzano napredovanje nadarenih učenika osnovne škole</i>, Školska knjiga, Zagreb, 1971.
4. Grupa autora: <i>Uspostavljanje sistema rada sa talentovanom djecom i omladinom</i>, Republički zavod za unapređenje vaspitanja i obrazovanja, Beograd, Beograd, 1988.
5. Koren, I. : <i>Kako prepoznati i identificirati nadarenog učenika</i>, Školske novine, Zagreb, 1989.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA PEDAGOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Pedagogija slobodnog vremena; FIL PED 362
Semestar i broj bodova: peti (5) semestar; 3ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja
Status predmeta: izborni
Cilj predmeta: Upoznati studente sa značajem slobodnog vremena i vannastavnih aktivnosti za razvoj ličnosti, te problemima koji se mogu javiti.
Sadržaj predmeta: <ol style="list-style-type: none">
1. Značaj izvannastavnog odgojnog rada
2. Slobodno vrijeme kao:<ul style="list-style-type: none">
○ filozofski,
○ sociološki,
○ psihološki i
○ pedagoški fenomen
3. Razvoj djece i slobodno vrijeme
4. Problemi mladih:<ul style="list-style-type: none">
○ alkoholizam,
○ pušenje,
○ narkomanija
○ "doping sredstva" (anabola steroidi)
○ maloljetnička delikvencija
○ prostitucija
○ kockanje
○ zamke kompjutera
○ incest
○ pedofilija
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: pismeno (test); istraživački rad
Udžbenik: <ol style="list-style-type: none">
1. Pehar, L. (2003); <i>Slobodno vrijeme mladih ili ...</i>; Zenica: Dom štampe

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PEDAGOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Pedagoška komunikologija, FIL PED364
Semestar i broj bodova: peti (V) semestar; 3 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja
Status predmeta: izborni
Cilj predmeta: Osnovni cilj ove naučne discipline je uvesti studente u područje komunikacijskih procesa i odnosa te im razviti sposobnost komuniciranja i komunikativnog djelovanja. Zato je neophodno da student sagledava važnosti komunikativnog djelovanja u procesu odgoja i obrazovanja i da interpersonalno komuniciranje shvati kao razvojni pedagoški proces.
Sadržaj predmeta: Osnovni komunikološki pojmovi; Informacija i značenje; Oblikovanje poruka; Unutarnja i vanjska pravila komuniciranja; Kognitivne i bihevioralne vještine komuniciranja; Komunikacijska kompetencija; Interakcija, komunikacija i kooperacija; Konverzacija i persuazija;. Sposobnosti, umijeća i vještine pedagoškog komunikativnog djelovanja; Verbalno i neverbalno komuniciranje; Interpersonalno i intrapersonalno komuniciranje; Uočavanje veze između emocija i razvoja sposobnosti komuniciranja; Razvoj osjetljivosti i tolerancije prema različitim komunikativnim izvorima; Razvoj osjetljivosti za standarde i pravila komuniciranja; Mijenjanje osjećanja i raspoloženja u procesu komuniciranja i otklon smetnji uspješnog komunikativnog djelovanja; Stilovi komunikativnog djelovanja; Upravljanje komunikacijskim procesom.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Nastava će se izvoditi u obliku konsultativnog i mentorskog vođenja, interaktivnog rada (samostalni zadaci upućeni na korištenje Interneta) i izrada istraživačkog i/ili esejskog rada (obima između 5000 - 7000 riječi) i usmenog prezentiranja rezultata do kojih se došlo. Studenti su obavezni analizirati dva djela iz navedene literature i sačiniti izvode u vidu anotacija, rezimea, sažetaka ili kritičkih opservacija. U toku izrade eseja kontinuirano se prati rad i napredovanje studenata kroz oblike praćenja, evidentiranja, provjeravanja i ispitivanja. U toku godine, na satima predavanja i vježbi, studenti se upoznaju s novo-pojavljenim naslovima koji su značajni za predmet Pedagoška komunikologija.
Obavezna literatura: 1. Brajša, P. (1994), <i>Pedagoška komunikologija</i> , (2. prošireno izdanje), Zagreb, »Školske novine«
Dodatna i preporučena literature: 1. Salovey, P. i Sluyter, D. (1999), <i>Emocionalni razvoj i emocionalna inteligencija – Pedagoške implikacije</i> , Zagreb, »Educa«. 2. Kathleen K. Reardon (1998), <i>Interpersonalna komunikacija</i> , »Alinea«, Zagreb. 3. Lilian G. Katz, i D. McClellan (1999), <i>Poticanje razvoja dječje socijalne kompetencije</i> , Zagreb. 4. Neill, S. (1994), <i>Neverbalna komunikacija</i> , Zagreb, »Educa«.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PEDAGOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Humanizacija odnosa među spolovima, FIL PED 366
Semestar i broj bodova: četvrti (IV) semestar; 3 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja
Status predmeta: izborni
Cilj predmeta: Rasporedom tematskih cjelina ostvarit će se principi razvojnosti, naučnosti i sistematičnosti. Date teme služe kao okviri, što znači da dopuštaju nastavniku i studentima kreaciju i slobodu u njihovoj artikulaciji.
Sadržaj predmeta: <ol style="list-style-type: none">
1. Činioci humanih odnosa
2. Ljudski odgoj i spolne uloge
3. Smisao i potrebe za seksualnim informisanjem
4. Značaj obitelji za humane odnose među spolovima
5. Škola kao faktor humanih odnosa među spolovima
6. Važnost seksualnog obrazovanja
7. Rodna ravnopravnost
8. Savjetodavni rad za humane odnose među spolovima
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: eseji, referati, portfolioji, knjige, članci, usmeno izlaganje
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Rade Popadić: <i>Seksualna socijalizacija i vaspitanje mladih</i>, Filozofski fakultet, Istočno Sarajevo, 2005.
2. Petar Mandić: <i>Humanizacija odnosa u školi</i>, Sarajevo, 1980.
3. Grupa autora: <i>Uvod u ljudsku seksualnost</i>, Cesi, Zagreb, 2001.
4. Meves, C; <i>Seksualni odgoj primjeren djeci</i>; Zagreb: Educa; 2001.
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Branko Luburić: <i>Humani odnosi među spolovima</i>, Grafit, Mostar, 1996.
2. <i>O humanom razvoju mladih u BiH</i>, UNDP, Sarajevo, 2000.
3. Dr. Cheric Carter – Scott: <i>Ako je ljubav igra</i>, Algoritam, Zagreb, 2001.
4. <i>Spol i rod</i>: Cesi, Zagreb, 2001.
5. <i>AIDS – Priručnik za nastavnike</i>, Cesi, Zagreb, 2001.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PEDAGOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Prava djeteta i obrazovno pravo, FILPED367
Semestar i broj bodova: peti (V) semestar, 3 ETCS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje
Status predmeta: izborni
Cilj predmeta: Ovaj izborni predmet ima za cilj da uvede studente u problematiku prava djeteta koja se tiče svih područja života, rada i djelovanja djeteta, a koja je najsveobuhvatnije data u Konvenciji o pravima djeteta usvojenoj na Generalnoj skupštini Ujedinjenih nacija od 20. 11. 1989. godine. Pored upoznavanja sa odredbama Konvencije cilj ovog izbornog predmeta usmjeren je na izgradnju svijesti o potrebi njihovog poštovanja i uvažavanja kako u zakonima, pravnim aktima, tako i u njihovoj primjeni, kao i veće osjetljivosti za uočavanje i reagiranje na pojave kršenja prava djeteta u svakodnevnom životnim situacijama koje nastaju na relacijama društvo-dijete, škola-dijete, roditelj-dijete i sl.
Sadržaj predmeta: Definicija djeteta <ul style="list-style-type: none">
• pravo na život, opstanak i razvoj siromaštvo
• poštovanje mišljenja djeteta: istraživanja o dječjoj participaciji, šta se radi na podizanju svijesti, samostalnosti kod djece i sl.
• nediskriminacija - koliko je ovaj princip ugrađen u Ustav i domaće zakone, primjeri iz prakse na uklanjanju pojava diskriminacije po svim osnovama,
• siromaštvo i prava djeteta Građanska prava i slobode: <ul style="list-style-type: none">
• Ime i državljanstvo (djeca u BiH koja nisu upisana u knjige rođenih (član 7)
• Pristup odgovarajućim informacijama (član 17)
• Zaštita privatnosti (član 16) Obitelj i poštovanje prava djeteta: <ul style="list-style-type: none">
• Djeca lišena porodične sredine (član 20),
• Usvajanje (član 21)
• Zanemarivanje i zlostavljanje (član 19),
• Seksualna eksploatacija i seksualna zloupotreba (član 34) Osnovna zdravstvena i socijalna zaštita: <ul style="list-style-type: none">
a) Zdravstvo i zdravstvene usluge (član 24)
b) Socijalna zaštita i kapaciteti službi za brigu o djeci (član 26)
c) Djeca ometena u razvoju (član 23) – broj djece po grupama oštećenja, njihovo obrazovanje, zdravstvena , socijalna zaštita i rehabilitacija, Obrazovanje, slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti <ul style="list-style-type: none">
a) Obrazovanje, uključujući stručno obrazovanje i usmjeravanje (član 28)
b) Ciljevi obrazovanja (član 29)
c) Odmor, rekreacija i kulturne aktivnosti (član 31)
Preduvjeti za opis predmeta: nema
Način provjere znanja: Timski rad na istraživanju pojedinih pitanja i problema koje studenti sami odaberu i definiraju pred cijelom grupom, a u saglasnosti sa nastavnikom. Grupno istraživanje treba da obuhvati što veći broj raznovrsnih izvora informacija, koristiti kvantitativne i kvalitativne podatke, formirati portfolio, interpretirati rezultate, prezentirati pred ostalim studentima, otvoriti neka bitna pitanja i probleme koji nisu u saglasnosti sa Konvencijom, da predlaže ili iznalazi rješenja. Završni pismeni ispit se sastoji od testa znanja.
Literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Konvencija UN o pravima djeteta, UNICEF (bez godine izdavanja)
2. Lihić, E. : <i>Počtenica za učenje o dječjim pravima</i>, »Naša djeca« Sarajevo, 1994.
3. Više autora: <i>Demokratija i ljudska prava</i>, USAID office, Tuzla
4. Slapšak, S. : <i>Dječija prava</i>, CIVIK LINK, Ljubljana, 1995.
5. Danesh, H. B. : <i>Koraci ka miru</i>, EFP, International press, 2004.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PEDAGOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Metodika rada školskog pedagoga; FIL PED 368
Semestar i broj bodova: peti (V) semestar; 3 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja
Status predmeta: izborni
Cilj predmeta: Upoznavanje studenata s radom pedagoga i pedagoške službe u osnovnim i srednjim školama kao i u predškolskim ustanovama.
Sadržaj predmeta: <ul style="list-style-type: none">
○ Zadaci rada školske pedagoške službe
○ Razlozi za uvođenje školske pedagoške službe
○ Djelokrug (područje i poslovi) rada školskog pedagoga
○ Rad pedagoga s nastavnicima, s učenicima i roditeljima
○ Metode, tehnike i postupci kojima se služi školski pedagog
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Stvaranje portfolia - dosjea i usmeni
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Jurić, V. ; <i>Metodika rada školskog pedagoga</i>; Pedagoško-književni zbor, Zagreb; 1977.
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Resman, R. ; <i>Savjetodavni rad u vrtiću i školi</i>, HPKZ; Zagreb, 2000.
2. Pedagoški časopisi: <i>Naša škola</i>, <i>Didaktički putokazi</i>, <i>Napredak</i>
3. Glasser, W. ; <i>Nastavnik u kvalitetnoj školi</i>; Educa, Zagreb, 1999.
4. potkonjak, N-Trnovac, D. N. ; <i>Instrumenti za rad školskog pedagoga</i>; Pedagoško društvo Srbije, Beograd; 1998.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PEDAGOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Upravljanje i rukovođenje školom
Semestar i broj bodova: peti (V) semestar; 3 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Oblici provođenja nastave: predavanja, vježbe
Status predmeta: izborni
Cilj predmeta: Cilj nastave ovog predmeta je sticanje temeljnih znanja koja su potrebna menadžerima u institucijama obrazovanja na svim organizacijskim razinama kao i vježbanje i razvoj menadžerskih sposobnosti i umijeća kako bi se trasirao put ka kvalitetnoj školi. Studentima će olakšati razumijevanje menadžmenta kao procesa usklađivanja upravljanja ljudima i poslovima i omogućiti da prakticiraju bazične/tvrde i medijativne/mehke funkcije menadžmenta u obrazovanju kako bi ovladali praktičnim menadžerskim principima upravljanja i organizacionim promjenama u odgoju/obrazovanju.
Sadržaj predmeta: Funkcije i uloge menadžera u obrazovanju; Bazične (planiranje, odlučivanje, organiziranje i kontroliranje) i medijativne (komuniciranje, motiviranje, savjetovanje i vođenje) funkcije menadžmenta u obrazovanju; Menadžerski posao školskog direktora viđen kroz uloge; Ciljevi školskog menadžmenta; Timski rad; Upravljanje radnom uspješnošću; Umijeća vođenja sastanaka; Upravljanje konfliktima u školi; Kako postupati s ljudima koji postižu slabe rezultate; Kako postupati s ljudima negativnog ponašanja; Profesionalna orijentacija, selekcija i upravljanje karijerom; Privrženost radnoj organizaciji.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Načini provjere znanja: Nastava će se izvoditi u obliku konsultativnog i mentorskog vođenja, interaktivnog rada (samostalni zadaci upućeni na korištenje Interneta) i izrada istraživačkog i/ili esejskog rada (obima između 5000 - 7000 riječi) i usmenog prezentiranja rezultata do kojih se došlo. Studenti su obvezni analizirati jedno djelo iz navedene literature ili jedno djelo po izboru uz dogovor sa nastavnikom (sačiniti izvode u vidu anotacija, rezimea, sažetaka ili kritičkih opservacija). Po vlastitom izboru analizirati jedan rad iz stranih časopisa ili sa internet izvora. U toku mentorskog vođenja prati se rad i napredovanje studenata. Samostalne aktivnosti se boduju. U toku prvog i drugog semestra student može sakupiti odgovarajući broj bodova koji se uzimaju u obzir pri donošenju konačne ocjene.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Bahtijarević – Šiber, F. (1999). <i>Management ljudskih potencijala</i>. Zagreb, »Golden marketing« (odabrana poglavlja – samoizbor studenata).
2. Silov, M. (ur.) (2001). <i>Suvremeno upravljanje i rukovođenje u školskom sustavu</i>. Zagreb, Persona.
Dodatna i preporučena literature: <ol style="list-style-type: none">
1. Everard, K. B. i Morris, G. (1990) <i>Effective School Management</i>, London, Paul Cham-pan Publishing Ltd.
2. Senge, P. M. (2001). <i>Peta disciplina: principi i praksa učeće organizacije</i>. Zagreb, Mozaik knjiga
3. Velikonja, M. (ur.) (1995). <i>Menadžment v vzgoji in izobraževanju</i>. Ljubljana, Zavod Republike Slovenije za šolstvo.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PEDAGOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Edukometrija, FIL PED370
Semestar i broj bodova: peti (V) semestar, 3 ETCS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje
Status predmeta: izborni
Cilj predmeta: a) uvesti studente u teoriju mjerenja i vrjednovanja u djelatnosti odgoja i obrazovanja b) osposobiti studente za samostalno konstruiranje, utvrđivanje mjernih karakteristika, baždarenje c) osposobiti studente za samostalnu primjenu mjernih instrumenata, obradu i tumačenje i objašnjavanje dobivenih rezultata
Sadržaj predmeta: Mjerenje u pedagogiji; Pojam i vrste; Razine mjerenja; Nominalna, ordinalna, intervalna i razmjerna razina mjerenja; Variable; Definiranje, dimenzioniranje, opseg, univerzalnost. Testiranje, pojam i vrste testova; Testovi znanja, testovi sposobnosti, testovi ličnosti, ostali testovi; Konstruiranje testa; Primjena testa; Ocjenjivanje testa; Ključ za ocjenjivanje odgovora; Bodovanje odgovora; Mjerne karakteristike testa; Objektivnost testa; Utvrđivanje objektivnosti pomoću linearnog koeficijenta korelacije, značajnosti razlike između dvije aritmetičke sredine i analizom varijance; Diskriminiranost testa; Provjeravanje diskriminiranosti pomoću hi-kvadrat testa i Kolmogorov-Smirnovog testa. Pouzdanost testa; Greške mjerenja; Statističke mjere pouzdanosti; Definiranje slučajne greške; Korelacija između paralelnih testova; Standardna pogreška mjerenja; Pouzdanost po Spirman-Braunovom obrascu; Ostali obrasci pouzdanosti; Povećanje pouzdanosti produženjem testa; Tumačenje koeficijenta pouzdanosti; Valjanost testa; Valjanost sadržaja; Kriteriji valjanosti; Koeficijent valjanosti; Koeficijent valjanosti i predviđanja; Utvrđivanje valjanosti pomoću hi-kvadrat testa; Utvrđivanje valjanosti Pirsonovim koeficijentom; Test kao selekcijsko sredstvo; Korelacija i faktorska analiza; Analiza i obrada stavki testa; Težina stavki; Probne verzije testa i odabiranje stavki; Opisivanje i tumačenje rezultata istraživanja. ; Normativni uzorak i norme; Baždarenje testa; Percentilna skala; Skale standardnih skorova; Skale normaliziranih standardnih skorova; Tehnika primjene testa; Ajtem analiza; Kriterijski testovi znanja; Nizovi zadataka objektivnog tipa; Transformacija skorova u školske ocjene
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Ispit se polaže nakon šestog semestra, pismeno i usmeno. Pismeni dio ispita je eliminatoran. Uvjet za izlazak na ispit je kolokviran edukometrijski dosje koji mora sadržati najmanje 20 različitih instrumenata. Rad studenata se vrednuje po kriteriju: uredno pohađanje nastave do 10%, edukometrijski dosje do 20%, pismeni dio ispita do 40 % i usmeni dio ispita do 30%.
Obavezna literatura: 1. Andrić Vlado: <i>Metode i tehnike istraživanja u psihologiji odgoja i obrazovanja</i> , ŠK, Zgb, 1991. 2. Brkić Milenko: <i>Metodologija izrade testova znanja</i> , Jela educa, Sarajevo, 2002. 3. Brkić-Kundačina: <i>Statistika u istraživanjima odgoja i obrazovanja</i> , Jela educa, Sarajevo, 2004.
Dodatna i preporučena literature: 1. Brkić-Kundačina: <i>Edukometrija</i> , Jela educa, Sarajevo, 2005. 2. <i>Standardi za pedagoško i psihološko testiranje</i> , Educa, Zagreb, 1992.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PEDAGOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Didaktika 2, FIL PED312
Semestar: šesti (VI) semestar, 3 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Proučavanje i istaživanje fundamentalnih problema didaktičke teorije i odgojno-obrazovne prakse. Studente treba upoznati sa savremenim tokovima i dostignućima u didaktičkoj teoriji i nastavnoj praksi i omogućiti im valjano primanje i shvatanje didaktičkih spoznaja kako bi mogli kompetentno sudjelovati u rješavanju teorijskih i praktičnih problem iz ove oblasti. Osnovni zadaci su: <ul style="list-style-type: none">
- temeljito ovladavanje fundamentalnim sadžajima didaktike,
- osposobljavanje za uočavanje i procjenjivanje didaktičkih problema,
- ovladavanje tehnikama i instrumentima značajnim za učenje i poučavanje,
- osposobljavanje za čitanje naučnih i stručnih tekstova,
- permanentno praćenje didaktičke teorije,
- praćenje i istraživanje didaktičkih problema u neposrednoj praksi.
Sadržaj predmeta: <ol style="list-style-type: none">
1. Učenje i poučavanje u nastavi,
2. Planiranje i programiranje u nastavi,
3. Organizacija i realizacija učenja i poučavanja
4. Metode nastavnog rada,
5. Nastavna sredstva i nastavna pomagala,
6. Vrednovanje nastavnog rada,
7. Metodologija didaktičkog istraživanja
Preduvjeti za opis predmeta: Didaktika 1
Način provjere znanja: kontinuirano tokom semestra, pismeni i usmeno
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Filipović, N. (1981. ili 1988.) <i>Didaktika 1</i>, «Svjetlost», Sarajevo.
2. Jelavić, F. (1998), <i>Didaktika</i>, Naklada Slap Jastrebarsko.
3. Vilotijević, M. (1999) <i>Didaktika 1 2 3</i>, Beograd.
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Desforges, Ch. (2001), <i>Uspješno učenje i poučavanje</i>, Zagreb, Educa.
2. Jensen, E. (2003), <i>Super nastava (nastavna strategija za kvalitetnu školu i uspješno učenje)</i>, Zagreb, Educa.
3. Matijević, M (2005), <i>Ocjenjivanje u osnovnoj školi</i>, Zagreb.
4. Meyer, H . (2002), <i>Didaktika razredne kvake</i>, Zagreb, Educa.
5. Muminović, H. (2000), <i>Mogućnosti efikasnijeg učenja u nastavi</i>, Sarajevo, DES.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA PEDAGOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Sociologija obrazovanja; FIL PED 317
Semstar i broj bodova: šesti (VI) semestar; 3 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Oblici provođenje nastave: Predavanja, vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Osposobiti studente da ovladaju temeljnim znanjima o sociološkim karakteristikama obrazovanja putem samostalnog i kritičkog proučavanja literature te raspravama na seminarima. Razvoj sposobnosti kritičkog razmatranje pluralizma u obrazovanju i osjetljivosti za toleranciju prema različitim obrazovnim konceptima i rezultatima koji su društveno uvjetovani. Osposobiti studente za razumijevanje i anticipaciju promjena koje su sastavni dio suvremenog svijeta, te da kroz prizmu demokracijskih procesa procjenjuju postojeću obrazovnu praksu.
Sadržaj predmeta: Sociološka utemeljenja različitih teorijskih pristupa obrazovanju; Globalne, regionalne i lokalne osobitosti društvenog razvoja obrazovanja; Obrazovne perspektive (tehnološke i socijalne promjene, ekološko obrazovanje); Dobne, etničke, religijske, spolne i druge društvene skupine i obrazovanje (društvene razlike i nejednakosti); Demokracija i građansko obrazovanje (obrazovanje za ljudska prava, obrazovanje za mir, obrazovanje za socijalnu pravdu, ekološko obrazovanje); Posmodernizam i pluralizam u obrazovanju. Radikalne teorije i radikalne kritike teorija odgoja i obrazovanja. Standardi u obrazovanju i katalozi znanja. Društvene anomalije i obrazovanje; Proces profesionalizacije nastavnog poziva.
Preduvjeti za upis predmeta: Sociologija odgoja
Načini provjere znanja: Pri utvrđivanju konačne ocjene, u obzir se uzima sljedeće: <ul style="list-style-type: none"> ○ ocjena aktivnosti na predavanjima i seminarima (kontinuirano se prati rad i napredovanje studenata - konsultacije i mentorski rad) ○ ocjena analize djela iz navedene literature (napravljeni izvodi, anotacije, rezimeji, sažeci, kritičke opservacije, seminarski rad i sl. ○ ocjena analize radova iz časopisa (najmanje tri–vlastiti izbor, jedan rad iz stranih časopisa). ○ prezentacije u toku nastave (problemska pitanja, samostalna izlaganja, vježbanja) ○ kolokvij, pismeni i usmeni oblici provjeravanja i ispitivanja u toku nastave ○ pismeni ispit (ZOT – zadaci objektivnog tipa) ○ sumiranje postignutih rezultata: samoocjenjivanje i međusobno ocjenjivanje
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Lesourne, J. J. (1993), <i>Obrazovanje i društvo</i>, Zagreb, »Educa«. 2. Fočo, S. (2003), <i>Sociologija odgoja i obrazovanja</i>, Sarajevo, »Svjetlost«. 3. Duerr, K. ; Spajić-Vrkaš, V. i Ferreira Martins, I. (2002), <i>Učenje za demokratsko građanstvo u Europi</i>. Zagreb: Centar za istraživanje, izobrazbu i dokumentaciju u obrazovanju za ljudska prava i demokratsko građanstvo Filozofskog fakulteta u Zagrebu.
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Aronowitz, S. and Giroux, H. A. <i>Postmodern Education: Politics, Culture and Social Criticism</i>. University of Minnesota Press, 1991 2. Konig / Zedler, (2001), <i>Teorije znanosti o odgoju</i>, Zagreb, »Educa«. 3. Mijatović, A. (2002) , <i>Obrazovna revolucija</i>, Samobor, «Hrvatski zemljopis»

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PEDAGOGIJU

Naziv predmeta: Komparativna istraživanja u pedagogiji; FIL PED 322
Semestar i broj bodova: šesti (VI) semestar; 3 ETCS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, vježbe
Status predmeta: obavezni
<p>Cilj predmeta :</p> <p>Studente kroz ovu nastavu treba osposobiti da djeluju u više pravaca:</p> <ul style="list-style-type: none"> • da budu sposobni da koristeći osnovna znanja iz komparativne pedagogije prate kretanja i rezultate istraživanja u drugim obrazovnim sistemima, • da su sposobni da razumiju i uočavaju logiku uspostavljanja kriterijuma klasifikacije i izdvajanja komparabilnih faktora, razumjevanje pojedinih komparativnih pristupa, metoda i sl. • da su sposobni da prihvate i rade na realizaciji savremenih odgojnih ciljeva koji se razvijaju u demokratskim društvima, kao što su tolerancija, odgoj za mir, zaštita zdravlja, zaštita okoline, prava djeteta, i sl. • da su sposobni da uočavaju kvalitete i manjkavosti obrazovnog sistema u svojoj zemlji i da predlažu adekvatne promjene
<p>Sadržaj predmeta :</p> <ul style="list-style-type: none"> • Univerzalni procesi u svjetskim obrazovnim i školskim sistemima; • Istraživanja i dalji razvoj predškolskog odgoja u Evropi i kod nas; • Reforme, kretanja i praćenje karakteristika osnovnog - obaveznog (temelnog) obrazovanja; • Karakteristike savremenog obrazovanja srednjeg stupnja i tendencije daljeg razvoja, PISA istraživanja; • Osnovni pravci reformiranja visokog obrazovanja u svijetu i u Evropi (Bolonjski proces) • Povratnici u obrazovanje, cjeloživotno obrazovanje i obrazovanje odraslih u svijetu; • Obrazovanje i formiranje odgajatelja - nastavnika; • Evropska i svjetska iskustva u financiranju i upravljanju obrazovanjem; • Specifičnosti školskih sistema u pojedinim kulturama i tradicijama. Proučavanje i utvrđivanje razlika među obrazovnim kulturama razvijenih zemalja, zemalja trećeg svijeta i nejnerazvijenijih zemalja; • Tendencije i nastojanja da se konstituišu jedinstvene osnove obrazovnih programa u 21. stoljeću;
Preduvjet za upis predmeta: Metodologija istraživanja odgoja i obrazovanja FIL PED 232 i Osnovi komparativne pedagogije FIL PED 321
Način provjere znanja: Kontinuirano tokom semetra; pismeni (test) i usmeni
<p>Obavezna literatura:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bray, M. Adamson, B. And Mason, M. (eds.). <i>Comparative education research, Approaches and Methods</i>, Hong Kong, CERC, 2007. 2. UNESCO: <i>Education For All: The quality imperative</i>, Unesco Publishing, 2005. 3. Više autora: <i>Evropska orijentacija hrvatskog školstva</i>, 1995. 4. Postlethwaite T. Neville: <i>International studies of educational achievement: methodological issues</i>, CERC, University of Hong Kong, Hong Kong, 1999.
<p>Dodatna i preporučena literatura:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Više autora: <i>Školstvo u svijetu</i>; HPKZ; Zagreb, 1993 2. Bassler, Terrice. <i>Kako smo (se) mijenjali, Iskustva u transformaciji obrazovanja u Jugoistočnoj Evropi</i>, Sarajevo: Buybook, 2006. 3. Arnove, R. F. and Torres, C. A. : <i>Comparative education, The Dialectic of the Global and Local</i>, New York, Rowman&Littlefield, 1999. 4. Matijević Milan: <i>Osnovna škola na pragu XXI stoljeća, Unutarnja reforma osnovne škole</i>, Institut za pedagojska istraživanja, Zagreb, 1991.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PEDAGOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Školska pedagogija 2; FIL PED 327
Semestar i broj bodova: šesti (VI) semestar, 3 ECTS
Trajanje: I (jedan) semestar
Tip kolegija: Predavanja, vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Aktivnost studenata omogućit će sticanje općih i praktičnih znanja o organizaciji života i rada škole u konkretnim situacijama, razvijanje stručne, znanstvene i profesionalne sigurnosti u radu.
Sadržaj predmeta: <ol style="list-style-type: none">
1. Modeli rada alternativnih, slobodnih i eksperimentalnih škola
2. Škola i partnerstvo
3. Učenik u novim uvjetima obrazovanja
4. Profesionalni razvoj nastavnika i drugog osoblja u obrazovanju
5. Škola u informatičkom okruženju
6. Upravljanje i rukovođenje školom – školski menadžment
7. Evaluacija u obrazovanju
8. Školska administracija i praksa studenata
Preduvjeti za upis predmeta: Školska pedagogija I
Način provjere znanja: kontinuirano tokom semestra; pismeni (test) i usmeni
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Dževdeta Ajanović i Marko Stevanović: <i>Školska pedagogija</i>, Prosvjetni list, Sarajevo, 1999.
2. Grupa autora: <i>Osnovi suvremene pedagogije</i>, HPKZ, Zagreb, 1999.
3. Grupa autora: <i>Montesori ili Waldorf</i>, Educa, Zagreb, 1998.
4. A. Liferov: <i>Globalna škola</i>, Rjazan, 2003.
5. Savić, M. i dr. (2006): <i>Stuednti i praksa</i>, Centar za monitoring i evaluaciju, Beograd
6. Green, B. (1996): <i>Nove paradigme za stvaranje kvalitetne škole</i>, Alinea, Zagreb
7. Kiryakou, C. (1995): <i>Temeljna nastavna umijeća</i>, Educa, Zagreb
8. Green, T. F. (1980): <i>Predicting the behaviour of educational system</i>, Syracuse, University Press
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. A. Matijević: <i>Akcioni program odgoja i obrazovanja za ljudska prava</i>, HPKZ, Zagreb, 1999.
2. Edin Hadžikadunić: <i>Muzej u informatičkom okruženju</i>, Zenica, 2006.
3. Danimir Mandić: <i>Informatička pedagogija</i>, Učiteljski fakultet u Beogradu, 2000.
4. Nastavni planovi i programi za osnovne i srednje škole
5. Stančić, S. (1999): <i>Upravljanje i rukovođenje u obrazovanju</i>, Suvremena pedagogija, HPKZ, Zagreb, XX poglavlje
6. Birzea, S. (2001): <i>Obrazovne politike zemalja u tranziciji</i>, Pedagoški zavod, Bihać
Časopisi: <i>Didaktički putokazi, Napredak, Naša škola, Mualim, Zbornici radova</i>

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PEDAGOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Specijalna pedagogija 2; FIL PED332
Semestar i broj bodova: šesti (VI) semestar; 3 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje+vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Upoznati studente sa konceptom inkluzije u obrazovanju, kategorijama djece s teškoćama u razvoju i posebnim potrebama, te mogućnošću provedbe inkluzije u našem obrazovnom sistemu. Osposobiti studente za aktivno učešće u provedbi inkluzije u obrazovanju.
Sadržaj predmeta: <ol style="list-style-type: none">
Koncept inkluzije u obrazovanju:<ul style="list-style-type: none">
Razumijevanje procesa
Argumenti za i protiv inkluzije
Osnovni preduvjeti za razvoj ovog koncepta
Djeca s posebnim potrebama (osnovne karakteristike i mogućnost uključivanja u redovne/opće škole i društvo)
Provedba inkluzije u našem odgojno-obrazovnom sistemu
Preduvjeti za upis predmeta: Specijalna pedagogija 1
Način provjere znanja: kontinuirano tokom semestra, pismeno
Obavezna literatura (Odabrana poglavlja): <ol style="list-style-type: none">
Gargiulo, M. R. (2006); <i>Special Education in Contemporary Society: An Introduction to Exceptionality</i>; Thomson Wadsworth
Mustać, V. i Vicić, M. (1996); <i>Rad s učenicima s teškoćama u razvoju u osnovnoj školi: Priručnik za prosvjetne djelatnike</i>; Zagreb: Školska knjiga
Pehar, L. (2000); <i>Oduzeto djetinjstvo</i>; Zenica: Dom štampe
Pehar, L. (2007); <i>Psihološke posljedice reforme osnovne škole</i>, Sarajevo, Službeni list BiH
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">
Winkel, R. (1996); <i>Djeca koju je teško odgajati</i>, Zagreb: Educa
Zbornik radova: <i>Inkluzija u školstvu Bosne i Hercegovine</i> (2003); Sarajevo: TEPD i Filozofski fakultet
Pedagoški časopisi

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PEDAGOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Obrazovanje odraslih, FIL PED 337
Semestar i broj bodova: šesti (VI) semestar, 3ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja i vježbe
Status predmeta: obavezni, stručni
Cilj predmeta: Upoznavanje sa osnovim područjima obrazovanja odraslih, razumijevanje značaja obrazovanja odraslih na osobnoj i društvenoj razini, vještina komparacije edukacijskih znanosti, kritički pristup andragoškim praktičnim i teorijskim problemima
Sadržaj predmeta: Pismenost i obrazovanje odraslih, obrazovanje za život u porodici, profesionalno usavršavanje, socijalizacija odraslog čovjeka, obrazovanje odraslih i postmodernizam, praktični i metodolški problemi u obrazovanju odraslih
Preduvjeti za upis predmeta: u skladu s Pravilima studiranja
Način provjere znanja: test i esej-test
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Andrić, et al. , <i>Andragogija</i>, Školska knjiga, Zagreb, 1985
2. Kulić & Despotović, <i>Uvod u andragogiju</i>, Dom štampe, Zenica, 2005
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Bassler, T. , <i>Kako smo (se) mijenjali: iskustva u transformaciji obrazovanja u jugoistočnoj Evropi</i>, Buybook, Sarajevo, 2006.
2. Despotović, M. , <i>Znanje i kritičko mišljenje u odraslom dobu</i>, Institut za pedagogiju i andragogiju, Beograd, 1997.
3. Hadžibegović, Z. (ed.), <i>Prilozi za pedagoško-andragošku praksu na univerzitetu</i>, DES, Sarajevo, 2005.
4. Muller W. & Wiegmann S. , <i>Netradicionalne metode u obrazovanju odraslih</i>, Hrvatska zajednica pučkih otvorenih sveučilišta, Zagreb, 2000.
5. Pašalić- Kreso, A. , <i>Koordinate obiteljskog odgoja</i>, Jež, Sarajevo, 2004.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PEDAGOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Savjetodavni odgojni rad; FIL PED 342
Semestar i broj bodova: šesti (VI) semestar; 4 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje, vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Upoznati studente s teorijom i praksom odgojnog i savjetodavnog rada a posebno primjenu u školi u radu s učenicima, nastavnicima i roditeljima.
Sadržaj predmeta: <ul style="list-style-type: none">
○ Specifičnosti i bit savjetodavnog rada
○ Teorije i modeli savjetodavnog rada
○ Mogućnosti i ograničenja savjetodavnog rada
○ Individualni i grupni savjetodavni rad
○ Konfliktne situacije i načini rješavanja
○ Problemi u ponašanju mladih
○ Disciplinske mjere, pohvale i nagrade u školi
Preduvjeti za upis predmeta: Metodika odgojnog rada
Način provjere znanja: pismeno, usmeno, vježbe
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Mandić, P. ; <i>Savjetodavni vaspitni rad</i>, Svjetlost, Sarajevo, 1976.
2. Mandić, P. I Vilotijević, V. ; <i>Vrednovanje rada škole</i>, Svjetlost, Sarajevo, 1980.
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Dieter, L. ; <i>Vodič za studij znanosti o odgoju</i>; Educa, Zagreb; 2002.
2. Slatina, M. ; <i>Od individue do ličnosti</i>; Dom štampe, Zenica; 2005.
3. Kreštančić, A. ; <i>Metode i tehnike savjetodavnog rada</i>; Zagreb; 1989.
4. Bratanić, M. ; <i>Mikropedagogija</i>; Školska knjiga, Zagreb; 1990.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PEDAGOGIJU

Naziv modula i kod: Pedagoška antropologija FIL PED 401
Semestar i broj bodova: sedmi (VII) semestar; 5 ETCS
Trajanje: 1 semestar
Oblici provođenje nastave: Predavanja, vježbe
Status predmeta: obavezni
Ciljevi: a) Opći: Uvođenje u osnovna antropološka saznanja o odgoju i obrazovanju i ovladavanje antropološkim pristupom odgojno-obrazovnom fenomenu. b) Posebni: <ul style="list-style-type: none">
○ Poznavanje i razumijevanje ključnih pojmova pedagoške antropologije;
○ Primjena antropoloških saznanja u rješavanju odgojno-obrazovnih problema;
○ Razvoj osjetljivosti i tolerancije prema kulturnom, etničkom i religijskom identitetu;
○ Razumijevanje posebnosti kvalitativnog istraživačkog postupka i ovladavanje tehnikama etnografskog istraživanja odgoja.
Sadržaj predmeta: Odgoj kao antropološka činjenica; Sociokulturni korjeni odgoja i oblici učenja kulture; Tradicija, tradicionalizam i promjena - kulturni kontinuitet i kulturni diskontinuitet u odgoju; Obrasci kulturalnog ponašanja i stilovi odgajanja djeteta; Problemi određenja kulturnog, etničkog i religijskog identiteta - uloga odgoja; Antagonistička akulturacija i skriveni kurikulum; Pedagoške implikacije različitih shvatanja spola, roda i roditeljstva; Maskulinitet/femininitet kao pedagoški problem; Igre i igračke, pohvale, zabrane i kazne u odgoju - kulturološka interpretacija; Narodne umotvorine, običaji i navike - poučne priče, pjesme, uspavanke, sklapanje braka, svadbeni običaji, propisi u trudnoći, dojenje, navikavanje na hranu i higijenu – terensko proučavanje u BiH; Pristojno društvo i društveno komuniciranje; Bonton i pristojno ponašanje; Temeljne/specifične metode, postupci i tehnike kvalitativnog istraživanja - etnografska metoda.
Preduvjeti za upis predmeta: Nema
Načini provjere znanja: Ocjenjuju se pisane pripreme za nastavne sate i svi vidovi pisanih radova; postignuća na dva ZOT-a; terensko istraživanje (prihvaćen izvještaj o istraživanju uvjet je za sumiranje konačne ocjene).
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Ogbu, J. U. : <i>Pedagoška antropologija</i>, Zagreb, »Školske novine«, 1989.
2. Vederil, R. (2005), <i>Kolaps kulture</i>, str. 162-258, Beograd, »Clio«.
3. Spajić-Vrkaš, V. , <i>Antropologija odgoja i obrazovanja na Filozofskom fakultetu u Zagrebu: Retrospektiva i perspektiva</i>. Etnološka tribina: 31, 2001, 204-214.
4. Spajić-Vrkaš, V. , <i>Kulturna antropologija, antropologija obrazovanja i dileme etnografske metode</i>. Istraživanja odgoja i obrazovanja: 9, 1992, 5-18.
Dodatna i preporučena literature: <ol style="list-style-type: none">
1. Kon, S. I (1988), <i>Dijete i kultura</i>, Beograd, »Zavod za udžbenike i nastavna sredstva«.
2. Camilleri, C. <i>Cultural Anthropology and Education</i>. London: Kogan Page i Pariz: UNESCO, 1986. (poglavlja: "Schools and the national culture problems in the West", str. 54-78).
3. Duran, M. (2001), <i>Dijete i igra</i>, (Igra u različitim kulturama (str. 37-89).
4. Spajić-Vrkaš, V. , <i>Tradicija i vertikalna klasifikacija obiteljskih odnosa</i>, Društvena istraživanja: 4, 1995, 4/5 (18/19), 451-463

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PEDAGOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Metodika nastavnog rada, FIL PED 406
Semestar i broj bodova: sedmi (VII) semestar; 5 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje, vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Upoznavanje studenta sa savremenim teorijskim i praktičnim problemima metodika nastavnog rada. Studenti će sagledati sljedeće: <ul style="list-style-type: none">
- specifičnost procesa učenja i poučavanja unutar različitih predmeta,
- specifičnost metoda i tehnika nastavnog rada,
- različite pristupe u organizaciji sadržaja i učenika,
- različite postupke i tehnike praćenja i valorizacije.
Sadržaj predmeta: <ol style="list-style-type: none">
1. Metodike nastavnog rada u teoriji i praksi odgoja i obrazovanja,
2. Mjesto metodika nastavnog rada u odgojno-obrazovnom radu,
3. Razvijenost pojedinih metodika nastavnog rada,
4. Trendovi u razvoju savremenih metodika nastavnog rada,
5. Metodike razredne nastave,
6. Integralna metodika nastave prirodno-naučnog područja ,
7. Integralna metodika nastave društvenog područja,
8. Metodika nastave jezičko-umjetničkog područja
9. Metodika vjeronaučne nastave,
10. Specifičnosti spoznaje u pojedinim nastavnim područjima,
11. Nastavna umijeća i metodike nastavnog rada.
Preduvjeti za upis predmeta: završen I ciklus
Način provjere znanja: kontinuirano pismeno i usmeno u toku semestra
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Liebeck, P. (1995): <i>Kako djeca uče matematiku</i>, Educa , Zagreb.
2. Pranjić, M. (1997): <i>Metodika vjeronaučne nastave</i>, Katehetički solezijanski centar, Zagreb
3. Rosandić, D. (1986): <i>Metodika književnog odgoja i obrazovanja</i>, Školska knjiga, Zagreb
4. Zan, De I (1999): <i>Metodika nastave prirode i društva</i>, Školska knjiga, Zagreb
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Grgurić, N. Jakubin, M. (1996), <i>Vizuelno-likovni odgoj i obrazovanje</i>, Educa, Zagreb
2. Jurić, V. (1986) <i>Strukturiranje integralne metodike prirodno-znanstvenog područja</i>,
3. Muradbegović, M. (1968): <i>Kompleksni i monografski postupak u početnom čitanju</i>, Zavod za izdavanje udžbenika SR Srbije, Beograd
4. xxx (1986), <i>Metodike u sustavu znanosti i obrazovanja</i>, Školske novine, Zagreb.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PEDAGOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Obrazovne politike i upravljanje obrazovnim sistemima; FIL PED 411
Semestar i broj bodova: sedmi (VII) semestar; 5 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Omogućiti studentima da se upoznaju sa karakteristikama pojedinih obrazovnih politika, da razumiju logiku njihovog nastajanja i provođenja kako u historijskom tako i u savremenom presjeku i da povezuju obrazovnu politiku sa načinom upravljanja i administriranja pojedinog obrazovnog sistema. Kod studenata razvijati profesionalnu radoznalost i pozitivnu motivaciju za proučavanja i samostalni razvoj u ovoj oblasti. Na kraju ovog kolegija studenti će biti osposobljeni: <ul style="list-style-type: none">
• da prepoznaju i definiraju karakteristike pojedinih obrazovnih sistema,
• da prate i analiziraju povezanost obrazovne politike i upravljanja obrazovnim sistemom
• da djeluju kao snažno motivirani pojedinci na unapređenju saznanja i stavova u ovoj oblasti.
Sadržaj predmeta: Politika «obrazovanja za sve». Decentralizacija, centralizacija, javne škole i ravnopravnost u obrazovanju. Društvena uslovljenost obrazovne politike. Obrazovne politike ekskluzije i inkluzije. Postkolonijalna društva i obrazovne politike. Klasifikacija obrazovnih politika prema Clark Kerru. Upravljanje, administriranje i finansiranje obrazovnih sistema. Tipični sistemi centralističkog i decentralističkog upravljanja obrazovanjem i njihove karakteristike. Obrazovne politike i efikasnost obrazovanja. PISA program i vrednovanje rezultata obrazovanja. Specifičnosti obrazovne politike (politika) u BiH. Mogući pravci reformiranja obrazovanja u BiH i implementacija globalnih vrijednosti.
Preduvjeti za upis predmeta: završen prvi ciklus studija (diploma B. A.)
Način provjere znanja: kontinuirano tokom semestra; samostalni istraživački rad, pismeni i usmeni
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Legrand, L. <i>Obrazovne politike</i>. Zagreb: Educa 1993.
2. Birzea, Cesare. <i>Obrazovne politike zemalja u tranziciji</i>. Strasbourg: Council of Europe Press, 1994. (prevod PZ Bihać 2001.)
3. OECD. <i>Educational Policy Analysis 2003</i>. Paris: OECD, 2003.
4. Rado, Peter. <i>Tranzicija u obrazovanju</i>. Budapest: The Open Society Institut, 2001. (prevod PZ Bihać, 2002.)
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Zajda, Joseph (ed). <i>Education and Social Justice</i>. Dordrecht, The Netherlands: Springer 2006.
2. Morin, Edgar. <i>Odgovj za budućnost</i>. Sedam temeljnih spoznaja u odgoju za budućnost. Zagreb: Educa 2001.
3. Freire, Paulo. <i>Pedagogy of the Opressed</i>. New Revised 20th-Anniversary Edition. NewYork: Continuum, 1993.
4. Arnove, R. T. and Torres, C. A. (ed). <i>Comparative Education, Dialectic of the Global and Local</i>. Lanham, Boulder, New York, Oxford: Rowman & Littlefield Publishers, Inc. 1999.
5. Odgovarajući izvori sa Interneta.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PEDAGOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Pedagoška psihologija 3, FIL PED 416
Semestar i broj bodova: sedmi (VII) semestar, 5 ETCS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje, vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Upoznavanje i razumijevanje savremenih dostignuća u proučavanju funkcioniranja ljudskog mozga (M) i procesa učenja i poučavanja (Brain - Based Learning). Studenti će nakon apsolviranja kolegija biti u stanju demonstrirati teorijske i praktične kompetencije o učenju i poučavanju kompatibilnom funkcioniranju ljudskog mozga: šta je «Brain - Based Learning», bio - kognitivnim ciklusima, optimalnoj sredini, pripremi za učenje, uticaju pola na učenje, nesvjesnom učenju, pažnji u učenju, poučavanu i razvoju kurikuluma koji odgovara prirodi, mogućnostima i kapacitetima ljudskog mozga.
Sadržaj predmeta: Istraživanje dometa potencijala M. Anatomija i fiziologija M. Bio-kognitivni ciklusi. Optimalna sredina za učenje i M. Priprema za učenje i podučavanje. Muški i ženski M. Nesvjesno učenje. Pobuđivanje pažnje. Jedinstvenost M. Uvećavanje kapaciteta M. Značaj kretanja i vježbi. Značaj emocija. Pamćenje i dosjećanje. Pozitivni i negativni stres. Muzika i njen značaj. Nagrade, motiviranje i kreativnost. Kreiranje mišljenja. M u razredu: disciplina, planiranje, izvedba , razvoj kurikuluma, reforma.
Preduvjeti za upis predmeta: Pedagoška psihologija 2
Način provjere znanja: biće baziran na principima svestranosti, individualizacije, kontinuiteta i objektivnosti u formi zadaća (zadatih problema), kvizova (kontrolnih zadataka) dva parcijalna ispita i završnog ispita – pismeni ZOT usmeni ili pismeni (ZOT)
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Jensen, E. (2000.) <i>Brain Based Learning</i>. Thousand Oaks: Corwin Press.
2. Woolfolk, A. (2004). <i>Educational Psychology</i>-9th ed. Boston: Allyn and Bacon.
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Diamond, M. i Hopson J. (2002 .) <i>Čarobno drveće uma</i>. Lekenik: Ostvarenje.
2. Furlan, I. (1984). <i>Primijenjena psihologija učenja</i>. Zagreb:Školska knjiga.
3. Pašalić-Kreso, A (2000). <i>Rano učenje: ili učenje u funkciji uvećavanja kapaciteta mozga</i>. Sarajevo: Step by step.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PEDAGOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Medicinska pedagogija, FIL PED 421
Semestar i broj bodova: VII semestar, 5 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Produbiti znanja iz oblasti odgojno-obrazovnog rada sa bolesnom djecom, povezivati pedagogiju i medicinu kao zasebne, a bliske znanosti, osvijestiti nove tokove učešća pedagoga/nastavnika u radu bolnice i liječnika/medicinskog stručnjaka u radu škole, osvijestiti potrebu za kontinuiranim obrazovanjem iz oblasti medicinske pedagogije
Sadržaj predmeta: zdravlje i bolest kao medicinski, pedagoški i didaktički problem, odnos škola-bolnica i pedagogija-medicina, historijski razvoj ideje o bolničkoj školi, pravni okvir za pedagoški rad sa zdravom i hronično bolesnom djecom, teorijski i praktični uvidi u iskustvo bolesti, mogućnosti praktičnog djelovanja u skupinama djece, roditelja, školskog i medicinskog osoblja.
Preduvjeti za upis predmeta: u skladu s Pravilima studiranja
Način provjere znanja: test znanja i/ili esej-test
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Bratanić, M. , <i>Mikropedagogija</i>, Školska knjiga , Zagreb, 1993.
2. Gudjons, H. , <i>Pedagogija - temeljna znanja</i>, Educa, Zagreb, 1994.
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Davis, H. , <i>Pomozimo bolesnoj djeci</i>, Slap, Jastrebarsko, 1998.
2. Gruden, <i>Edukacija edukatora</i>, Medicinska naklada. , Zagreb, 1997.
3. Havelka, <i>Zdravstvena psihologija</i>, Školska knjiga Zagreb, 1994.
4. Mavrak, <i>Srcem do zdravlja – priručnik za nastavnike</i>, ICI, Sarajevo, 2002.
5. Zbornik radova, <i>Inkluzija u školstvu BiH</i>, TEPA & Filozofski fakultet Sarajevo, Odsjek za pedagogiju, Sarajevo, 2003.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PEDAGOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Vrednovanje odgojno-obrazovnog rada; FIL PED 426
Semestar i broj bodova: sedmi (VII) semestar, 5 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, vježbe
Status predmeta: Obavezni
Cilj predmeta: Upoznati studente sa predmetom proučavanja ove pedagoške naučne discipline, sa najnovijim saznanjima i rezultatima istraživanja u oblasti vrednovanja odgojno-obrazovnog rada, sa temeljnim stručnim i naučnim stavovima u toj oblasti , te ih osposobljavati da razumiju i primjenjuju sistemski pristup globalnih modela vrednovanja. Omogućiti studentima da se upoznaju sa osnovama metodologije vrednovanja za postizanje kvaliteta škole. Kod studenata razviti profesionalnu radoznalost i pozitivnu motivaciju za dalja proučavanja i samostalni razvoj u ovoj oblasti.
Sadržaj predmeta: Pojmovno-konceptualna određenja kurikuluma i kurikulumske koncepcije, razvijanje kurikuluma u obrazovnim insitucijama i pojam andragoškog ciklusa, planiranje i oblikovanje kurikuluma za odrasle polaznike, rad na skrivenom kurikulumu , problemi odnosa didaktičke i kurikulumske teorije, povezanost kurikuluma i teorije potreba u radu sa odraslim polaznicima, inovacije i razvoj kurikuluma s obzirom na promjenjivi svijet rada.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: kontinuirano praćenje rada studenata, pismeno
Literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Bezinović, P. (2006): <i>Samovrednovanje u funkciji unapređivanja kvaliteta škole</i>, HPKZ, Zagreb
2. Slatina, M. (1999): <i>Nastavni metod</i>, Filozofski fakultet u Sarajevu
3. Soldo, M. (2003): <i>Programiranje i vrednovanje rada u suvremenoj školi</i>, Zavod za školstvo, Zagreb
4. Stoll, F. i drugi (2000): <i>Mijenjajmo naše škole</i> (Poglavlje evaluacija škole) Educa, Zagreb
5. Vilotijević, M. (2006): <i>Vrednovanje rada škole</i>, Filozofski fakultet, Srpsko Sarajevo

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PEDAGOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Menadžment u obrazovanju; FIL PED 404
Semestar i broj bodova: osmi (VIII) semestar; 5 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Oblici provođenje nastave: predavanja, vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta je sticanje temeljnih znanja koja su potrebna menadžerima u institucijama obrazovanja na svim organizacijskim razinama kao i vježbanje i razvoj menadžerskih sposobnosti i umijeća kako bi se trasirao put ka kvalitetnoj školi. Studentima će olakšati razumijevanje menadžmenta kao procesa usklađivanja upravljanja ljudima i poslovima i omogućiti da prakticiraju bazične/tvrde i medijativne/mehke funkcije menadžmenta u obrazovanju kako bi ovladali praktičnim menadžerskim principima upravljanja i organizacionim promjenama u odgoju/obrazovanju.
Sadržaj predmeta: Teorije upravljanja i organizacija suvremene škole; Organizacijski i menadžment ljudskih potencijala; Upravljanje ljudima i upravljanje poslom; Funkcije i uloge menadžera u obrazovanju; Bazične (planiranje, odlučivanje, organiziranje i kontroliranje) i medijativne (komuniciranje, motiviranje, savjetovanje i vođenje) funkcije menadžmenta u obrazovanju; Menadžerski posao školskog direktora viđen kroz uloge; Timski rad; Upravljanje radnom uspješnošću; Upravljanje konfliktima; Kako postupati s ljudima koji postižu slabe rezultate; Kako postupati s ljudima negativnog ponašanja; Profesionalna orijentacija, selekcija i upravljanje karijerom; Privrženost radnoj organizaciji.
Preduvjeti za upis predmeta: Obrazovne politike i upravljanje obrazovnim sistemima
Načini provjere znanja: <ul style="list-style-type: none"> ○ ocjena aktivnosti na predavanjima i vježbama (kontinuirano se prati rad i napredovanje studenata - konsultacije i mentorski rad) ○ ocjena analize djela iz navedene literature (napravljeni izvodi, anotacije, rezimeji, sažeci, kritičke opservacije, seminarski rad i sl.) ○ ocjena analize radova (najmanje tri – vlastiti izbor) iz časopisa (jedan iz stranih časopisa). ○ prezentacije u toku nastave (problemska pitanja, samostalna izlaganja, vježbanja) ○ kolokvij, pismeni i usmeni oblici provjeravanja i ispitivanja u toku nastave. ○ postignuća na dva ZOT-a
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Stančić, S. (2007), <i>Menadžment u obrazovanju</i>, Rijeka 2. Bahtijarević – Šiber, F. (1999). <i>Management ljudskih potencijala</i>. Zagreb, »Golden marketing« (odabrana poglavlja – samoizbor studenata). 3. Jurić, V. (2004). <i>Pedagoški menadžment – refleksija opće ideje o upravljanju</i>. Zagreb, Pedagogijska istraživanja, vol. 1 (1), 137-147.
Dodatna i preporučena literatura : <ol style="list-style-type: none"> 1. Silov, M. (ur.) (2001). <i>Suvremeno upravljanje i rukovođenje u školskom sustavu</i>. Zagreb, Persona. 2. Rijavec, M. (1994), <i>Uspješan menadžer</i>, Zagreb : MEP Consult. 3. Velikonja, M. (ur.) (1995). <i>Menadžment v vzgoji in izobraževanju</i>. Ljubljana, Zavod Republike Slovenije za šolstvo. 4. Everard, K. B. i Morris, G. (1990), <i>Effective School Management</i>, London, Paul Cham-pan Publishing Ltd.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJER ZA PEDAGOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Savremene koncepcije učenja i poučavanja u nastavi; FIL PED 407
Semestar i broj bodova: osmi (VIII) semestar; 5 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje, vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Upoznavanje studenata s najefikasnijim strategijama i modelima učenja i poučavanja u nastavi. Osposobljavanje studenata za primjenu savremenih modela nastave u pojedinim nastavnim područjima s posebnim naglaskom na metodiku učenja, koja je centralni dio ovih modela.
Sadržaj predmeta: <ul style="list-style-type: none">
- Podučavanje u nastavi,
- Učenje u nastavi,
- Problemsko učenje u nastavi,
- Učenje putem otkrivanja,
- Algoritmitacija procesa učenja,
- Učenje pomoću udžbenika
- Učenje pomoću mašina za učenje
- Učenje na daljinu,
- Strategije i tehnike efikasnijeg učenja
- Nastavna umijeća u procesu učenja i poučavanja,
- Učenje u malim grupama i tandemu.
Preduvjeti za opis predmeta: u skladu s Pravilima studiranja
Način provjere znanja: Kontinuirano pismeno i usmeno provjeravanje u toku semestra i praktična realizacija jednog savremenijeg modela učenja i poučavanja u nastavi osnovne i srednje škole.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Radonjić, S (1999): <i>Psihologija učenja 1</i>, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd
2. Furlan, I. (1990): <i>Psihologija podučavanja</i>, Školska knjiga, Zagreb
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Dryden, G. i Vos, J. (2001) <i>Revolucija u učenju</i>. - Educa, Zagreb.
2. Jensen, E. (2003) <i>Super nastava (nastavne strategije za kvalitetnu školu i uspješno učenje)</i>, Educa, Zagreb
3. Klippert, H. (2001) <i>Kako uspješno učiti u timu</i>, Educa, Zagreb
4. Kiryacou, K. (1995) <i>Temeljna nastavna umijeća</i>, Educa, Zagreb
5. Muminović, H. (2000) <i>Mogućnosti efikasnijeg učenja u nastavi</i>, DES, Sarajevo
6. Terhart, E. : (2001) <i>Metode poučavanja i učenja</i>, Educa, Zagreb.
7. Slatina, M. :(1998) <i>Nastavni metod</i>, Filozofski fakultet, Sarajevo.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PEDAGOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Interkulturalni odgoj; FIL PED 412
Semestar i broj bodova: osmi (VIII) semestar; 5 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Omogućiti studentima da se upoznaju sa osnovama i specifičnostima interkulturalnog odgoja zacrtanog na mnogim međunarodnim tijelima, konferencijama i dokumentima. Kod studenta će se razvijati profesionalna radoznalost i interes za produbljenijim proučavanjem problematike vezane za interkulturalni odgoj i njegovu aplikabilnost u uvjetima bosanskohercegovačkog savremenog odgoja. Na kraju ovog kolegija studenti će biti osposobljeni: <ul style="list-style-type: none">
• da jasno definiraju ciljeve interkulturalnog odgoja prilagođene potrebama određenih sredina,
• da uspješno rade na izradi kurikuluma interkulturalnog odgoja,
• da prate rezultate odgojno-obrazovnog rada u oblasti interkulturalnog odgoja
• da djeluju kao snažno motivirani pojedinci na unapređenju saznanja i stavova u ovoj oblasti.
Sadržaj predmeta: Pojmovna određenja: multikulturalni, interkulturalni odgoj, kulturalni pluralizam, asimilacija. . . Promoviranje razumijevanja među različitim kulturama, tolerancije i prijateljstva među nacijama, rasnim i religijskim grupama i stalna nastojanja za očuvanjem pravde, slobode i mira među narodima. Historijski razlozi i potrebe razvijanja interkulturalnog razumijevanja i uvažavanja različitosti u obrazovanju, kontroverze, otpori i perspektive. Univerzalna deklaracija o pravima čovjeka, Konvencija o pravima djeteta, mnogobrojne deklaracije i preporuke UNESCO-a, Vijeća Evrope, Evropske unije idr. Razvijanje adekvatnih kurikuluma i metoda za realiziranje multikulturalnog odgoja u bosanskohercegovačkim uvjetima.
Preduvjeti za opis predmeta: Pedagoška antropologija
Način provjere znanja: kontinuirano tokom semestra; samostalni istraživački rad, pismeni i usmeni
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Semperini, Andrea. <i>Multikulturalizam</i>, Beograd:Clio, 1999.
2. Byram, Michael (ur.). <i>Intercultural Competence</i>, Strasbourg: Council of Europe Publishing, 2003.
3. Leclercq, Jean-Michel. <i>Facets of Interculturality in Education</i>, Strasbourg: Council of Europe Publishing 2003.
4. <i>Unesco: Education for All. The Quality Imperative</i>. Paris, Unesco Publishing, 2005
5. <i>The religious dimension of intercultural educatin</i>. Division for the European Dimension of Education, Strasbourg: Council of Europe Publishing
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Cushner, K. <i>International Perspectives On Intercultural Education</i>, Lawrence Erlbaum Associates, USA, 1998.
2. Banks, A. J. <i>Multicultural Education, Transformative Knowledge, and Action</i>, Historical and Contemporary Perspective, New York: Teachers College Press. 1996.
3. Banks, J. & Banks, C. M. (ed.) <i>Multicultural Education, Issues and Perspectives</i>, New York: John Wiley & Sons, Inc. 1999.
4. Verbunt, G. <i>La societe interculturelle</i>. Paris, Editions du Seuil, 2001.
5. Odgovarajuće stranice sa Interneta i vlastita istraživanja.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PEDAGOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Pedagoška psihologija 4, FIL PED 417
Semestar i broj bodova: osmi(VIII) semestar, 5 ETCS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje, vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Upoznavanje i razumijevanje savremenih dostignuća primjene teorija ljudskih sposobnosti i teorijski pristupa u učenju i podučavanju. Studenti će nakon apsolviranja kolegija biti u stanju demonstrirati teorijske i praktične kompetencije o primjeni učenja i poučavanja kompatibilnog Sternbergovoj i Gardnerovoj teoriji inteligencije kao i različitim pristupima - bihejviorističkom, kognitivističkom, socijalnom i konstruktivističkom.
Sadržaj predmeta: Teorija uspješne inteligencije i učenje i podučavanje. Podučavanje analitičkim, kreativnim i praktičnim sposobnostima i mišljenju. Razvijanje triarhičkog modela (TM) učenja, podučavanja i vrednovanja. Teorija višestrukih inteligencija (VI) i učenje i podučavanje. Integriranje VI i TM s različitim stilovima mišljenja. Bihejvioristički, kognitivistički, socijalni i konstruktivistički pristupi učenju i poučavanju. Komparacija, prednosti i nedostaci različitih teorijskih osnova i pristupa učenju i poučavanju.
Preduvjeti za upis predmeta: Pedagoška psihologija 3
Način provjere znanja: biće baziran na principima svestranosti, individualizacije, kontinuiteta i objektivnosti u formi zadaća (zadatih problema), kvizova (kontrolnih zadataka) dva parcijalna ispita i završnog ispita – pismeni ZOT usmeni ili pismeni (ZOT).
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Silver, F. , Strong, R. W. , Perini, M. J. (2000.) <i>Integrating learning styles and multiple intelligences</i>. Trenton: ASCD.
2. Sternberg, R. J. & Grigorenko E. (2000.) <i>Teaching for Successful Intelligence</i>. Arlington Heights: Sky Light.
3. Vizek-Vidović, V. i drugi (2003.) <i>Psihologija obrazovanja</i>. Zagreb: IEP-VERN.
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Bigge, M. L. & Shermis, S. S. (1999.) <i>Learning Theories for Teachers</i>. New York:Longman.
2. Child, D. (1993.) <i>Psychology and the Teacher</i>. New York: CASSEL.
3. Goetz, T. E. , Alexander P. A. , Ash, M. J. (1992.) <i>Educational Psychology - A Classroom Perspective</i>. New York: Macmillan.
4. Driscoll, M. P. (2005.) <i>Psychology of Learning for Instruction</i>. Boston: Pearson Education.
5. Kvaščev, R. (1978.) <i>Primena teorija učenja na oblast nastave i vaspitanja</i>. Beograd: Privredno - finansijski vodič.
6. Mandić, P. i Gajanović N. (1991.) <i>Psihologija u službi učenja i nastave</i>. Lukavac: Grafokomerc Tunjić.
7. Ormrod, J. E. (2008.) <i>Educational Psychology - Developing Learners</i>. Upper Saddle River: Pearson Merill Prentice Hall.
8. Slavin, R. E. (1997.) <i>Educational Psychology</i>. Boston: Allyn&Bacon.
9. Tarpy, R. M. (1997.) <i>Contemporary Learning Theory and Research</i>. Boston: McGraw-Hill.
10. Woolfolk, A. (2004). <i>Educational Psychology</i>-9th ed. Boston: Allyn and Bacon.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PEDAGOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Profesionalna orijentacija, FIL PED 432
Semestar i broj bodova: osmi (VIII) semestar, 5 ETCS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje, vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Upoznavanje s teorijom i praksom, modelima i dostignućima profesionalne orijentacije (PO) i njenog značaja kao pedagoške i društvene djelatnosti. Studenti će nakon apsolviranja kolegija steći teorijske i praktične kompetencije za rad na PO u školskom okruženju: determinantama i pedagoško-psihološkim korelatima profesionalne orijentacije; selekciji, primjeni i administraciji psiho-pedagoškog instrumentarija od značaja za PO; istraživačkoj, edukativnoj, savjetovateljskoj i promotivnoj djelatnosti ka ciljnim grupama učenika, kolega, nadređenih (administracije), roditelja, šireg društvenog okružja, medija.
Sadržaj predmeta: Pojam, historijat, zakonske osnove, ciljevi i zadaci. PO. Faktori PO. Društvene i pedagoško-psihološke determinante i konsekvence produktivnog (pravilnog) izbora zanimanja. Svijet rada: psiho-fizičke indikacije za struke i zanimanja. Instrumentarij i procedure mjerenja u PO: fizički i čulni zahtjevi, motivacija, mentalni zahtjevi, osobine ličnosti; intelektualni stilovi, znanje, vještine i navike. Mjesto i uloga škole i pedagoga škole u PO. Edukacija i promocija u PO. Osnove koncepcije, teorije i modeli PO. Kuda dalje - ka savremenijim modelima i programima rada škola na PO.
Preduvjeti za upis predmeta: uspješno položeni ispiti iz VII semestra.
Način provjere znanja: biće baziran na principima svestranosti, individualizacije, kontinuiteta i objektivnosti u formi zadaća (zadatih problema), kvizova (kontrolnih zadataka) dva parcijalna ispita i završnog ispita – pismeni (ZOT).
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Čehić, E. (1990.) <i>Koje je zanimanje za mene</i>. Beograd: Kultura.
2. Jackson, C. (2000.) <i>Psihologijsko testiranje</i>. Jastebarsko: Naklada Slap.
3. Mandić, P. i drugi (1981.) <i>Profesionalna orijentacija u školi</i>. Sarajevo: Svjetlost.
4. Šverko, B. i drugi (1998.) <i>Vodič kroz zanimanja</i>. Zagreb: Razbor.
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Anderson, N., Heriot, P. (Ed). (1997.) <i>International handbook of selection and assessment</i>. New York: John Wiley & Sons.
2. Bahtijarević - Šiber, F. (1999). <i>Management ljudskih potencijala</i>. Zagreb: Golden marketing.
3. Bujas, Z. (1964.) <i>Psihofiziologija rada</i>. Zagreb: Škola narodnog zdravlja.
4. Brančić, B (1986.) <i>Psihološke teorije izbora zanimanja</i>. Beograd: Naučna knjiga.
5. Tomeković, T. (1980). <i>Psihologija rada</i>. Zagreb: SNL.
6. Vujić, D. (2003). <i>Menadžment ljudskih resursa i kvalitet</i>. Beograd: Centar za primenjenu psihologiju.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJER ZA PEDAGOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Naučno-istraživački rad 1; FIL PED 231
Semestar i broj bodova: deveti (IX) semestar; 10 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Oblici provođenja nastave: predavanja, vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Cilj ovog nastavnog predmeta je da studente osposobi za samostalno istraživanje i proučavanje pedagoških pojava. Studenti će se uvesti u probleme mjerenja u odgoju i obrazovanju i osposobiti da konstruiraju različite mjerne instruemnate. Studenti će produbiti znanja iz kvalitativne i kvantitativne istraživačke metodologije. Moći će napraviti nacrt istraživanja koji se temelji na kvalitativnoj i kvantitativnoj metodologiji.
Sadržaj predmeta: Svrha i ciljevi znanosti i znastvenih istraživanja; Epistemološke osnove pedagojskih istraživanja; Odnos teorije i hipoteze; Odabiranje uzorka istraživanja; Konceptualizacija i operacionalizacija istraživanja; Idiografska i nometetička istraživanja; Longitudinalna i transversalna istraživanja; Kvantitativna i kvalitativna istraživanja; Razvojna i akcijska istraživanja; Etnografska istraživanja; Fokus grupe, Case study, Metoda SWOT analize za strateško planiranje; Metanaliza; Značaj i smisao mjerenja u odgoju i obrazovanju; Mjerenje i mjerni instrumenti; Metod prezentiranja naučnih rezultata (središnje, obrada, analiza, interpretacija podataka, izvođenje zaključka i primjena rezultata istraživanja);
Preduvjeti za upis predmeta: Vrednovanje odgojno-obrazovnog rada
Načini provjere znanja: <ul style="list-style-type: none">
○ ocjena aktivnosti na predavanjima i vježbama (kontinuirano praćenje rada);
○ kolokvij - pismeni i usmeni oblici provjeravanja u procesu nastave.
○ ocjena izrađenog idejnog projekta i ocjena odbrane;
○ ocjena izrađenih mjernih instrumenta (test znanja, upitnik, skaler, ček-lista, inventar interesovanja, skala stavova i sl.).
○ pismeni ispit (ZOT – zadaci objektivnog tipa)
○ sumiranje postignutih rezultata: samoocjenjivanje i međusobno ocjenjivanje
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Mejovšek, M. (2003), <i>Uvod u metode znanstvenog istraživanja</i>, Zagreb, Jastrebarsko: Naklada Slap
2. Vujević Miroslav (2000. i kasnija izdanja): <i>Uvođenje u znanstveni rad</i>, Zagreb, »Školska knjiga«.
3. Supek Rudi (1968. i kasnija izdanja): <i>Ispitivanje javnog mnijenja</i>, Zagreb, »Naprijed«.
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Halmi: A. (1996.): <i>Kvalitativna metodologija u društvenim znanostima</i>. Zagreb: Pravni fakultet - Studijski centar socijalnog rada.
2. Halmi, A. (1999) <i>Temelji kvantitativne analize u društvenim znanostima</i>. Zagreb:Alinea.
3. Bogdan, R. , Biklen, S. K. (1992), <i>Qualitative Research for Education</i>, Allyn and Bacon, Boston.
4. Kovačević, M. (ur. 1992.): <i>Standardi za psihološko-pedagoško testiranje</i>. Zagreb: Educa.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PEDAGOGIJU

Studijska oblast: Obiteljsko-predškolski odgojno-obrazovni rad I
Predmet i šifra: Savjetodavni rad sa obitelji; FIL PED 568
Semestar i broj bodova: deveti (IX) semestar; 5 ETCS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, vježbe
Status predmeta: izborni
Cilj predmeta: Upoznati studente sa najnovijim naučnim saznanjima iz oblasti pedagoškog i savjetodavnog rada sa obitelji, roditeljima i djecom; sa temeljnim i stručnim stavovima i oblicima rada u toj oblasti. Na kraju ovog kolegija studenti će biti osposobljeni: <ul style="list-style-type: none">
• da kroz odgojno-obrazovni rad sa mladima prate i procjenjuju njihovu obiteljsku situaciju, te u skladu s tim organizuju vlastiti odgojni rad;
• da kao stručnjaci pomažu roditeljima svojih učenika u organizovanju i praktikovanju kvalitetnog porodičnog odgoja;
• da se upoznaju sa mogućnostima savjetodavnog rada sa roditeljima, djecom, kao i sa porodicom u cjelini, posebno kod određenih patoloških pojava u obiteljskom odgoju;
• da poznaju oblike uključivanja roditelja u aktivnosti škole i razvijanja partnerskih odnosa sa obitelji učenika;
Sadržaj predmeta: Aktuelnost bosanskohercegovačke obitelji. Raznovrsnost obiteljskih oblika i organizacija kod nas i u svijetu. Društvene institucije za pomoć obitelji. Zakonodavno-pravna regulativa vezana za obitelj. Uloga škole u podizanju obiteljske pedagoške kulture. Izgrađivanje partnerskih odnosa škole i obitelji. Nivoi uključivanja roditelja-partnera škole. Priprema za brak, obiteljski život i uspješno roditeljstvo. Savjetodavni rad namjenjen unapređivanju obiteljskih odnosa i uspješnijem odgoju djece. Obitelji koje zanemaruju svoju odgojnu ulogu. Rad sa roditeljima djece s razvojnim poteškoćama. Komunikacija u obitelji. Praćenje rezultata savjetodavnog rada. Formiranje obiteljskog/učeničkog port-folija.
Preduvjeti za upis predmeta: položeni predmeti iz VII i VIII semestra
Način provjere znanja: kontinuirano tokom semestra; samostalni istraživački radovi; pismeni i usmeni
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Goldenberg, H. & Goldenberg I. <i>Counseling Today's Families</i>. Belmont, CA: Brooks/Cole Publishing Company, 1994.
2. Janković, J. <i>Savjetovanje - nedirektivni pristup</i>. Zagreb: Alinea, 1997.
3. Janković, J. <i>Pristupanje obitelji</i>. Zagreb: Alinea, 1996.
4. Money, K. K. & Money B. R. <i>Creating Functional Family in Disfunctional World</i>, Dallas, Taylor Publishing Co. 1999.
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Bronfenbrenner, J. <i>Ekologija ljudskog razvoja</i>, Beograd: ZZUINS, 1997.
2. Miller, Alice. <i>Drama djetinjstva</i>, Zagreb: Educa, 1995
3. Janković, J. <i>Razgovori s obiteljima:perspektive i procesi</i>. Zagreb: Alinea, 1995.
4. Banjanin-Đuričić, N. <i>Udarac po duši, Sociološka studija zlostavljanja djece u porodici</i>, Beograd: Institut za kriminološka i sociološka istraživanja, 1998.
5. Longo, I. <i>Roditeljstvo se može učiti</i>, Zagreb: Alinea, 2001.
6. Odgovarajući izvori sa Interneta, Zvanične statistike i vlastitih istraživanja

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PEDAGOGIJU

Studijska oblast: Obiteljsko-predškolski odgojno-obrazovni rad I
Predmet i šifra: Savjetodavni rad s djecom, odgajateljima i nastavnicima razredne nastave, FIL PED 570
Semestar i broj bodova: deveti (IX) semestar; 5 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje, vježbe
Status predmeta: izborni
Cilj predmeta: Upoznati studente sa teorijom i praksom savjetodavnog rada djece predškolske dobi, odgajatelja i nastavnika razredne nastave, s posebnim akcentom na praktičnu primjenu metoda savjetovanja i osnovnih terapijskih tehnika, koje se primjenjuju u radu s djecom (od 0 do 10 godina).
Sadržaj predmeta: <ul style="list-style-type: none">
○ Specifičnosti i bit savjetodavnog rada
○ Teorije i modeli savjetodavnog rada
○ Mogućnosti i ograničenja savjetodavnog rada
○ Individualni i grupni savjetodavni rad
○ Konfliktne situacije i načini rješavanja
○ Opservacija i dijagnostika djece s posebnim potrebama
○ Osnovne terapijske tehnike i metode za rad s djecom
Preduvjeti za upis predmeta: u skladu s Pravilima studiranja
Način provjere znanja: pismeno putem testa, esej
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Bratanić, M. ; <i>Mikropedagogija</i>; Školska knjiga, Zagreb; 1990.
2. Mandić, P. i Vilotijević, V. ; <i>Vrednovanje rada škole</i>, Svjetlost, Sarajevo, 1980.
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Mandić, P. ; <i>Savjetodavni vaspitni rad</i>, Svjetlost, Sarajevo, 1976.
2. Pehar, L. (2007): <i>Psihološke posljedice reforme osnovne škole</i>, Sarajevo, Službeni list BiH
3. Slatina, M. ; <i>Od individue do ličnosti</i>; Dom štampe, Zenica; 2005.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PEDAGOGIJU

Studijska oblast: Metodika odgojnog i metodika nastavnog rada I
Naziv predmeta i šifra: Metodika vannastavnog rada; FIL PED 576
Semestar i broj bodova: deveti (IX) semestar, 5 ECTS
Trajanje: jedan semestar
Tip kolegija: predavanja, vježbe
Status modula: izborni
Cilj predmeta: Da studenti steknu: određena znanja i sposobnosti za izbor i metodičku interpretaciju sadržaja za odgovarajuće vannastavne aktivnosti, potrebna znanja za otkrivanje i razvijanje učeničkih dispozicija, pedagoško-didaktičko i metodičko osposobljavanje u toku studija, osposobljavanje za samostalno studiozno razmatranje i istraživanje u vannastavnim aktivnostima u toku studija i kasnije u profesionalnoj djelatnosti pedagoga.
Sadržaj predmeta: Osnovni pojmovi (vannastavne aktivnosti, slobodne aktivnosti, vanrazredni rad, vanškolski rad, interesni kolektivi učenika, individualni i kolektivni rad u slobodnim aktivnostima, slobodno vrijeme mladih). Cilj vannastavnog rada učenika. Zadaci vannastavnog rada. Uloga pedagoga-nastavnika (promjenjena uloga, zadovoljavanje potreba, pedagoško vođenje kao stvaralački proces, modeli ponašanja). Roditelji kao partneri (roditeljski odgoj, edukacija roditelja). Vannastavni rad usmjeren na interesovanja učenika (naučne, kulturno-umjetničke, tehničke, sportske, društvene aktivnosti – život zajednice). Igra u vannastavnim aktivnostima. Planiranje i programiranje vannastavnih aktivnosti. Organizacija, pripremanje i realizacija vannastavnog rada. Oblici, metode i sadržaji vannastavnog rada. Vannastavne aktivnosti u oblasti nauke, kulture, umjetnosti i sporta, tehnike i društvenog života u zajednici. Škola u prirodi. Evidencija, evaluacija efekata i istraživanje vannastavnog rada.
Preduvjeti za upis predmeta: u skladu s Pravilima studiranja
Način provjere znanja: Permanentno praćenje rada studenta; pismeni ispit (test znanja); primjena upitnika za evaluaciju nastavnog rada
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Ajanović, Dž. , Stevanović, M. , (2004), <i>Metodika vannastavnih aktivnosti</i>, PF Zenica
2. Pehar, L. (2003), <i>Slobodno vrijeme mladih</i>, Svjetlost, Sarajevo
3. Filipović, N. (1969), <i>Vannastavne aktivnosti učenika</i>, Svjetlost, Sarajevo
4. Janković, V. (1987), <i>Slobodno vrijeme u suvremenoj pedagoškoj teoriji i praksi</i>, HPKZ
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Bunčić, K. , Ivković, I. i ostali, :(1994), <i>Igrom do sebe-102 igre za rad u grupi</i>, Alinea, Zagreb
2. Perry Good, E. (1995), <i>U potrazi za srećom – saznajte što želite – dobit ćete što trebate</i>, Alinea, Zagreb
3. Bilopavlović, T. , Čudina, M. i ostali:(1997), <i>Dosadno mi je – šta da radim?</i>, Priručnik za razvijanje dječije kreativnosti, Školska knjiga, Zagreb
4. Peašinović, R. (1986), <i>Metodika odgojnog rada u funkciji samorealizacije ličnosti</i>, Obrazovanje i rad, Zagreb
5. Stručni časopisi

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PEDAGOGIJU

Studijska oblast: Metodika odgojnog i metodika nastavnog rada I
Predmet i šifra: Metodika odgojnog rada; FIL PED 578
Semstar i broj bodova: deveti (IX) semestar; 5 ETCS
Trajanje: 1 semestar
Oblici provođenje nastave: predavanja, vježbe
Status predmeta: izborni
Cilj predmeta: <ul style="list-style-type: none">
- osposobljavanje za primjenu postupaka i tehnika vođenja individualnog i grupnog odgojnog i savjetodavnog rada
- ovladavanje komunikacijskim vještinama
- uloga pedagoga-pedagoške službe u unapređivanju odgojno-obrazovnog i nastavnog rada
Sadržaj predmeta: <ul style="list-style-type: none">
- ciljevi i zadaci odgojnog rada, osnovna obilježja odgoja, njegova granica i moć; zašto je potreban odgoj, odgojne vrednote
- odgoj kao interakcijsko-komunikacijski proces; odgojiteljeva osoba
- specifičnosti i bit savjetodavnog rada (filozofske, psihološke, pedagoške i kulturne osnove, kao i teorije i modeli savjetodavnog rada)
- oblici savjetodavnog i odgojnog rada, metode i tehnike savjetodavnog rada
- metode i sredstva odgojnog rada (disciplinske mjere, nagrađivanje, slika o sebi, problemi u ponašanju mladih, krizna stanja, kompleksne situacije, konflikti, postupci jačanja ličnosti)
- klasični i suvremeni postupci odgojnog rada, teorije empatije, igranje uloga, sociodrama, psihodrama, humaniziranje odnosa, sloboda i prava učenika
Preduvjeti za upis predmeta: u skladu s Pravilima studiranja
Način provjere znanja: kontinuirano tijekom semstara; pismeni (test) i usmeni
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. <i>Osnove suvremene pedagogije</i>, Hrvatski pedagoško-književni zbor, Zagreb, 1999.
2. Belenger, L. : <i>Umijeće komuniciranja</i>, Svjetlost, Sarajevo, 1992.
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Mandić, P. : <i>Savjetodavni vaspitni rad</i>, Svjetlost, Sarajevo, 1976.
2. Rakić, B. : <i>Vaspitno djelovanje u malim grupama</i>, Svjetlost, Sarajevo, 1967.
3. Jurić, V. : <i>Metodika rada školskog pedagoga</i>, Školska knjiga, Zagreb, 1978.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PEDAGOGIJU

Studijska oblast: Andragoški odgojno-obrazovni rad I
Predmet i šifra: Kurikulum za rad s odraslima – temeljna polazišta, FILPED 584
Semestar i broj bodova: deveti (IX) semestar, 5 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, vježbe
Status predmeta: izborni
Cilj predmeta: Steći uvid u teorijska polazišta u razvoju kurikuluma za rad sa odraslim polaznicima odgojno-obrazovnog ciklusa. Razumjeti pojam i komparativnost kurikuluma u pedagogiji i andragogiji. Osposobiti polaznike za samostalno kritičko promišljanje ideje kurikuluma za rad sa odraslima
Sadržaj predmeta: Pojmovno-konceptualna određenja kurikuluma i kurikulumske koncepcije, pojam andragoškog ciklusa, problemi odnosa didaktičke i kurikulumske teorije, povezanost kurikuluma i teorije potreba u radu sa odraslim polaznicima
Preduvjeti za upis predmeta: u skladu s Pravilima studiranja
Način provjere znanja: test znanja
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Andrilović, et al. , <i>Andragogija</i>, Školska knjiga , Zagreb, 1985
2. Kulic & Despotović, <i>Uvod u andragogiju</i>, Dom štampe, Zenica, 2005
3. Pastuović, <i>Edukologija- Integrativna znanost o sustavu cjeloživotnog odgoja i obrazovanja</i>, Znamen, Zagreb, 1999.
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Dominicé, P. , <i>Learning from Our Lives: Using Educational Bibliographies with Adults</i>, Jossey-Bass Inc. Publishers, San Francisco, 2000.
2. Glasser, W. , <i>Teorija izbora</i>, Alinea, Zagreb, 1999.
3. Knowles, M. S. – Holton E. F. III, & Swanson, R. , <i>The Adult Learner</i>, Butterworth-Heinemann (BH), USA, 1998.
4. Marsh, C. J. , <i>Kurikulum: Temeljni pojmovi</i>, Educa, Zagreb, 1994. (odabrana poglavlja)
5. Pastuović, N. , <i>Cjeloživotno obrazovanje: znanstvene osnove i primjena</i>, Znamen, Zagreb, 1995 (odabrana poglavlja)

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PEDAGOGIJU

Studijska oblast: Andragoški odgojno-obrazovni rad I
Predmet i šifra: Mediji i obrazovanje, FIL PED 584
Semestar i broj bodova: deveti (IX) semestar, 5 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, vježbe
Status predmeta: izborni
Cilj predmeta: usvojiti sintagmu „mediji u obrazovanju“ s obzirom na andragoški kurikulum, uvesti polaznike u tehnologiju obrazovanja odraslih, razvijati kritičko mišljenje u poimanju kriterija za odabir obrazovnih medija
Sadržaj predmeta: upotreba pojma „medij“ u andragoškom kurikulumu, multimedijalnost i multimedijaska didaktika u obrazovanju odraslih, nastavnik-andragog kao medij u obrazovanju odraslih, internetizacija obrazovanja i knjiga u obrazovanju odraslih, formalno učenje i nastava na daljinu, biblioteka i odgojno-obrazovni rad sa odraslima, odnos obrazovnih i mass-medija u obrazovanju odrasle populacije
Preduvjeti za upis predmeta: u skladu s Pravilima studiranja
Način provjere znanja: test znanja
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Andrić, et al. , <i>Andragogija</i>, Školska knjiga , Zagreb, 1985
2. Kulic & Despotović, <i>Uvod u andragogiju</i>, Dom štampe, Zenica, 2005
3. Pastuović, <i>Edukologija- Integrativna znanost o sustavu cjeloživotnog odgoja i obrazovanja</i>, Znamen, Zagreb, 1999.
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Gone, Ž. <i>Obrazovanje i mediji</i>, CLIO, Beograd, 1998.
2. Javor, Ranka, Štefančić, Silko (ed.), <i>Knjižnica i mediji</i>, Knjižnica grada Zagreba, Zagreb, 2006.
3. Matijević, M. , <i>Učiti po dogovoru: uvod u tehnologiju obrazovanja odraslih</i>, Birotehnika, Zagreb, 2000.
4. <i>Obrazovanje odraslih – ključ za XXI stoljeće</i>, časopis za kulturu i obrazovanje odraslih, Sarajevo, 2001-2007
5. Vrgoč, H. (ed), <i>Unaprjeđujemo kvalitetu odgoja i obrazovanja</i>, HPKZ, Zagreb, 2004

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PEDAGOGIJU

Studijska oblast: Praćenje razvoja i postignuća učenika u školi
Predmet i šifra: Nadareni učenici; FIL PED 592
Semstar i broj bodova: deveti (IX) semestar; 5 ETCS
Trajanje: 1 semestar
Oblici provođenja nastave: predavanja, vježbe
Status predmeta: izborni
Cilj predmeta: Cilj izbornog područja jeste uvođenje studenata u teorijske i praktične probleme odgoja nadaren djece. Treba studente osposobiti za identifikaciju, praćenje i istraživanje nadarenost u školi i predškolskim ustanovama. Upoznaće se sa oblicima i putevima odgojnog – obrazovnog rada s nadarenim.
Sadržaj predmeta: <ol style="list-style-type: none">
1. Određenja nadarenosti
2. Karakteristike nadarene djece
3. Odgojno-obrazovni sistem i nadarenost
4. Škola i nadarenost
5. Darovita djeca u predškolskim ustanovama
6. Darovita djeca u osnovnoj školi
7. Darovita djeca u srednjoj školi
8. Darovitost i slobodne aktivnosti
9. Darovitost i fakultativna nastava
10. Potrebe istraživanja darovitosti u društvu
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Pismena i usmena provjera. Pismena provjera se odnosi na sljedeće zadatke: Izrada eseja na zadanu temu koju određuje nastavnik (do 10 stranica teksta). Obavljanje intervjua i prikupljanje podatka o dva nadarena učeia u osnovnoj i srednjoj školi ili u obdaništu. Sastavljanje bibliografije radova novijeg datuma (30 bibliografskih jedinica) o nadarenim učenicima. Usmena provjera se odnosi na završni ispit.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Čudina, Obradović M: <i>Nadarenost, razumijevanje, prepoznavanje i razvijanje</i>. Školska knjiga, Zagreb, 1991. (drugo izdanje)
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Đorđević, B. : <i>Individualizacija vaspitanja darovitih</i>. Prosveta, Beograd, 1979.
2. Drašković, B. : <i>Daroviti i obrazovna odiseja</i>. A. B. C. Grafika, Beograd, 1998.
3. Furlan, I. , Kobala, A. : <i>Ubrzano napredovanje nadarenih učenika osnovne škole</i>, Školska knjiga, Zagreb, 1971.
4. Grupa autora; <i>Uspostavljanje sistema rada sa talentovanom djecom i omladinom</i>. Republički zavod za unapređenje vaspitanja i obrazovanja, Beograd, Beograd, 1988.
5. Koren, I. : <i>Kako prepoznati i identificirati nadarenog učenika</i>. - Školske novine, Zagreb, 1989.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PEDAGOGIJU

Studijska oblast: Praćenje razvoja i postignuća učenika u školi I
Predmet i šifra: Učenici s teškoćama u razvoju; FIL PED 594
Semestar i broj bodova: deveti (IX) semestar, 5ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, vježbe
Status predmeta: izborni
Cilj predmeta: ovladavanje terminima iz područja specijalne pedagogije, usvajanje i razumijevanje znanja o karakteristikama, uzrocima, oblicima ispoljavanja i posljedicama teškoća u razvoju, produbljivanje i proširivanje znanja o mogućnostima inkluzije djece s teškoćama u razvoju u vrtiće i škole, senzibiliziranje studenata za rad sa učenicima s teškoćama u razvoju; spremnost i pripremljenost studenata da promoviraju vrijednosti ljudskih prava, mogućnosti i različitosti. Osposobljavanje studenata za istraživanja u području specijalne pedagogije, a posebnu u vezi sa učenicima s teškoćama u razvoju.
Sadržaj predmeta: terminološka razgraničenja u vezi sa učenicima s teškoćama u razvoju, mogućnosti obrazovanja osoba s teškoćama u razvoju; inkluzivno obrazovanje, pretpostavke provedbe inkluzivnog obrazovanja; klasifikacija osoba s teškoćama u razvoju; osobe s mentalnom teškoćom, najvažniji sindromi vezani uz MT, mogućnosti obrazovanja osoba s MT; osobe s autizmom, mogućnosti obrazovanja osoba s autizmom; osobe s epilepsijom, mogućnosti obrazovanja osoba s epilepsijom; osobe s poremećajima govora i jezičkog izražavanja, smetnje usmenog govora, poremećaji jezičkog izražavanja i/ili razumijevanja; osobe s oštećenjem vida, mogućnosti obrazovanja osoba s oštećenjem vida; osobe s oštećenjem sluha, etiologija oštećenja sluha, mogućnosti obrazovanja osoba s oštećenjem sluha; djeca s poremećajima u ponašanju, pasivni oblici poremećaja u ponašanju, aktivni oblici poremećaja u ponašanju; neuroze; osobe s tjelesnim oštećenjima, mogućnosti obrazovanja s tjelesnim teškoćama; praktična primjena usvojenih znanja-praksa.
Preduvjeti za opis predmeta: u skladu s Pravilima studiranja
Način provjere znanja: kontinuirano praćenje rada studenata tokom semestra, samostalni istraživački radovi, pismeno
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Ribić, K. (1991); <i>Psihofizičke razvojne teškoće</i>; Zadar: ITP-FORUM
2. Zbornik radova: <i>Inkluzija u školstvu Bosne i Hercegovine</i> (2003); Sarajevo: TEPD i Filozofski fakultet
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Bach, H. (2005); <i>Osnove posebne pedagogije</i>; Zagreb: Educa
2. Đurđeković, A. (2007); <i>Drugačiji sam, pa šta?!</i>; Pančevo: Grafos internacional
3. Gargiulo, M. R. (2006); <i>Special Education in Contemporary Society: An Introduction to Exceptionality</i>; Thomson Wadsworth
4. Greenspan, S. I. (2003); <i>Dijete sa posebnim potrebama</i>, Zagreb: Ostvarenje
5. Mehringer, A. (2003); <i>Mala specijalna pedagogija: o ophođenju s teškom djecom</i>; Zagreb: Educa

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PEDAGOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Naučno - istraživački rad; FIL PED 501
Semestar i broj bodova: deseti (X) semestar; 8 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Oblici provođenje nastave: predavanja, vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj: Osposobiti studente za samostalno istraživanje, objavljivanje radova i vođenje projekata.
Sadržaj predmeta: Znanost i znanstveno istraživački rad; Osnovna obilježja znanosti; Klasifikacija znanosti; Znanstvena komunikacija; Znanstveni časopisi; Elektronički časopisi; Vrste znanstvenih istraživanja; Identificiranje problema istraživanja; Pretraživanje i izbor radova (npr. pomoću bibliografskih baza PsychINFO, MEDLINE, EBSCO i dr.) Odabir i pregled izvora; Meta-analiza i njene faze;Pisanje bilježaka; Utvrđivanje cilja i odabir metoda; Kategorizacija znanstvenih radova; Pisanje i pravila pisanja stručnog i znanstvenog rada; Citiranje; Dijelovi i struktura pisanog rada (SIMRAD: Summary (rezime), Introduction (uvod), Methods (metode), Results (rezultati), Analysis (analiza) I Discussion. Svršishodna upotreba pomagala pri predstavljanju istraživačkih radova (npr. Power Point, multimedijalne prezentacije). Izrada magistarskog rada.
Preduvjeti za upis predmeta: Položen Naučno-istraživački rad 1
Načini provjere znanja: <ol style="list-style-type: none">
1. ocjena aktivnosti na predavanjima i vježbama (kontinuirano praćenje rada);
2. ocjena i izrađenog idejnog projekta;
3. odbrana idejnog projekta;
4. ocjena izrađenih mjernih instrumenata (test postignuća, upitnik, skaler, ček-lista, inventar interesovanja, skala stavova i sl.).
5. provjera metrijskih karakteristika najmanje jednog mjernog instrumenta
6. ocjena napisanog rada (prikaz, stručni rad i sl.)
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Šamić, M. (2006), <i>Kako nastaje naučno djelo</i>, Sarajevo.
2. Silobrčić, V. (2003), <i>Kako sastaviti, objaviti i ocijentiti znanstveno djelo</i>, Zagreb, »Medicinska knjiga«.
3. Halmi, A. (1996.): <i>Kvalitativna metodologija u društvenim znanostima</i>. Zagreb: Pravni fakultet - Studijski centar socijalnog rada.
4. Halmi, A. (1999), <i>Temelji kvantitativne analize u društvenim znanostima</i>, Zagreb, »Alinea«.
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Fajgelj, S. (2004), <i>Metode istraživanja ponašanja</i>, Beograd. Centar za primjenjenu psihologiju
2. Bogdan, R. , Biklen, S. K. (1992), <i>Qualitative Research for Education</i>, Allyn and Bacon, Boston.
3. Gačić, M (2001), <i>Pisanje i objavljivanje znanstvenih i stručnih radova</i>, Zagreb.
4. Cohen, L. , Manion, L. (1997). <i>Research methods in education</i>. London, New York: Routledge

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PEDAGOGIJU

Studijska oblast: Obiteljsko-predškolski odgojno-obrazovni rad II
Predmet i šifra: Specifičnosti naučnih proučavanja obitelji i obiteljskog odgoja; FIL PED 569
Semestar i broj bodova: deseti (X) semestar; 4 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, vježbe
Status predmeta: izborni
Cilj predmeta: Omogućiti studentima da se upoznaju sa osnovama i specifičnostima metodologije istraživanja obitelji i obiteljskog odgoja, da razumiju logiku odnosa društvo-obitelj, kako u njihovom historijskom trajanju tako i u povremenim transverzalnim presjecima. Kod studenata razvijati profesionalnu radoznalost i pozitivnu motivaciju za proučavanja i samostalni razvoj u ovoj oblasti. Na kraju ovog kolegija studenti će biti osposobljeni: <ul style="list-style-type: none">
• da prepoznaju i definiraju probleme vezane za obitelj i obiteljski odgoj,
• da prate rezultate naučnih istraživanja vezanih za obitelj i obiteljski odgoj
• da uspješno rade na izradi projekata za naučna istraživanja u ovoj oblasti,
• da djeluju kao snažno motivirani pojedinci na unapređenju saznanja i stavova u ovoj oblasti.
Sadržaj predmeta: Prepoznavanje problema i istraživačkih tema u oblasti obiteljskog odgoja. Specifičnosti individualnog i kolektivnog istraživačkog rada sa obitelji. Različiti pristupi i aspekti izučavanja porodice (historijski, sociologijski, antropologijski, psihološki, pedagoški, religijski.) Teorije obitelji. Metodološka složenost istraživanja obitelji i obiteljskog odgoja. Izrada naučno-istraživačkih kvantitativnih i kvalitativnih projekata za istraživanje obitelji. Određivanje uzorka, metoda, tehnika i instrumenata. Izrada i analiza instrumentarija za istraživanje obitelji. Pozicija istraživača, anketara, intervjuera i dr. prema obitelji koju istražuje. Iskustva poznatih istraživača (Le Vine, Baumrind, Bringa, Bowlby, Bronfenbrenner, Mead isl.) Pomoć i konsultativni rad mentora i studenta na izradi magistarske teze.
Preduvjeti za upis predmeta: Savjetodavni rad sa obitelji
Način provjere znanja: kontinuirano tokom semestra; samostalni istraživački rad, pismeni i usmeni
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Costin, B. and Hales M. <i>Families, education and social differences</i>, London: Rutledge, 1997.
2. Erlich, V. <i>Jugoslavenska porodica u transformaciji</i>, Zagreb: LIBER, 1971.
3. Bringa T. <i>Biti musliman na bosanski način</i>, Sarajevo: Dani, 1997.
4. Hangi, Antun. <i>Život i običaji muslimana u Bosni i Hercegovini</i>, Sarajevo, Naklada Danijela A. Kajona 1907.
5. Golubović, Z. <i>Porodica kao ljudska zajednica</i>, Zagreb: Naprijed, 1981.
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Bronfenbrenner, J. <i>Ekologija ljudskog razvoja</i>, Beograd: ZZUINS, 1997.
2. Fromm, Erich: <i>Autoritet i porodica</i>, Zagreb: Naprijed, 1980.
3. Le Vine, Robert, A. <i>Childhood Socialization</i>, Hong Kong: CERC, 2003.
4. Kapor Sultanović, Nila. <i>Psihologija roditeljstva</i>, Beograd: Nolit, 1985.
5. Kuba, L. & Koking, Dž. <i>Metodologija izrade naučnog teksta</i>, Podgorica: CID, Banja Luka: Romanov, 2004.
6. Vujević, M. <i>Uvođenje u znanstveni rad</i>, Zagreb, Školska Knjiga, 2002.
7. Odgovarajuće stranice sa Interneta, zvanične statistike i vlastita istraživanja.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PEDAGOGIJU

Studijska oblast: Obiteljsko-predškolski odgojno-obrazovni rad II
Predmet i šifra: Istraživanje u savjetodavnom radu s djecom, odgajateljima i nastavnicima razredne nastave; FIL PED 571
Semestar i broj bodova: deseti (X) semestar; 3 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje, vježbe
Status predmeta: izborni
Cilj predmeta: Uvesti studente u specifičnosti metodologije istraživanja savjetodavnog rada s djecom predškolske i rane školske dobi, odgajatelja, nastavnika razredne nastave i roditelja.
Sadržaj predmeta: <ul style="list-style-type: none">
○ Metodologija istraživanja savjetodavnog rada s djecom predškolske i rane školske dobi, odgajatelja, nastavnika razredne nastave i roditelja
○ Praktična primjena opservacije i dijagnostike djece s posebnim potrebama
○ Primjena osnovnih terapijskih tehnika i metoda rada s djecom (od 0 do 10 god)
Preduvjeti za upis predmeta: Savjetodavni rad s djecom, odgajateljima i nastavnicima razredne nastave
Način provjere znanja: pismeno putem testa, esej i magistarski rad ¹
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Gruden, Z. (1996); <i>Dječija psihoterapija</i>; Zagreb: Medicinska naklada i Gruden
2. Košičeć, M. (1983); <i>Antiroditelji</i>; Sarajevo: Svjetlost
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Daneš, V. (2003); <i>Dijete, vanjski svijet i psihički poremećaji</i>; Zenica: Dom štampe
2. Ellis, A. i Dryden, W. (2002); <i>Racionalno-emocionalna bihevioralna terapija</i>; Jastrebarsko: Naklada Slap
3. Freud, A. (2002); <i>Uvod u tehniku dječje psihoanalize</i>; Jastrebarsko: Naklada Slap
4. Petz, B. (1985); <i>Osnovne statističke metode za nematematičare</i>; Zagreb: Liber
5. Slatina, M. (2006), <i>Seminarski i diplomski rad u univerzitetnoj nastavi</i>, Izvor: www.pedagozi.tk
6. Wubbolding, E. R. (1999); <i>Realitetna terapija u radu s djecom</i>; Zagreb: Alinea

---

¹ Magistarski rad za studente koji odaberu ovu oblast

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PEDAGOGIJU

Studijska oblast: Metodika odgojnog i metodika nastavnog rada II
Predmet i šifra: Istraživanja u nastavi; FIL PED 577
Semestar i broj bodova: deseti (X) semestar; 4 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje, vježbe
Status predmeta: izborni
Cilj predmeta: Uvođenje studenata u istraživanja fundamentalnih problema iz metodike nastavnog rada i njihovo osposobljavanje za primjenu savremenih metoda istraživanja: akcijsko istraživanje, metoda eksperimenta, metoda analize pedagoške dokumentacije, metoda teorijske analize . . .
Sadržaj predmeta: <ol style="list-style-type: none">
1. Potrebe za istraživanjima u nastavi,
2. Problemi istraživanja u nastavi,
3. Dimenzije istraživanja u nastavi,
4. Vrste istraživanja u nastavi,
5. Metode istraživanja u nastavi,
6. Tehnike istraživanja u nastavi,
7. Planiranje istraživanja u nastavi,
8. Izvođenje istraživanja u nastavi,
9. Pisanje izvještaja istraživanja,
10. Teorijski i praktični značaj istraživanja u nastavi
Preduvjeti za upis predmeta: u skladu s Pravilima studiranja
Način provjere znanja: Kontinuirano pismeno i usmeno provjeravanje u toku semestra i realizacija jednog savremenijeg problema istraživanja u nastavi.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Halmi, A. (1996): <i>Kvalitativna metodologija u društvenim znanostima</i> AG. Matoš, Samobor
2. Pešić, M i saradnici (1998): <i>Pedagogija u akciji</i>, Institut za pedagogiju i andragogiju, Beograd.
3. Strmčnik, F. (2001); <i>Didaktika – osrednje teoretične teme</i>, Znanstveni inštitut Filozofske fakultete, Ljubljana.
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Kundačina M. , Bandur, V. (2004), <i>Akciono istraživanje u školi</i>, Užice.
2. Lekić, <i>Eksperimentalna didaktika</i>, NIRO Misao, Novi Sad.
3. Meadows, S. (1993), <i>The child as a thinker</i>, Routledge, London
4. Prodanović, i drugi (1975), <i>Istraživanje u nastavi</i>, NIŠP OBZOR, Novi Sad.
5. Wiater, W. (1993), <i>Unterrichten und lernen in der Schule</i>, Donauworth.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PEDAGOGIJU

Studijska oblast: Metodika odgojnog i metodika nastavnog rada II
Predmet i šifra: Istraživanje i obogaćivanje metodike odgojnog rada; FIL PED 579
Semestar i broj bodova: deseti (X) semestar; 3 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Oblici provođenja nastave: Predavanja, vježbe
Status predmeta: izborni
Cilj predmeta: <ul style="list-style-type: none">
- razmatranje problema odgoja i obrazovanja u suvremenim uvjetima, upoznavanje s dostignućima suvremene pedagoške znanosti, konceptima i teorijama odgoja, te njihova primjena u pedagoškoj praksi
- upoznavanje s metodama, tehnikama, postupcima u odgojnom radu
- upoznavanje sa školskom pedagoškom službom; osposobljavanje za znanstveno- istraživački rad
Sadržaj: <ul style="list-style-type: none">
- metode i tehnike u istraživačkom radu pedagoške službe
- školska pedagoška služba i načini rada i djelovanja ove službe u školi
- što može i treba raditi pedagog u osnovnoj i srednjoj školi
- „snimanje“ stanja u pojedinim školama i kritička rasprava o radu i djelovanju školskih pedagoga
- zakonodavno-normativna djelatnost ministarstva, pedagoški standardi, pravila-statut škola i drugo, i mjesto pedagoga u tim dokumentima
- iskustva u svijetu glede rada pedagoške službe u odgojno-obrazovnim ustanovama
Preduvjeti za upis predmeta: Metodika odgojnog rada
Način provjere znanja: kontinuirano tijekom semstara; pismeni (test) i usmeni
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Inghard Lauger, Friedemann Schulz von Thun, Reinhard Tausch: <i>Kako se razumljivo izražavati</i>, EruditA, Zagreb, 2003.
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Slatina, M. : <i>Od individue do ličnosti</i>, Dom štampe, Zenica, 2005.
2. <i>Metodika u sustavu znanosti i obrazovanja</i>. Zbornik radova, Institut za pedagoška istraživanja Filozofskog fakulteta, Sveučilišta u Zagrebu i NIRO „Školske novine“, Zagreb, 1986

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PEDAGOGIJU

Studijska oblast: Andragoški odgojno-obrazovni rad II
Predmet i šifra: Razvoj kurikuluma za rad s odraslima – metodološka polazišta i praktični ishodi; FIL PED 585
Semestar i broj bodova: deseti (X) semestar, 3 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, vježbe
Status predmeta: izborni
Cilj predmeta: Steći uvid u praktične probleme u razvoju kurikuluma za rad sa odraslim polaznicima odgojno-obrazovnog ciklusa. Razvijati vještinu planiranja i izrade kurikuluma. Razumjeti upravljanje kurikulumom za rad s odraslima. Razvijati analitički i kiritički odnos prema kurikulumskim inovacijama s obzirom na promjenjivi svijet rada. Steći praktični uvid u internu i eksternu valorizaciju rad sa odraslima. Usvojiti metodološka polazišta i specificirati postupke istraživanja kurikuluma za rad sa odraslima.
Sadržaj predmeta: Razvijanje kurikuluma u obrazovnim institucijama, planiranje i oblikovanje kurikuluma za odrasle polaznike, rad na skrivenom kurikulumu, inovacije i razvoj kurikuluma s obzirom na promjenjivi svijet rada, voditelj andragoškog ciklusa kao obrazovni menadžer, metodologija istraživanja odgojno-obrazovnog rada sa odraslima.
Preduvjeti za upis predmeta: u skladu s Pravilima studiranja
Način provjere znanja: esej-testovi i individualni projektni zadaci
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Andrić, et al. , <i>Andragogija</i>, Školska knjiga , Zagreb, 1985
2. Kulic & Despotović, <i>Uvod u andragogiju</i>, Dom štampe, Zenica, 2005
3. Pastuović, <i>Edukologija- Integrativna znanost o sustavu cjeloživotnog odgoja i obrazovanja</i>, Znamen, Zagreb, 1999.
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Creswell, J. W. , <i>Qualitative Inquiry and Research Design: Choosing among Five Traditions</i>, Sage Publications, Inc. , USA, 1998.
2. Gudjons, H. , et al. , <i>Didaktička teorija</i>, Eudca, Zagreb, 1992.
3. Marsh, C. J. , <i>Kurikulum: Temeljni pojmovi</i>, Educa, Zagreb, 1994. (odabrana poglavlja)
4. McKeachie, W. J. , et al. , <i>Teaching tips: Strategies, Research and Theory for College and University Teachers</i>, Houghton Mifflin Company, Boston-New York, 2002.
5. Pastuović, N. , <i>Cjeloživotno obrazovanje: znanstvene osnove i primjena</i>, Znamen, Zagreb, 1995 (odabrana poglavlja)

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PEDAGOGIJU

Studijska oblast: Andragoški odgojno-obrazovni rad II
Predmeta i kod: Metodološke specifičnosti u istraživanju medija i obrazovanju; FIL PED 587
Semestar i broj bodova: deseti (X) semestar, 4 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, vježbe
Status predmeta: izborni
Cilj predmeta: Praktično osposobljavanje za proučavanje tehnologije obrazovanja odraslih, razvijanje sposobnosti didaktičkog oblikovanja obrazovnih medija u radu s odraslima, kontinuirano vježbanje metodičko-didaktičkih vještina javnog obraćanja putem različitih medija
Sadržaj predmeta: Metodičke specifičnosti u radu s odraslim polaznicima, vještina javnog obraćanja i komunikacije u obrazovnom radu s odraslima, pisana komunikacija u obrazovanju odraslih, stvaranje i upotreba obrazovnih medija, izvorna stvarnost kao izvor znanja, istraživanje živog iskustva u procesu učenje-poduka
Preduvjeti za upis predmeta: u skladu s Pravilima studiranja
Način provjere znanja: esej-testovi, individualni projektni zadaci
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Andrilović, et al. , <i>Andragogija</i>, Školska knjiga , Zagreb, 1985
2. Kulic & Despotović, <i>Uvod u andragogiju</i>, Dom štampe, Zenica, 2005
3. Pastuović, <i>Edukologija- Integrativna znanost o sustavu cjeloživotnog odgoja i obrazovanja</i>, Znamen, Zagreb, 1999.
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Apel, H. J. , <i>Predavanja, Uvod u akademski oblik poučavanja</i>, Erudita, Zagreb, 2003.
2. Gross Davis, B. , <i>Tools for Teaching</i>, Jossey-Bass Publishers, san Francisco, 1993.
3. <i>Obrazovanje odraslih – ključ za XXI stoljeće</i>, časopis za kulturu i obrazovanje odraslih, Sarajevo, 2001-2007
4. Van Manen, M. , <i>Researching Lived Experience</i>, The Althouse Press, Canada, 1990.
5. Von Thun, F. Sh. , <i>Kako međusobno razgovaramo 1, 2, 3</i>, Erudita, Zagreb, 2001

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PEDAGOGIJU

Studijska oblast: Praćenje razvoja i postignuća učenika u školi II
Predmet i šifra: Specifičnost istraživanja odgojno-obrazovnog rada s nadarenim učenicima; FIL PED 593
Semestar i broj bodova: deseti (X) semestar, 4 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, vježbe
Status predmeta: izborni
Cilj predmeta: Cilj izbornog područja jeste uvođenje studenata u istraživanje odgojno- obrazovnog rada s nadarenim. Potrebno je kod studenata razviti osjetljivost za prepoznavanje problema u radu s nadarenim učenicima i osposobljavati ih za njihovo istraživanje.
Sadržaj predmeta: <ol style="list-style-type: none">
1. Specifičnost nadarene djece
2. Problemi s kojima se najčešće susreću nadarena djeca
3. Teorijsko istraživanje darovitosti
4. Empirijsko istraživanje nadarene djece
5. Transverzalno istraživanje darovitosti
6. Longitudinalno istraživanje darovite djece
7. Identifikacija problema istraživanja
8. Planiranje istraživanja
9. Izvođenje istraživanja
10. Pisanje izvještaja
11. Metode istraživanja s nadarenom djecom
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjeravanja: Ocjenjuje se planiranje i izvođenje istraživanja jednog temeljnog problema iz područja odgojno-obrazovnog rada s nadarenim učenicima.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Čudina, Obradović M: <i>Nadarenost, razumijevanje, prepoznavanje i razvijanje</i>. – Školska knjiga, Zagreb, 1991. (drugo izdanje)
2. Sternberg, J. R. (1999)<i>Uspješna inteligencija</i>, Zagreb, Barka.
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Đorđević, B. : <i>Individualizacija vaspitanja darovitih</i>. – Prosveta, Beograd, 1979.
2. Drašković, B. : <i>Daroviti i obrazovna odiseja</i>. - A. B. C. Grafika, Beograd, 1998.
3. Furlan, I. , Kobala, A. : <i>Ubrzano napredovanje nadarenih učenika osnovne škole</i>, . _ Školska knjiga, Zagreb, 1971.
4. Grupa autora: <i>Uspostavljanje sistema rada sa talentovanom djecom i omladinom</i>. – Republički zavod za unapređenje vaspitanja i obrazovanja, Beograd, Beograd, 1988.
5. Koren, I. : <i>Kako prepoznati i identificirati nadarenog učenika</i>. - Školske novine, Zagreb, 1989.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA PEDAGOGIJU

Studijska oblast: Praćenje razvoja i postignuća učenika u školi II
Predmet i šifra: Specifičnosti istraživanja odgojno-obrazovnog rada s učenicima s teškoćama u razvoju; FIL PED 595
Semestar i broj bodova: deseti (X) semestar, 3 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja i vježbe
Status predmeta: izborni
Cilj predmeta: produbljivanje i proširivanje znanja studenata o kategorijama učenika s teškoćama u razvoju, te mogućnostima njihovog školovanja u općim osnovnim školama; osposobljavanje studenata za razvijanje pozitivnih stavova drugih (nastavnika, roditelja, učenika...) prema učenicima s teškoćama u razvoju; spremnost i pripremljenost studenata da promoviraju vrijednosti ljudskih prava, sposobnosti i različitosti; praktično osposobljavanje studenata za aktivno učestvovanje u radu stručnog tima za opservaciju i praćenje napredovanja učenika s teškoćama u razvoju; pripremljenost studenata da kompetentno rade s djecom s teškoćama u razvoju i njihovim roditeljima.
Sadržaj predmeta: klasifikacija djece s teškoćama u razvoju, osobnosti pojedinih kategorija djece s teškoćama u razvoju, inkluzija na osnovnoškolskom uzrastu, funkcija i karakteristike procjene i praćenja razvoja i postignuća djece s teškoćama u razvoju, priprema djeteta s teškoćama u razvoju i roditelja za školu i period prilagođavanja, pripremanje škole za prijem djece s teškoćama u razvoju, rad s djecom s teškoćama u razvoju, izgradnja partnerskih odnosa u odgojno-obrazovnom procesu, izrada individualnih obrazovnih planova, stručni tim za opservaciju, uloga i zadaci pedagoga kao člana stručnog tima, specifičnosti istraživanja u odgojno-obrazovnom radu s učenicima s teškoćama u razvoju, praktična primjena usvojenih znanja-praksa.
Preduvjeti za upis predmeta: Učenici s teškoćama u razvoju
Način provjere znanja: kontinuirano praćenje rada studenata tokom semestra, samostalni istraživački radovi, pismeno
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Kostelnik, J. M. et al. (2004); <i>Djeca s posebnim potrebama</i>; Zagreb: Educa
2. Hrnjica, S. (ured) (2004); <i>Škola po meri deteta</i>; Beograd: Institut za psihologiju
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Gargiulo, M. R. (2006); <i>Special Education in Contemporary Society: An Introduction to Exceptionality</i>; Thomson Wadsworth
2. Gašić-Jušić, I. (2004); <i>Djeca s teškoćama u učenju</i>; Zagreb: Ostvarenje
3. Meves, C. (2001); <i>Djeci s problemima treba pomoći</i>; Đakovo: Karitativni fond UPT
4. Šefer, J. et al. (ured)(2003); <i>Uvažavanje različitosti i obrazovanje</i>; Beograd: Institut za pedagoška istraživanja
5. Kundačina M. , Bandur, V. (2004); <i>Akciono istraživanje u školi</i>, Užice